

Проект фінансується
Європейським Союзом

Проект виконується
Міжнародною організацією праці

ПРОЕКТ ЄС-МОП
ЗМІЦНЕННЯ АДМІНІСТРАЦІЇ ПРАЦІ
З МЕТОЮ ПОКРАЩЕННЯ УМОВ ПРАЦІ І ПОДОЛАННЯ НЕЗАДЕКЛАРОВАНОЇ ПРАЦІ

*Тренінг для тренерів
Безпека та гігієна праці – методи управління
ризиками (оцінка і контроль) та специфіка
їх застосування інспекторами праці*

ЧАСТИНА II

БЕЗПЕКА ТА ГІГІЄНА ПРАЦІ У БУДІВНИЦТВІ

Грудень 2018

ЗМІСТ

Модуль 4 Галузеві стандарти МОП і ЄС із БГП	5
Допоміжні матеріали	43
КОНВЕНЦІЯ N 167 про безпеку та гігієну праці у будівництві	45
РЕКОМЕНДАЦІЯ N 175 щодо безпеки та гігієни праці у будівництві	59
ДИРЕКТИВА РАДИ 89/391/ЄЕС про запровадження заходів, покликаних заохочувати до покращення безпеки та охорони здоров'я працівників на роботі від 12 червня 1989 року	69
ДИРЕКТИВА РАДИ 92/57/ЄЕС від 24 червня 1992 року про мінімальні вимоги щодо безпеки і захисту здоров'я на тимчасових або мобільних будівельних майданчиках (восьма окрема Директива у значенні частини 1 статті 16 Директиви 89/391/ЄЕС)	95
 Модуль 5 Управління ризиками на будівництві	 117
Допоміжні матеріали	153
Небезпеки та ризики на всіх стадіях проекту будівництва – деякі приклади (витяг із Посібника з успішних практик для кращого розуміння і застосування Директиви 92/57/ЄЕС	155
Англ. версію див. на https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/96b5fe83-ef7d-4628-9af0-e02b25810c1d	
Додаткові приклади застосування загальних принципів запобігання (витяг із Посібника з успішних практик для кращого розуміння і застосування Директиви 92/57/ЄЕС)	169
Англ. версію див. на https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/96b5fe83-ef7d-4628-9af0-e02b25810c1d	
10 кроків до попередження професійних захворювань	173
Респіративний кристалічний кремнезем	175
Оцінка ризиків - контрольний перелік для інспекторів праці на будівельних майданчиках	191

Проект фінансується
Європейським Союзом

Проект виконується
Міжнародною організацією праці

Проект ЄС-МОП
«Зміцнення адміністрації праці
з метою покращення умов праці і подолання незадекларованої праці»

Тренінг для тренерів
Безпека та гігієна праці –
Управління ризиками (оцінка і контроль) та дії інспекторів праці

Будівництво

Модуль 4

Галузеві стандарти МОП і ЄС із БГП

www.ilo.org/UkraineEUProject

Карел Ван Дамм, Генеральний радник
Федеральної служби зайнятості, праці та соціального діалогу
з питань державної служби, інспекційної служби з питань
добробуту та охорони здоров'я на робочому місці, Бельгія

Знання інспектора?

ЩО ВИ ЗНАЄТЕ, ВИ БАЧИТЕ

ЧОГО ВИ НЕ ЗНАЄТЕ, ВИ НЕ БАЧИТЕ

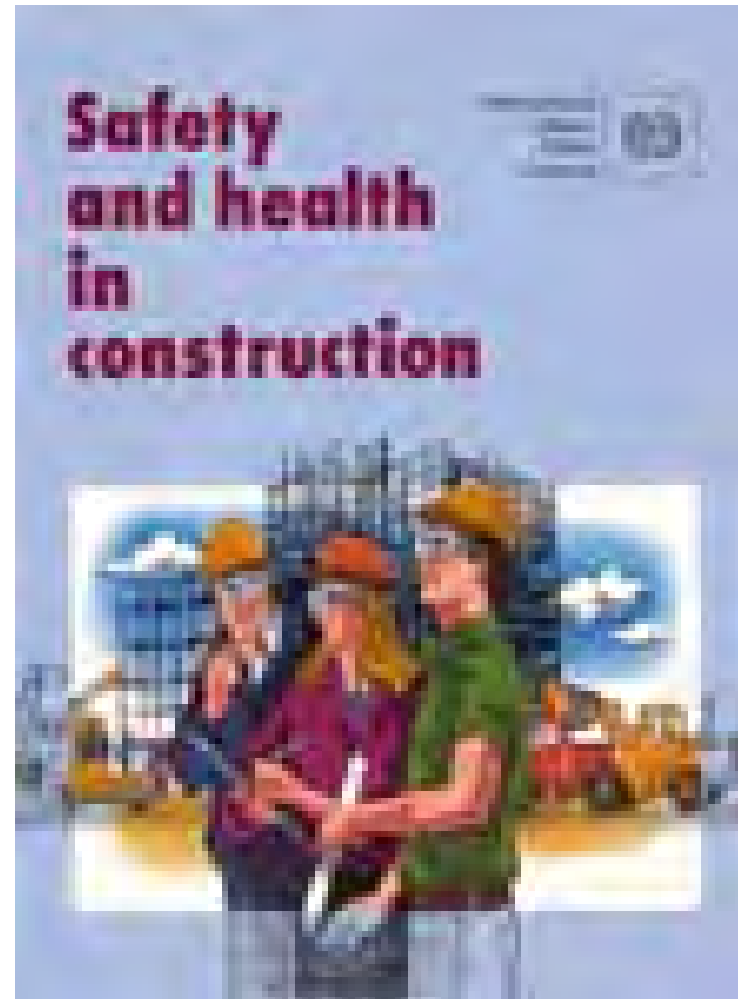
МОП

Конвенція 1988 р. про безпеку та гігієну праці у будівництві (№ 167)

Рекомендація 1988 р. щодо безпеки та гігієни праці у будівництві (№ 175)

І докладна

брошура у 1991 р.

МОП: термін «будівництво» охоплює (1):

- (i) будівельні роботи, серед них земляні роботи й спорудження, конструктивні зміни, реставраційні роботи, капітальний і поточний ремонт (куди входять чистка й пофарбування) та знесення усіх видів будинків чи будівель

МОП: термін «будівництво» охоплює (2):

(ii) цивільне будівництво, куди входять земляні роботи й спорудження, конструктивні зміни, капітальний і поточний ремонт та знесення, наприклад, аеропортів, доків, гаваней, внутрішніх водяних шляхів, гребель, захисних споруд на берегах річок і морів та поблизу зон обвалів, автомобільних доріг і шосе, залізниць, мостів, тунелів, віадуків та об'єктів, пов'язаних з наданням послуг, таких як комунікації, дренаж, каналізація, водопостачання й енергопостачання

МОП: термін «будівництво» охоплює (3):

(iii) монтаж та демонтаж будов і конструкцій з елементів заводського виробництва, а також виробництво збірних елементів на будівельному майданчику

ЄС

Директива 92/57/ЄЕС – тимчасові або мобільні будівельні майданчики

від 24 червня 1992 р. про виконання мінімальних вимог щодо безпеки і захисту здоров'я на тимчасових або таких, що змінюють своє місце, будівельних майданчиках (восьма окрема директива у значенні ч. 1 ст. 16 Директиви 89/391/ЄЕС)

І брошура:

Посібник нобов'язкових настанов із належної практики для розуміння та виконання Директиви 92/57/ЄЕС про будівельні майданчики

Застосування рамкової Директиви ЄС

- Запобігання ризикам
- Оцінка ризиків, яких не можна уникнути
- Усунення ризиків у їх джерелах
- Врахування людського фактору під час роботи
- Адаптування до технічного прогресу
- Заміна небезпечного на безпечне або менш небезпечне
- Розроблення узгодженої загальної політики запобігання
- Надання заходам колективного захисту пріоритету над заходами індивідуального захисту
- Належний інструктаж працівників

Будівельна директива – Додаток І

Перелік видів наземних і підземних будівельних робіт (невичерпний)

1. Риття котлованів
 2. Земляні роботи
 3. Будівельні роботи
 4. Монтаж і демонтаж готових будівельних елементів
 5. Оснащення будівель арматурою
 6. Перебудова
 7. Реконструювання
 8. Ремонт
 9. Демонтаж
 10. Знесення
 11. Обслуговування і догляд
 12. Експлуатація, фарбування і прибирання
 13. Каналізація
- та інше

Будівельна директива – Додаток II: особливі ризики (спрощений варіант)

1. Небезпека від хімічних чи біологічних речовин
3. Іонізуюче випромінювання
4. Роботи поблизу високовольтних ЛЕП
5. Небезпека потонути
6. Спорудження колодязів, підземні земляні роботи, будівництво тунелів
7. Занурення під воду
8. Роботи в кесонних камерах
9. Застосування вибухових речовин
10. Спорудження або демонтаж великих будівельних конструкцій

Будівельна директива – Додаток IV

Загальні мінімальні вимоги (1)

- Стійкість і міцність
- Установки для розподілу енергії
- Шляхи евакуації і аварійні виходи
- Пожежне оповіщення і боротьба з пожежами
- Вентиляція
- Наявність специфічних видів небезпеки
- Температура

Будівельна директива – Додаток IV

Загальні мінімальні вимоги (2)

- Природне і штучне освітлення робочих місць, приміщень і шляхів пересування на будівельному майданчику
- Двері й ворота
- Шляхи пересування, небезпечні зони
- Навантажувальні рампи
- Свобода рухів на робочому місці
- Перша допомога

Будівельна директива – Додаток IV

Загальні мінімальні вимоги (3)

- Санітарне обладнання
- Приміщення для відпочинку і (або) розміщення людей
- Вагітні жінки і матері-годувальниці
- Позначення майданчика
- Питна вода
- Приміщення для приймання їжі

Будівельна директива – Додаток IV

Робочі місця всередині приміщень

1. Стійкість і міцність
2. Двері аварійних виходів
3. Вентиляція
4. Температура
5. Природне і штучне освітлення
6. Підлоги, стіни, стелі та дах приміщень
7. Вікна і дахові ліхтарі
8. Двері й ворота
9. Шляхи пересування
10. Ескалатори і рухомі тротуари
11. Розміри приміщень і обсяг повітря в них

Будівельна директива – Додаток IV

Робочі місця поза приміщеннями (1)

- Стійкість і міцність
- Установки для розподілу енергії
- Погодні впливи
- Падіння предметів
- Падіння з висоти
- Помости і сходи
- Підіймальне обладнання

Будівельна директива – Додаток IV

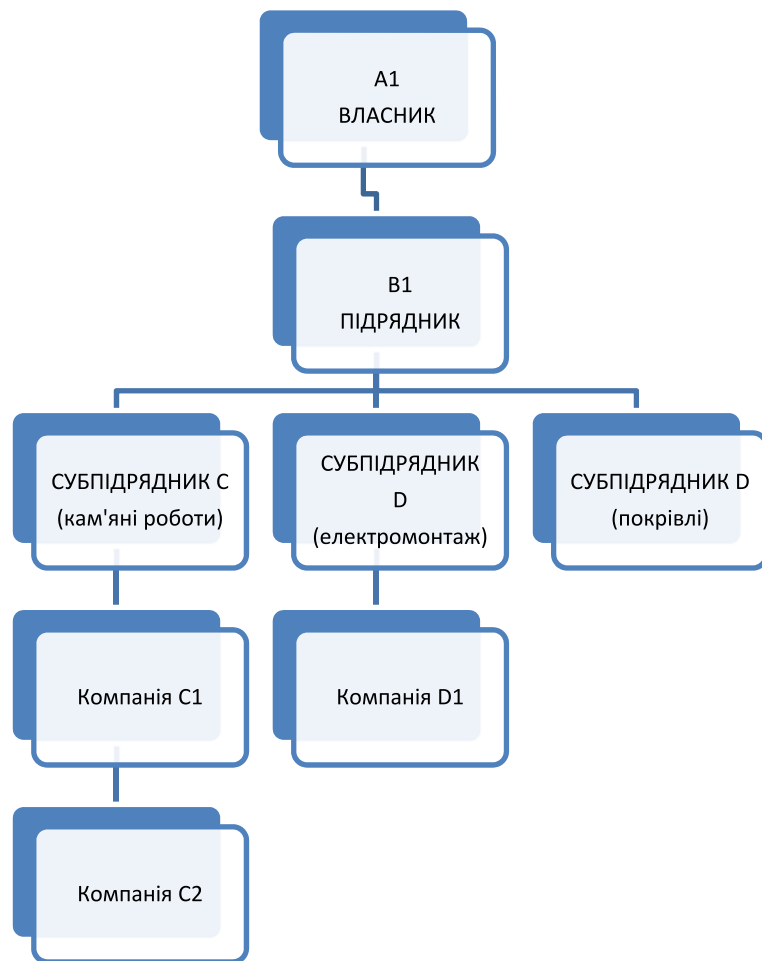
Робочі місця поза приміщеннями (2)

- Транспортні засоби, землерийні машини і транспортери
- Установки, машини, обладнання
- Земляні роботи, буріння свердловин, підземні роботи, спорудження тунелів, риття котлованів
- Роботи зі знесення споруд
- Металеві або бетонні конструкції, опалубка, важкі готові блоки

Будівельна директива – Додаток IV

Робочі місця поза приміщеннями (3)

- Шпунтові перемички і кесони
- Роботи на покрівлях

- 47 працівників на майданчику
- власник: координатор із питань безпеки
- підрядник: наглядова група
- 10 **фіктивних самостійних працівників**, найнятих компанією C1/ 8 фіктивних працівників, найнятих компанією C2 / 2 – компанією D
- 13 **незадекларованих працівників**: 1 - у C1, 2 - у D2, 9 - у D, 1 – найнятий у нібито самостійного працівника, що надає послуги компанії D1
- 4 **працівники-іммігранти**, які проживають нелегально (3 працюють на D, 1 – на C1)
- 5 **тимчасових працівників**, працевлаштованих компанією ABC, яку найняв B1
- Представників працівників із БГП немає
- Компанія D1 не має дозволу на надання послуг у будівництві

Конвенція МОП № 167

Стаття 8

1. Кожного разу, коли два роботодавці або більше ведуть одночасно роботи на одному будівельному майданчику:

(а) головний підрядчик або інша особа чи орган, котрі здійснюють практичний контроль або несуть основну відповідальність за загальну діяльність на будівельному майданчику, несуть відповідальність за координацію приписаних заходів, що стосуються безпеки та гігієни праці і відповідно до національних законодавства чи правил, за забезпечення дотримання таких заходів;

б) тією мірою, наскільки це сумісно з національними законодавством чи правилами, якщо головний підрядчик або інша особа чи орган, котрі здійснюють практичний контроль або несуть основну відповідальність за загальну діяльність на будівельному майданчику, не присутні на будівельному майданчику, вони призначають на майданчику компетентну особу чи орган, які мають повноваження й засоби, потрібні для забезпечення від їхнього імені координації та дотримання заходів, передбачених в пункті а);

(с) кожний роботодавець постійно несе відповідальність за дотримання приписаних заходів стосовно працівників, які перебувають у його підпорядкуванні.

2. Якщо на одному будівельному майданчику роботодавці або особи, які працюють не за наймом, здійснюють діяльність одночасно одне з одним, вони зобов'язані співробітничати у застосуванні приписаних заходів безпеки та гігієни праці відповідно до положень національних законодавства чи правил.

Рекомендація МОП № 175

4. Національні законодавство чи правила повинні передбачати, що роботодавці та особи, які працюють не за наймом, несуть спільний обов'язок забезпечувати безпечне й здорове робоче місце і дотримуватися приписаних заходів безпеки та гігієни праці.

Рекомендація МОП № 175

5.

(1) 1) Кожного разу, коли два роботодавці або більше ведуть одночасно роботи на одному будівельному майданчику, вони зобов'язані співпрацювати між собою, а також з будь-якими іншими особами, котрі беруть участь у будівельних роботах, що проводяться, зокрема замовником або його представником, з метою дотримання приписаних заходів безпеки та гігієни праці.

(2) **Остаточна відповідальність за координацію заходів щодо безпеки та гігієни праці на будівельному майданчику повинен нести генеральний підрядчик або інша особа, яка насамперед відповідає за ведення робіт.**

Рекомендація МОП № 175

6. Заходи, яких слід вживати для забезпечення організованого співробітництва між роботодавцями і працівниками з метою сприяння безпеці та гігієні праці на будівельних майданчиках, повинні приписуватися національним законодавством чи правилами, або компетентними органами влади. Такі заходи повинні охоплювати:

- (a) створення комітетів з техніки безпеки та гігієни праці, в яких було б репрезентовано роботодавців і працівників, що мають такі повноваження й функції, котрі можуть бути приписані;
- (b) вибори або призначення робітничих делегатів з техніки безпеки, які мають такі повноваження й функції, котрі можуть бути приписані;
- (c) призначення роботодавцем належним чином кваліфікованих і таких, що мають відповідний досвід, осіб з метою укріплення безпеки та гігієни праці;
- (d) професійну підготовку делегатів з техніки безпеки та членів комітетів з техніки безпеки.

Рекомендація МОП № 175

7. Особи, які ведуть розроблення будівельного проекту і планування будівельних робіт, повинні враховувати безпеку та гігієну праці працівників-будівельників відповідно до національних законодавства, правил та практики.

8. У конструкції будівельного обладнання, інструментів, захисного та іншого аналогічного обладнання повинні враховуватися принципи ергономіки.

Рамкова директива ЄС із БГП

Ст. 6.4. Без шкоди для інших положень цієї Директиви, у випадках, коли на одному робочому місці виконуються роботи працівниками кількох підприємств, роботодавці повинні співробітничати між собою при реалізації вимог безпеки, захисту здоров'я і професійної гігієни, координувати з урахуванням характеру діяльності своєї дії щодо захисту від небезпек та запобігання виробничим ризикам, і взаємно інформувати один одного, а також своїх працівників і (або) їхніх представників про ці ризики.

Будівельна директива ЄС

Оскільки, крім того, самозайняті особи і роботодавці, коли вони особисто зайняті у виробничій діяльності, можуть своєю діяльністю на тимчасових або таких, що змінюють своє місце, будівельних майданчиках, створювати загрозу для безпеки і здоров'я працівників;

Оскільки з цих причин необхідно поширити сферу дії відповідних положень Директиви Ради 89/655/ЄЕС від 30 листопада 1989 року щодо мінімальних умов безпеки та захисту здоров'я на робочих місцях робітників (другої окремої директиви) (1) та Директиви Ради 89/656/ЄЕС від 30 листопада 1989 року про мінімальні вимоги безпеки і охорони здоров'я при використанні працівниками засобів індивідуального захисту на робочому місці (третьої окремої директиви) (2) також на самозайнятих осіб і на роботодавців, які особисто зайняті у виробничій діяльності на такому майданчику;

Будівельна директива ЄС – стаття 2

(....)

(e) «координатор з питань безпеки і захисту здоров'я на стадії проектування будівництва» – будь-яка фізична або юридична особа, яка на стадії проектування будівництва виконує доручені їй замовником і (або) керівником будівництва завдання, зазначені у статті 5;

(f) «координатор з питань безпеки і захисту здоров'я на стадії будівництва» – будь-яка фізична або юридична особа, яка на стадії будівництва виконує доручені їй замовником і (або) керівником будівництва завдання, зазначені у статті 6.

Будівельна директива ЄС

Стаття 3

Призначення координаторів. План із безпеки і захисту здоров'я. Попереднє повідомлення

1. Якщо на одному будівельному майданчику діють кілька підприємств, замовник або керівник будівництва призначає **одного або кількох координаторів** з питань безпеки і захисту здоров'я відповідно до пунктів e) і f) статті 2.
2. Замовник або керівник будівництва забезпечує, щоб до початку робіт на будівельному майданчику був складений **план з безпеки і захисту здоров'я** відповідно до пункту b) статті 5.

Будівельна директива ЄС

Держави-члени, можуть, проконсультувавшись з керівництвом та робітниками, дозволити відступлення від положень першого пункту, окрім випадків, коли мова йде:

- про роботу, пов'язану з особливими ризиками, зазначеними у Додатку 2, або
- про роботу, щодо якої потрібне попереднє повідомлення згідно з п. 3 цієї статті.

Будівельна директива ЄС

3. У випадку будівельних майданчиків:

- на яких передбачається тривалість робіт понад 30 робочих днів і на яких одночасно буде працювати понад 20 працівників, або
- на яких передбачається обсяг робіт понад 500 людино-днів;

замовник або керівник будівництва подає компетентним органам перед початком робіт **попереднє повідомлення**, зміст якого має відповідати Додатку III.

Будівельна директива ЄС

Стадія будівництва: обов'язки координаторів

Координатори з питань безпеки і захисту здоров'я на стадії будівництва повинні:

(а) координувати виконання загальних положень щодо безпеки і запобігання загрозам:

- під час планування технічних і/або організаційних заходів таким чином, щоб розподілити різні роботи або стадії робіт, які мають проводитись одночасно або послідовно;
- під час оцінювання потрібної тривалості проведення цих робіт або стадій робіт;

Будівельна директива ЄС

(.....)

(d) **організувати співробітництво** і координацію діяльності щодо захисту працівників і запобігання нещасним випадкам і професійно обумовленим ушкодженням здоров'я, а також взаємне інформування згідно з частиною 4 статті 6 Директиви 89/391/ЄЕС, між роботодавцями, включаючи і тих роботодавців, які діють на будівельному майданчику послідовно, один після одного, охопивши, за необхідності, самозайнятих осіб;

(e) координувати процедури **нагляду** за належним виконанням робочих процедур;

Будівельна директива ЄС

Стаття 7

Відповідальність замовника, керівника будівництва і роботодавця

1. Якщо замовник або керівник будівництва призначив одного або кількох координаторів для виконання завдань, зазначених у статтях 5 і 6, це не звільняє замовника або керівника будівництва від відповідальності у цій сфері.

2. Застосування статей 5 і 6, а також частини 1 цієї статті не впливає на принцип щодо відповідальності роботодавців, передбаченого у Директиві 89/391/ЄЕС.

Будівельна директива ЄС

Стаття 8

Застосування статті 6 Директиви 89/391/ЄЕС

Під час виконання робіт слід дотримуватись принципів, викладених у статті 6 Директиви 89/391/ЄЕС, особливо, тих, що стосуються:

- (a) підтримання належного порядку і задовільної чистоти на будівельному майданчику;
- (b) визначення розташування робочих місць з урахуванням умов доступу до цих робочих місць і розміщення шляхів або зон для проходу та переміщення людей і обладнання;
- (c) умов поводження з різними матеріалами;

Будівельна директива ЄС

- (d) технічного обслуговування, перевірки перед введенням в експлуатацію та регулярних перевірок установок і обладнання на предмет усунення недоліків, які можуть вплинути на безпеку і здоров'я працівників;
- (e) розмежування і компоновки зон складування різних матеріалів, особливо, якщо мова йде про небезпечні матеріали чи речовини;
- (f) умов використання і видалення небезпечних матеріалів;
- (g) складування і видалення або вивезення відходів і сміття;

Будівельна директива ЄС

(h) коригування фактичної тривалості різних видів робіт або стадій робіт з урахуванням ходу робіт на будівельному майданчику;

(i) співпраці між роботодавцями і особами, що працюють за власною ініціативою;

(j) взаємодії з виробничою діяльністю, що ведеться у місці, в якому або поблизу якого розташований будівельний майданчик.

іншою виробничою діяльністю на оточуючій місцевості поблизу будівельного майданчика.

Звід причин нещасних випадків

■ Падіння з висоти

- Драбини і сходи
- Риштування
- Дах/підлога/платформа
- Яма у ґрунті
- Рухома платформа
- Автомобіль, що не рухається
- Інше (без захисту)

■ Падіння на одному рівні

■ Падіння зі сходів/рампи

■ Транспортний засіб, що рухається

- Удар
- Перебування у або на транспортному засобі втрачає керування control

■ Потрапляння між транспортними засобами або перед ними

■ Розгерметизація

- нормально закритий резервуар
- нормально відкритий

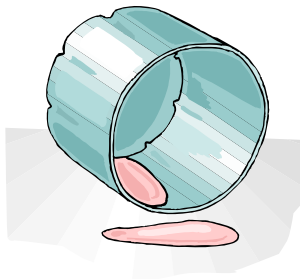
■ Пожежа

■ Вибух

■ Завалення насипною масою

■ Занурення у рідину

■ Зашвидка компресія (декомпресія)

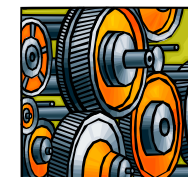
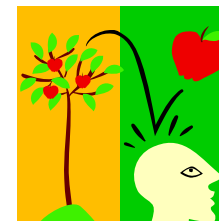
■ Надмірне мускульне напруження

■ Людська агресія

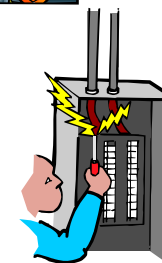
■ Поведінка тварин

■ Контакт із:

- предметами, що падають
- предметами, що летять / викидаються
- предметами, що висять / коливаються
- предметом, який використовують / несуть
- предметом, що котиться / ковзає
- предметом, що переміщений усередину

- рухомими частинами машини
- ручним інструментом, яким користується працівник
- електроустановками

■ надмірно високою або низькою температурою

- небезпечною речовиною без розгерметизації
- небезпечною атмосферою у замкненому просторі
- небезпечною атмосферою через дихальний апарат

ЗАПОБІГАННЯ: деякі міркування

Власні або сторонні експерти / кваліфіковані фахівці (акредитовані, з дорадчими функціями, готові до роботи, незалежні, рішучі). НА КОЖНОМУ ПІДПРИЄМСТВІ – ЗОВНІШНЯ і (або) ВНУТРІШНЯ ПРЕВЕНТИВНА СЛУЖБА

Інспекція праці = компетентність + забезпечення дотримання норм

Відповідальні та безвідповідальні компанії

- Достатньо зобов'язати проводити оцінку ризиків та встановити цілі у нормативних актах?
- Або приписати засоби запобігання?
= Нормативні акти як джерело знань + засіб забезпечення дотримання

Хороший та поганий досвід (аналіз нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань, інформування, роз'яснювальна робота)
Чорні списки? Ганебний стовп? Ні, але...

Фінансові стимули?

Субпідряди з матеріальною зацікавленістю? Солідарна відповідальність?
Так, але...

Соціальна потреба або судова незахищеність

Готовність погодитися на небезпечні умови

Засвоєння викривлених норм / відсутність скарг

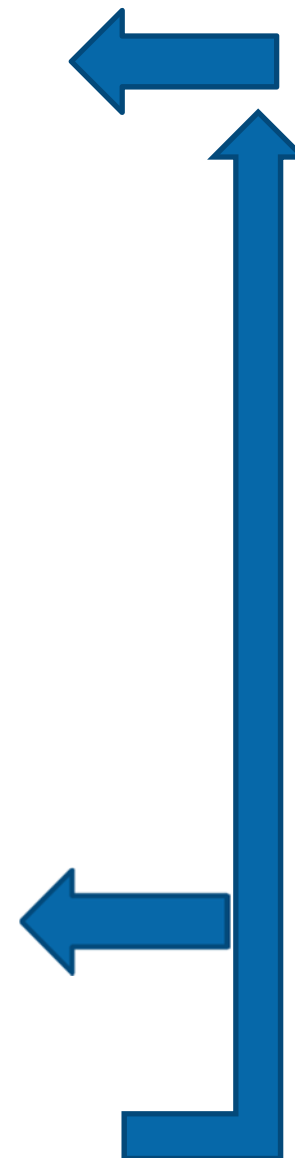
Несвідома співучасть

Нечесна конкуренція

Збільшення кількості підприємств, які
НЕ ДОТРИМУЮТЬСЯ ПРАВИЛ БГП

Допоміжні матеріали до модуля 4

Галузеві стандарти МОП і ЄС із БГП

**Конвенція
про безпеку та гігієну праці у будівництві
N 167**

Генеральна конференція Міжнародної організації праці,

що скликана в Женеві Адміністративною радою Міжнародного бюро праці та зібралася 1 червня 1988 року на свою сімдесят п'яту сесію,

беручи до уваги відповідні міжнародні конвенції та рекомендації з праці і, зокрема, Конвенцію ([993_313](#)) та Рекомендацію 1937 року про техніку безпеки в будівництві ([993_308](#)), Рекомендацію 1937 року щодо співробітництва у справі запобігання нещасним випадкам у будівельній промисловості ([993_085](#)),

Конвенцію ([993_116](#)) та Рекомендацію 1960 року про захист від радіації ([993_019](#)), Конвенцію ([993_064](#)) та Рекомендацію 1963 року про забезпечення машин захисними пристроями ([993_097](#)), Конвенцію ([993_147](#)) та Рекомендацію 1967 року про максимальний вантаж ([993_180](#)), Конвенцію ([993_162](#)) та Рекомендацію 1974 року про професійні захворювання ([993_098](#)), Конвенцію ([993_051](#)) та Рекомендацію 1977 року про виробниче середовище (забруднення повітря, шум та вібрація) ([993_174](#)), Конвенцію ([993_050](#)) та Рекомендацію 1981 року про безпеку та гігієну праці ([993_075](#)), Конвенцію ([993_042](#)) та Рекомендацію 1985 року про служби гігієни праці ([993_072](#)), Конвенцію ([993_041](#)) та Рекомендацію 1986 року щодо азбесту ([993_304](#)) і переглянутий 1980 року перелік професійних захворювань ([993_280](#)), наведений у додатку до Конвенції 1964 року про допомоги у випадках виробничого травматизму ([993_306](#)),

ухваливши прийняти ряд пропозицій стосовно безпеки та гігієни праці в будівництві, що є четвертим пунктом порядку денного сесії,

вирішивши надати цим пропозиціям форми міжнародної конвенції,

ухвалює цього двадцятого дня червня місяця тисяча дев'ясот вісімдесят восьмого року нижчеподану Конвенцію, яка може називатися Конвенцією 1988 року про безпеку та гігієну праці в будівництві.

Розділ I. Сфера застосування та визначення

Стаття 1

1. Ця Конвенція охоплює всі види будівельної діяльності, а саме: будівництво, цивільне будівництво, монтажні й демонтажні роботи, куди входять будь-які процеси, операції або транспортування на будівельному майданчику, від підготовки майданчика до завершення об'єкта.

2. Член Організації, який ратифікує цю Конвенцію, може, після консультації з найбільш представницькими організаціями заінтересованих роботодавців і працівників, де такі є, вилучати зі сфери застосування Конвенції або зі сфери застосування деяких її положень окремі галузі економічної діяльності чи окремі підприємства, щодо яких виникають особливі роблеми суттєвого плану, за умови забезпечення безпечного і здорового робочого середовища.

3. Ця Конвенція охоплює також осіб, що працюють не за наймом, визначених, як такі в національних законодавстві або правилах.

Стаття 2

Відповідно до мети цієї Конвенції:

а) термін "будівництво" охоплює:

i) будівельні роботи, серед них земляні роботи й спорудження, конструктивні зміни, реставраційні роботи, капітальний і поточний ремонт (куди входять чистка й пофарбування)

та знесення усіх видів будинків чи будівель;

ii) цивільне будівництво, куди входять земляні роботи й спорудження, конструктивні зміни, капітальний і поточний ремонт та знесення, наприклад, аеропортів, доків, гаваней, внутрішніх

водяних шляхів, гребель, захисних споруд на берегах річок і морів та поблизу зон обвалів, автомобільних доріг і шосе, залізниць, мостів, тунелів, віадуків та об'єктів, пов'язаних з наданням послуг, таких як комунікації, дренаж, каналізація, водопостачання й енергопостачання;

iii) монтаж та демонтаж будов і конструкцій з елементів заводського виробництва, а також виробництво збірних елементів на будівельному майданчику;

б) термін "будівельний майданчик" означає будь-який майданчик, де здійснюються будь-які процеси або операції, зазначені в пункті а);

с) термін "робоче місце" означає будь-яке місце, де працівники повинні перебувати або куди вони повинні направлятися для виконання своєї роботи і яке перебуває під контролем роботодавця, як він визначений в пункті е);

д) термін "працівник" означає будь-яку особу, що працює в будівництві;

е) термін "роботодавець" означає:

i) будь-яку фізичну або юридичну особу, що використовує працю одного або більше працівників на будівельному майданчику; і

ii) залежно від обставин, генерального підрядчика, підрядчика або субпідрядчика;

ф) термін "компетентна особа" означає особу, котра має належну кваліфікацію, наприклад, відповідну підготовку, достатні знання, досвід та навички для безпечного виконання конкретної роботи. Компетентні органи влади можуть визначати відповідні критерії для призначення таких осіб та обов'язки, що їх повинні виконувати такі особи;

г) термін "засоби підмоцнення" означає будь-яку тимчасову конструкцію, стаціонарну, підвісну або пересувну, та її опорні компоненти, котрі використовуються як опори для розміщення людей і матеріалів або для забезпечення доступу на будь-яку таку конструкцію і котрі не є "підймальним механізмом" згідно з визначенням, наведеним у пункті h);

h) термін "підймальний механізм" означає будь-який стаціонарний або пересувний механізм, що використовується для піднімання чи опускання людей чи вантажів;

i) термін "підймальне обладнання" означає будь-яке обладнання або такелаж, за допомогою яких вантаж може бути прикріплено до підймального механізму, але які не є невід'ємною частиною підймального механізму чи вантажу.

Розділ II. Загальні положення

Стаття 3

З найбільш представницькими організаціями зацікавлених роботодавців і працівників проводяться консультації щодо заходів, яких слід ужити для здійснення положень цієї Конвенції.

Стаття 4

Кожний член Організації, який ратифікує цю Конвенцію, зобов'язується, що він на підставі оцінки можливих ризиків для безпеки та гігієни праці ухвалить і зберігатиме чинними законодавство або правила, котрі забезпечують застосування положень Конвенції.

Стаття 5

1. Законодавство і правила, ухвалені на виконання вищезазначеної статті 4, можуть передбачати їхнє практичне застосування за допомогою технічних норм чи збірників практичних правил, або інших відповідних методів, що відповідають національним умовам та практиці.

2. Здійснюючи положення вищезазначеної статті 4 та параграфа 1 цієї статті, кожний член Організації належним чином враховує відповідні норми, ухвалені визнаними міжнародними організаціями в галузі встановлення норм.

Стаття 6

Відповідно до процедур, визначених національними законодавством чи правилами, вживають заходів для забезпечення співробітництва між роботодавцями і працівниками з метою прийняття безпеки та гігієни праці на будівельних майданчиках.

Стаття 7

Національні законодавство чи правила передбачають, що роботодавці й особи, які працюють не за наймом, несуть обов'язок з дотримання приписаних заходів безпеки та гігієни праці на робочому місці.

Стаття 8

1. Кожного разу, коли два роботодавці або більше ведуть одночасно роботи на одному будівельному майданчику:

а) головний підрядчик або інша особа чи орган, котрі здійснюють практичний контроль або несуть основну відповідальність за загальну діяльність на будівельному майданчику, несуть

відповідальність за координацію приписаних заходів, що стосуються безпеки та гігієни праці і відповідно до національних законодавства чи правил, за забезпечення дотримання таких заходів;

б) тією мірою, наскільки це сумісно з національними законодавством чи правилами, якщо головний підрядчик або інша особа чи орган, котрі здійснюють практичний контроль або несуть основну відповідальність за загальну діяльність на будівельному майданчику, не присутні на будівельному майданчику, вони призначають на майданчику компетентну особу чи орган, які мають повноваження й засоби, потрібні для забезпечення від їхнього імені координації та дотримання заходів, передбачених в пункті а);

с) кожний роботодавець постійно несе відповідальність за дотримання приписаних заходів стосовно працівників, які перебувають у його підпорядкуванні.

2. Якщо на одному будівельному майданчику роботодавці або особи, які працюють не за наймом, здійснюють діяльність одночасно одне з одним, вони зобов'язані співробітничати у

застосуванні приписаних заходів безпеки та гігієни праці відповідно до положень національних законодавства чи правил.

Стаття 9

Особи, які ведуть розроблення будівельного проекту і планування будівельних робіт, враховують безпеку та гігієну праці працівників-будівельників відповідно до національних законодавства, правил і практики.

Стаття 10

Національне законодавство чи правила передбачають, що на будь-якому робочому місці працівники мають право і зобов'язані брати участь у забезпеченні безпечних умов праці тією мірою, наскільки вони контролюють обладнання та методи праці, і висловлювати свою думку щодо здійснюваних робочих процедур, якщо вони можуть впливати на безпеку та гігієну праці.

Стаття 11

Національне законодавство чи правила передбачають, що працівники зобов'язані:

- а) якомога тісніше співпрацювати з роботодавцем у здійсненні приписаних заходів безпеки та гігієни праці;
- б) виявляти розумну обережність для забезпечення безпеки й охорони свого здоров'я та здоров'я інших осіб, яким може бути завдано шкоди у зв'язку з їхніми діями або помилками в роботі;
- в) використовувати надані їм засоби і не використовувати не за призначенням будь-які засоби, призначені для їхнього власного захисту або захисту інших осіб;
- г) негайно інформувати свого безпосереднього керівника і представника працівників, котрі займаються питаннями техніки безпеки, якщо такі є, про будь-яку ситуацію, яка, на їхню умку, може становити деяку небезпеку і з якою вони самі не зможуть упоратися належним чином;
- е) виконувати приписані заходи безпеки та гігієни праці.

Стаття 12

1. У національних законодавстві чи правилах передбачається, що працівник має право вийти з небезпечної зони, якщо він має вагомі підстави вважати, що виникає неминуча й серйозна агроза його безпеці або його здоров'ю, і зобов'язаний негайно інформувати про це свого керівника.

2. Якщо виникає неминуча загроза безпеці працівників роботодавець вживає негайних заходів для припинення робіт та евакуації працівників у разі потреби.

Розділ III. Заходи профілактики та захисту

Стаття 13 Безпека на робочих місцях

1. Треба вживати усіх необхідних запобіжних заходів для забезпечення того, щоб робочі місця були безпечними і не наражали на небезпеку та загрозу здоров'ю працівників.
2. Повинні забезпечуватися та утримуватися в доброму стані безпечні засоби доступу до всіх робочих місць, а також позначати покажчиками, де це потрібно.
3. Треба вживати усіх неодмінних запобіжних заходів для захисту осіб, котрі перебувають на будівельному майданчику або поблизу будівельного майданчика, від всіх видів небезпеки, які можуть виникнути на такому майданчику.

Стаття 14 Засоби підмоцнення та драбини

1. Якщо роботу не може бути виконано безпечно на землі або з землі чи з будь-якої частини будови або іншої стаціонарної конструкції, забезпечуються та утримуються в доброму стані безпечні й такі, що відповідають нормам, засоби підмоцнення або іншої рівною мірою неспечні і такі, що відповідають нормам, засоби.
2. За відсутності інших безпечних засобів доступу на підвищені робочі місця забезпечуються такі, що відповідають нормам, і міцні драбини. Вони належним чином закріплюються з метою недопущення ненавмисного зміщення.
3. Всі засоби підмоцнення й драбини виготовляються та використовуються відповідно до національних законодавства і правил.
4. Засоби підмоцнення інспектує компетентна особа в таких випадках і в такі строки, які приписано національними законодавством чи правилами.

Стаття 15 Підйимально-транспортні механізми та підйимальне обладнання

1. Кожний підйимально-транспортний механізм та елемент підйимального обладнання, беручи їхні компоненти, кріпильні пристрої, анкери та опори:
 - a) повинен бути правильно сконструйований та виготовлений, повинен бути виготовлений з доброякісного матеріалу і мати міцність, потрібну для призначеної мети;
 - b) повинен належним чином встановлюватися та використовуватись;
 - c) повинен утримуватися в доброму робочому стані;
 - d) повинен бути оглянутий компетентною особою та випробовуватися в такі строки і в таких випадках, які приписані національними законодавством чи правилами; результати

зазначених
оглядів та випробувань реєструються;

е) повинен експлуатуватися працівниками, які дістали потрібну підготовку відповідно до національних законодавства та правил.

2. Підіймання, опускання або пересування людей за допомогою підіймальних механізмів опускається лише на тих з них, котрі виготовлені, встановлені або використовуються для цієї мети відповідно до національних законодавства чи правил, за винятком надзвичайних ситуацій, якщо вони можуть призвести до тяжких травм або загибелі людей і якщо у разі таких ситуацій можливе безпечне використання підіймального механізму.

Стаття 16

Транспортне, землерийне та вантажно-розвантажувальне обладнання

1. Весь транспорт, землерийне або вантажно-розвантажувальне обладнання:

- а) повинні бути належним чином сконструйовані та виготовлені з урахуванням, в міру можливості, ергономічних принципів;
- б) повинні утримуватися в доброму робочому стані;
- с) повинні використовуватися належним чином;
- д) повинні експлуатуватися працівниками, які дістали потрібну підготовку відповідно до національних законодавства та правил.

2. На всіх будівельних майданчиках, де використовуються транспорт, землерийне або вантажно-розвантажувальне обладнання:

- а) забезпечується безпечний і такий, що відповідає нормам, доступ до нього; і
- б) рух так організується і таким чином контролюється, щоб було забезпечено його безпечну експлуатацію.

Стаття 17

Установки, механізми, обладнання та ручний інструмент

1. Установки, механізми та обладнання, куди входить ручний інструмент як немеханізований, так і механізований:

- а) повинні бути належним чином сконструйовані та виготовлені з урахуванням, в міру можливості, ергономічних принципів;
- б) повинні утримуватися в доброму робочому стані;
- с) повинні використовуватися тільки для тих видів робіт, для яких вони призначені, якщо тільки компетентна особа не доходить висновку, що використання їх поза межами їхньої конструктивної мети є безпечним;
- д) повинні експлуатуватися працівниками, які дістали потрібну професійну підготовку.

2. У разі потреби виробник або роботодавець надають потрібні інструкції щодо їхнього безпечного використання у формі, зрозумілій для працівників.

3. Компресорні машини та обладнання випробовує та оглядає компетентна особа у випадках і в строки, приписані національними законодавством чи правилами.

Стаття 18

Роботи на висоті, зокрема на дахах

1. У разі потреби захистити від небезпеки або, якщо висота споруди чи кут нахилу перевищують величину, приписану національними законодавством чи правилами, вживають заходів для запобігання падінню людей, інструменту або інших предметів чи матеріалів.

2. Якщо трудівники повинні виконувати роботу на дахах або коло дахів чи на інших місцях, вкритих крихкими матеріалами, крізь які вони можуть упасти, вживають заходів для запобігання ненавмисному наступанню на поверхню з крихких матеріалів або провалюванню крізь них.

Стаття 19

Котловани, колодязі, земляні та підземні споруди і тунелі

Належних запобіжних заходів вживають всередині кожного котловану, колодязя, земляної чи підземної споруди або тунелю:

- а) за допомогою належного кріплення або іншим чином для захисту від небезпеки, яку становлять для працівників обсипання або зсув ґрунту, скельної маси чи іншого матеріалу;
- б) з метою захисту від небезпеки, що виникає внаслідок падіння людей, матеріалів чи предметів, або внаслідок прориву води в котловани, колодязі, земляні чи підземні споруди або тунелі;
- с) для забезпечення достатньої вентиляції на кожному робочому місці, з метою підтримання потрібної для дихання атмосфери і для обмеження до безпечного й нешкідливого для здоров'я рівня вмісту, що відповідає національним законодавству та правилам, усіляких димів, газів, пари, пилу або інших домішок;
- д) для забезпечення працівникам можливості евакуації в безпечну зону у разі пожежі чи прориву води або обрушення матеріалів;
- е) для уникнення ризику для працівників, який виникає внаслідок можливої наявності підземних факторів небезпеки, таких як циркуляція рідини або тиск газових мішків, шляхом проведення відповідних пошуків з метою виявити їх.

Стаття 20

Перемички та кесони

1. Усяка перемичка та кесон:

- а) повинні бути належної конструкції, виготовлені з належного й доброякісного матеріалу і повинні мати потрібну міцність;

b) повинні бути обладнані необхідними засобами для евакуації працівників у безпечну зону в разі прориву води чи обрушення матеріалів.

2. Спорудження, розташування, внесення змін або розбирання перемички чи кесона виконуються тільки під безпосереднім наглядом компетентної особи.

3. Кожну перемичку і кожний кесон інспектує компетентна особа через приписані проміжки часу.

Стаття 21

Робота в стиснутому повітрі

1. Робота в стиснутому повітрі виконується тільки з дотриманням заходів, приписаних національними законодавством чи правилами.

2. Робота в стиснутому повітрі виконується тільки працівниками, фізичні дані яких для такої роботи атестовано за допомогою медичного обстеження та в присутності компетентної особи, яка наглядає за веденням виробничих операцій.

Стаття 22

Конструкційні каркаси та опалубка

1. Збирання конструкційних каркасів і їхніх компонентів, опалубки, кріплень до неї та інших кріплень виконується тільки під наглядом компетентної особи.

2. Треба вживати належних запобіжних заходів з метою захисту працівників від небезпеки, пов'язаної з тимчасовою неміцністю або нестійкістю конструкції.

3. Опалубка, кріплення до неї та інші кріплення повинні мати таку конструкцію, виготовлятися таким чином і утримуватися в такому стані, щоб вони цілком витримували всі навантаження, яких можуть зазнавати.

Стаття 23

Робота під водою

Якщо робота ведеться над водою або в безпосередній близькості від води належним чином забезпечується:

- a) запобігання падінню людей у воду;
- b) рятування працівників, що наражаються на небезпеку потонути;
- c) безпечний транспорт у достатній кількості.

Стаття 24

Роботи по знесенню

Якщо знесення будь-яких будов або споруд може становити небезпеку для працівників або для оточуючих:

- а) вдаються до неодмінних запобіжних заходів, методів і порядку операцій, серед яких прибирання відходів та залишкових матеріалів, відповідно до національних законодавства чи правил;
- б) роботи плануються і виконуються тільки під наглядом компетентної особи.

Стаття 25

Освітлення

Належне й достатнє освітлення, беручи, у разі потреби, переносне освітлення, забезпечується на кожному робочому місці чи будь-якому іншому місці будівельного майданчика, де може проходити працівник.

Стаття 26

Електрика

1. Усе електричне обладнання та установки виготовляються, встановлюються і утримуються в належному стані компетентною особою та використовуються так, щоб запобігати виникненню небезпеки.
2. До початку будівництва і в ході його вживають належних заходів для виявлення та захисту від небезпеки, яку можуть становити для працівників будь-які електричні дроти або електрообладнання, які перебувають під напругою і містяться під будівельним майданчиком, над ним чи на ньому.
3. Під час прокладення і підтримання в належному стані електричних дротів та електрообладнання на будівельних майданчиках керуються правилами й стандартами, котрі застосовуються на національному рівні.

Стаття 27

Вибухові речовини

Вибухові речовини зберігаються, транспортуються, переміщуються та використовуються:

- а) тільки в умовах, приписаних національними законодавством чи правилами; і
- б) тільки компетентною особою, котра вживає таких заходів, які потрібні для забезпечення того, щоб здоров'я працівників та інших людей не наражалося на небезпеку.

Стаття 28

Фактори, шкідливі для здоров'я

1. Якщо працівник може зазнавати впливу будь-якого шкідливого фактора хімічної, фізичної чи біологічної природи в такому обсязі, що це може завдати шкоди його здоров'ю, вживають належних заходів для запобігання такому впливу.

2. Зазначені в параграфі 1 запобіжні заходи охоплюють:

- а) заміну, в міру можливості, небезпечних речовин безпечними або менш небезпечними речовинами; або
- б) вжиття технічних заходів стосовно установок, механізмів, обладнання або технологічних процесів; або
- с) якщо дотримання положень пунктів а) чи б) неможливе, то вживають інших ефективних заходів, серед яких використання засобів індивідуального захисту і захисного одягу.

3. Якщо від працівників вимагається входження в зону, в якій можуть бути наявні токсичні чи шкідливі речовини, або в атмосфері якої може бути низький вміст кисню, або де атмосфера може бути вогненебезпечна, вживають належних заходів для захисту від небезпеки.

4. Відходи знищують або іншим чином видаляють з будівельного майданчика таким способом, який не завдає шкоди здоров'ю.

Стаття 29

Пожежна безпека

1. Роботодавець вживає всіх належних заходів:

- а) для запобігання небезпеці виникнення пожежі;
- б) для швидкої та ефективної ліквідації вогнищ займання;
- с) для забезпечення оперативної та безпечної евакуації людей.

2. Для займистих рідин, твердих речовин та газів передбачаються достатні й належні сховища.

Стаття 30

Засоби індивідуального захисту та захисний одяг

1. Якщо належний захист від імовірності нещасного випадку або шкоди здоров'ю, куди входить перебування в несприятливих умовах, не може бути забезпечено іншими засобами, роботодавець надає та утримує в належному стані безплатно для працівників відповідні засоби індивідуального захисту й захисний одяг з урахуванням виду роботи та ризику, відповідно до приписів національних законодавства чи правил.

2. Роботодавець надає працівникам потрібні засоби, котрі дають їм змогу використовувати засоби індивідуального захисту, і забезпечує їхнє належне застосування.

3. Засоби індивідуального захисту і захисний одяг повинні відповідати стандартам, встановленим компетентними органами, з урахуванням, в міру можливості, ергономічних принципів.

4. Від працівників вимагається належне використання та утримання в справному стані наданих їм засобів індивідуального захисту і захисного одягу.

Стаття 31

Перша допомога

Роботодавець несе відповідальність за те, щоб першу допомогу у будь-який час надавав навчений персонал. Вживають заходів, котрі забезпечують евакуацію працівників, які зазнали травми або несподівано захворіли, з метою надання їм медичної допомоги.

Стаття 32

Санітарно-побутові умови

1. На кожному будівельному майданчику або на розумній відстані від нього забезпечується потрібний запас доброякісної питної води.

2. На кожному будівельному майданчику або на розумній відстані від нього надається й забезпечується таке обслуговування залежно від кількості працівників і тривалості робіт:

- а) санітарні й умивальні приміщення;
- б) приміщення для переодягання, збереження й сушіння одягу;
- с) приміщення для вживання їжі та для укриття людей під час перерв у роботі з причини несприятливих погодних умов.

3. Чоловіків і жінок-працівників забезпечують окремими санітарними й умивальними приміщеннями.

Стаття 33

Інформація та навчання

Працівники належною та відповідною мірою:

- а) дістають інформацію про потенційно несприятливі для безпеки праці і їхнього здоров'я фактори, які можуть бути на їхніх робочих місцях;
- б) дістають інструкції та підготовку стосовно заходів, призначених для запобігання цим шкідливим факторам, боротьби з ними та захисту від них.

Стаття 34

Повідомлення про нещасні випадки та захворювання

Національні законодавство чи правила передбачають повідомлення компетентного органу влади в приписані строки про нещасні випадки на виробництві та професійні захворювання.

Розділ IV. Застосування

Стаття 35

Кожний член Організації:

- а) вживає всіх неодмінних заходів, серед яких введення відповідних санкцій та виправних заходів, з метою забезпечення ефективного дотримання положень цієї Конвенції;
- б) забезпечує відповідними службами інспекції для контролю за застосуванням заходів, яких повинні вживати згідно з цією Конвенцією, і забезпечують ці служби ресурсами, потрібними для виконання ними їхніх завдань, або перевіряє, що відповідна інспекція проводиться.

Розділ V. Прикінцеві положення

Стаття 36

Ця Конвенція переглядає Конвенцію 1937 року про техніку безпеки в будівництві ([993_313](#)).

Стаття 37

Офіційні документи про ратифікацію цієї Конвенції надсилаються Генеральному директорові Міжнародного бюро праці для реєстрації.

Стаття 38

1. Ця Конвенція має обов'язкову чинність тільки для тих членів Міжнародної організації праці, чий документи про ратифікацію зареєстрував Генеральний директор.
2. Вона набуває чинності через дванадцять місяців від дати реєстрації Генеральним директором документів про ратифікацію двох членів Організації.
3. Надалі ця Конвенція набуває чинності для кожного члена Організації через дванадцять місяців від дати реєстрації його документа про ратифікацію.

Стаття 39

1. Кожний член Організації, який ратифікував цю Конвенцію, після закінчення десяти років від дня, коли вона початково набула чинності, може денонсувати її актом про денонсацію, надісланим Генеральному директорові Міжнародного бюро праці для реєстрації.
Денонсація набуває чинності через рік від дати її реєстрації.
2. Для кожного члена Організації, який ратифікував цю Конвенцію, і протягом року після закінчення зазначених у попередньому параграфі десяти років не скористався передбаченим у цій статті правом на денонсацію, Конвенція залишатиметься чинною на наступні десять років, і надалі він зможе денонсувати її після закінчення кожного десятиріччя в порядку, передбаченому в цій статті.

Стаття 40

1. Генеральний директор Міжнародного бюро праці оповіщає всіх членів Міжнародної організації праці про реєстрацію всіх документів про ратифікацію і актів про денонсацію, надісланих йому членами Організації.

2. Оповіщаючи членів Організації про реєстрацію отриманого ним другого документа про ратифікацію, Генеральний директор звертає їхню увагу на дату настання чинності цієї Конвенції.

Стаття 41

Генеральний директор Міжнародного бюро праці надсилає Генеральному секретареві Організації Об'єднаних Націй для реєстрації відповідно до статті 102 Статуту Організації Об'єднаних Націй ([995_010](#)) вичерпні відомості про всі документи про ратифікацію і акти про денонсацію, зареєстровані ним відповідно до положень попередніх статей.

Стаття 42

У випадках, коли Адміністративна рада Міжнародного бюро праці вважає це за потрібне, вона подає Генеральній конференції доповідь про застосування цієї Конвенції і розглядає доцільність внесення до порядку денного Конференції питання про її повний або частковий перегляд.

Стаття 43

1. Якщо Конференція ухвалить нову конвенцію, що повністю або частково переглядає цю Конвенцію, і якщо у новій конвенції не передбачено іншого, то:

а) ратифікація будь-яким членом Організації нової, переглянутої конвенції спричиняє автоматично, незалежно від положень статті 39, негайну денонсацію цієї Конвенції за умови, що нова, переглянута конвенція набула чинності;

б) від дня настання чинності нової, переглянутої конвенції цю Конвенцію закрито для ратифікації її членами Організації.

2. Ця Конвенція залишається в кожному разі чинною за формою і змістом для тих членів Організації, які ратифікували її, але не ратифікували переглянутої конвенції.

Стаття 44

Англійський і французький тексти цієї Конвенції мають однакову силу.

Дата набуття чинності: 11 січня 1991 року.

Конвенції та рекомендації, ухвалені Міжнародною організацією праці 1965-1999, Том II
Міжнародне бюро праці, Женева

Рекомендація щодо безпеки та гігієни праці у будівництві N 175

Генеральна конференція Міжнародної організації праці, що скликана в Женеві Адміністративною радою Міжнародного бюро праці і зібралася 1 червня 1988 року на свою 75-у сесію, відзначаючи відповідні міжнародні конвенції та рекомендації з праці і, зокрема, Конвенцію ([993_313](#)) та Рекомендацію 1937 року про техніку безпеки в будівництві, Рекомендацію 1937 року щодо співробітництва у справі запобігання нещасним випадкам в будівельній промисловості ([993_085](#)). Конвенцію ([993_116](#)) та Рекомендацію ([993_019](#)) 1960 року про захист від радіації, Конвенцію ([993_064](#)) та Рекомендацію 1963 року про забезпечення машин захисними пристроями, Конвенцію ([993_147](#)) та Рекомендацію 1967 року про максимальний вантаж ([993_180](#)), Конвенцію ([993_162](#)) та Рекомендацію 1974 року про професійні ракові захворювання, Конвенцію ([993_051](#)) та Рекомендацію 1977 року про виробниче середовище (забруднення повітря, шум і вібрація), Конвенцію ([993_050](#)) та Рекомендацію ([993_075](#)) 1981 року про техніку безпеки та гігієну праці, Конвенцію ([993_042](#)) та Рекомендацію ([993_072](#)) 1985 року про служби гігієни праці, Конвенцію ([993_041](#)) та Рекомендацію 1986 року про охорону праці при застосуванні азбесту ([993_304](#)) і переглянутий 1980 року перелік професійних захворювань, наведений у додатку до Конвенції 1964 року про допомоги у випадках виробничого травматизму ([993_280](#)),

постановивши ухвалити ряд пропозицій щодо безпеки та гігієни праці в будівництві, що є четвертим пунктом порядку денного сесії, і

постановивши надати цим пропозиціям форму міжнародної рекомендації, котра доповнює Конвенцію 1988 року про безпеку та гігієну праці в будівництві ([993_021](#)), ухвалює цього двадцятого дня червня місяця тисяча дев'ятсот вісімдесят восьмого року нижченаведену рекомендацію, яка може називатися Рекомендацією 1988 року щодо безпеки та гігієни праці в будівництві:

I. Сфера застосування та визначення

1. Положення Конвенції 1988 року про безпеку та гігієну праці в будівництві (тут і далі називаної як Конвенція) та цієї Рекомендації повинні, зокрема, охоплювати:

а) будівництво, цивільне будівництво, монтаж і демонтаж будов і споруд зі збірних деталей згідно з визначенням, даним у статті 2 "а" Конвенції;

б) спорудження та монтаж нафтових свердлових установок, а також установок для морського добування, коли вони споруджуються на березі.

2. Для цілей цієї Рекомендації:

а) термін "будівництво" охоплює:

i) будівельні роботи, серед них земляні роботи і спорудження, конструктивні зміни, реставраційні роботи, капітальний і поточний ремонт (куди входять чистка й пофарбування) та знесення усіх видів будинків чи будівель;

ii) цивільне будівництво, куди входять земляні роботи й спорудження, конструктивні зміни, капітальний і поточний ремонт та знесення, наприклад, аеропортів, доків, гаваней, внутрішніх водних шляхів, гребель, захисних споруд на берегах річок і морів поблизу зон обвалів, автомобільних доріг і шосе, залізниць, мостів, тунелів, віадуків та об'єктів, пов'язаних з наданням послуг, таких як комунікації, дренаж, каналізація, водопостачання й енергопостачання;

iii) монтаж та демонтаж будов і конструкцій з елементів заводського виробництва, а також виробництво збірних елементів на будівельному майданчику;

б) термін "будівельний майданчик" означає будь-який майданчик, де здійснюються які-небудь процеси або операції, зазначені в підпункті "а";

с) термін "робоче місце" означає будь-яке місце, де працівники повинні перебувати або куди вони повинні направлятися для виконання своєї роботи, яке перебуває під контролем роботодавця, як він визначений у підпункті "Г";

д) термін "працівник" означає будь-яку особу, яка працює в будівництві;

е) термін "представники працівників" означає осіб, які визнаються як такі національними законодавством чи практикою;

ф) термін "роботодавець" означає:

i) будь-яку фізичну або юридичну особу, яка використовує працю одного чи більше працівників на будівельному майданчику;

ii) залежно від обставин, генерального підрядчика, підрядчика або субпідрядчика;

г) термін "компетентна особа" означає особу, котра має належну кваліфікацію, наприклад відповідну підготовку, достатні знання, досвід та навички для безпечного виконання конкретної роботи. Компетентні органи влади можуть визначати відповідні критерії для призначення таких осіб та обов'язки, що їх повинні виконувати такі особи;

h) термін "засоби підмоцнування" означає будь-яку тимчасову конструкцію, стаціонарну, підвісну або пересувну, та її опорні компоненти, котрі використовуються як опори для розміщення людей і матеріалів та для забезпечення доступу на будь-яку таку конструкцію і котрі не є "підймальним механізмом" згідно з визначенням, даним у підпункті "і";

і) термін "підймальний механізм" означає будь-який стаціонарний або пересувний механізм, що використовується для піднімання чи опускання людей або вантажів;

j) термін "підймальне обладнання" означає будь-яке обладнання або такелаж, за допомогою яких вантаж може бути

прикріплено до підйимального механізму, але які не є невід'ємною частиною підйимального механізму чи вантажу.

3. Положення цієї Рекомендації повинні охоплювати також всіх осіб, які працюють не за наймом і яких визначають як таких національні законодавство чи правила.

II. Загальні положення

4. Національні законодавство чи правила повинні передбачати, що роботодавці та особи, які працюють не за наймом, несуть спільний обов'язок забезпечувати безпечне й здорове робоче місце і дотримуватись приписаних заходів безпеки та гігієни праці.

5. 1) Кожного разу, коли два роботодавці або більше ведуть одночасно роботи на одному будівельному майданчику, вони зобов'язані співпрацювати між собою, а також з будь-якими іншими особами, котрі беруть участь у будівельних роботах, що проводяться, зокрема замовником або його представником, з метою дотримання приписаних заходів безпеки та гігієни праці.

2) Остаточну відповідальність за координацію заходів щодо безпеки та гігієни праці на будівельному майданчику повинен нести генеральний підрядчик або інша особа, яка в першу чергу відповідає за ведення робіт.

6. Заходи, яких слід вживати для забезпечення організованого співробітництва між роботодавцями і працівниками з метою сприяння безпеці та гігієні праці на будівельних майданчиках, повинні приписуватись національними законодавством чи правилами, або компетентними органами влади. Такі заходи повинні охоплювати:

- а) створення комітетів з техніки безпеки та гігієни праці, в яких було б репрезентовано роботодавців і працівників, що мають такі повноваження й функції, котрі можуть бути приписані;
- б) вибори або призначення робітничих делегатів з техніки безпеки, які мають такі повноваження й функції, котрі можуть бути приписані;
- с) призначення роботодавцем належним чином кваліфікованих і таких, що мають відповідний досвід, осіб з метою укріплення безпеки та гігієни праці;
- д) професійну підготовку делегатів з техніки безпеки та членів комітетів з техніки безпеки.

7. Особи, які ведуть розроблення будівельного проекту і планування будівельних робіт, повинні враховувати безпеку та гігієну праці працівників-будівельників відповідно до національних законодавства, правил та практики.

8. У конструкції будівельного обладнання, інструментів, захисного та іншого аналогічного обладнання повинні враховуватись принципи ергономіки.

III. Заходи профілактики та захисту

9. Будівельні роботи повинні плануватись, готуватись та проводитись таким чином, щоб:

- а) небезпекам, виникнення яких можливе на робочому місці, запобігали негайно;
- б) виключались надмірно чи без потреби напружені робочі пози й рухи;
- с) організація робіт враховувала вимоги безпеки та гігієни праці працівників;
- д) використовувалися такі матеріали й вироби, які придатні з погляду безпеки та гігієни праці;
- е) застосовувалися методи роботи, які захищають працівників від шкідливого впливу хімічних речовин, фізичних та біологічних факторів.

10. Національне законодавство чи правила повинні передбачати, що компетентні органи влади повинні повідомляти про будівельні майданчики такого розміру, виду чи про таку тривалість будівельних робіт, повідомлення про які може бути приписано.

11. На будь-якому робочому місці працівники повинні мати право і зобов'язані брати участь у забезпеченні безпечних умов праці в тій мірі, в якій вони контролюють обладнання та методи праці, і висловлювати свою думку щодо здійснюваних робочих операцій, якщо вони можуть впливати на безпеку та гігієну праці.

Безпека на робочих місцях

12. На будівельних майданчиках повинні передбачатися й виконуватися заходи внутрішнього розпорядку, які мають охоплювати:

- а) належне зберігання матеріалів та обладнання;
- б) видалення відходів і будівельного сміття через відповідні проміжки часу.

13. Якщо працівників не може бути захищено іншими засобами від падіння з висоти:

- а) слід встановлювати й утримувати в доброму стані належні запобіжні сітки чи запобіжні листи; або
- б) повинні надаватися й використовуватися належні запобіжні ремені.

14. Роботодавець повинен надавати працівникам потрібні засоби, котрі дають їм змогу використовувати індивідуальні засоби захисту, і повинен забезпечувати правильне застосування їх. Захисне обладнання та захисний одяг повинні відповідати стандартам, встановленим компетентним органом влади з урахуванням, в міру можливості, ергономічних принципів.

15. 1) Будівельні машини та обладнання повинні перевірятися та випробовуватися за типами або, у разі потреби, індивідуально компетентною особою.

2) Національне законодавство та правила повинні враховувати той факт, що професійні захворювання можуть бути спричинені такими машинами, апаратами й системами, які сконструйовано без урахування ергономічних принципів.

Засоби підмоцнення

16. Усі засоби підмоцнення та їхні частини повинні виготовлятися з належного й доброякісного матеріалу, бути належного розміру і належної міцності згідно з тією метою, для якої їх використовують, і повинні утримуватися в доброму стані.

17. Усі засоби підмоцнення повинні мати таку конструкцію, виготовлятися таким чином і утримуватися в такому стані, щоб запобігати можливості їхнього падіння або ненавмисного зміщення під час правильного використання їх.

18. Робочі майданчики, сходні та сходові марші засобів підмоцнення повинні мати такі розміри і бути сконструйовані та огорожені таким чином, щоб захистити людей від можливості падіння або виникнення небезпеки від предметів, котрі падають.

19. Засоби підмоцнення не слід перенавантажувати або використовувати не за призначенням.

20. Засоби підмоцнення повинні споруджуватися, значно перебудовуватися чи демонтуватися тільки компетентною особою або під наглядом компетентної особи.

21. Засоби підмоцнення повинні, згідно з національними законодавством чи правилами, інспектуватися, а результати реєструватися компетентною особою:

- а) до того, як вони будуть використані;
- б) надалі через періодичні проміжки часу;
- с) після перебудови, перерви у використанні, впливу на них погодних чи сейсмічних умов або у зв'язку з якимись іншими обставинами, котрі можуть мати наслідки для їхньої міцності чи стійкості.

Підіймально-транспортні механізми та підіймальне обладнання

22. У національних законодавстві чи правилах слід приписати, які підіймально-транспортні механізми та підіймальне обладнання повинні перевірятися і випробовуватися компетентною особою:

- а) перед використанням уперше;
- б) після монтажу на майданчику;
- с) надалі через інтервали, приписані цими національними законодавством чи правилами;
- д) після внесення будь-яких значних змін або ремонту.

23. Результати оглядів та випробувань підіймально-транспортних механізмів і підіймального обладнання, проведених відповідно до пункту 22, слід реєструвати і, якщо потрібно, доводити до відома компетентного органу влади, роботодавців, працівників або їхніх представників.

24. Кожний підіймально-транспортний механізм, що має постійне безпечне робоче навантаження, а також підіймальне обладнання повинні мати чітку маркіровку із зазначенням максимального робочого навантаження.

25. Кожний підіймально-транспортний механізм з перемінним безпечним робочим навантаженням повинен бути забезпечений

ефективними засобами з чітким позначенням для оператора кожного максимального безпечного робочого навантаження та умов, за яких воно може бути вжите.

26. Підіймально-транспортний механізм або підіймальне обладнання не слід навантажувати понад його безпечне навантаження, крім як для цілей випробувань, що вказані або проводяться під керівництвом компетентної особи.

27. Кожний підіймально-транспортний механізм та підіймальне обладнання повинні встановлюватися належним чином, з тим щоб, серед іншого, було забезпечено безпечний зазор між всякою рухомою частиною та нерухомими предметами і гарантувалася стійкість механізму.

28. У разі потреби для захисту від небезпеки кожний підіймально-транспортний механізм слід використовувати за наявності належних засобів або пристроїв сигналізації.

29. Водії та оператори підіймально-транспортних механізмів відповідно до національних законодавства чи правил повинні мати:

- a) встановлений мінімальний вік;
- b) відповідну професійну підготовку та кваліфікацію.

Транспортне, землерийне та вантажно-розвантажувальне обладнання

30. Машиністи й оператори транспортних засобів і землерийного або вантажно-розвантажувального обладнання повинні отримувати професійну підготовку і складати іспити відповідно до вимог національних законодавства чи правил.

31. Слід забезпечити належні сигналізацію або інші засоби чи пристрої контролю для захисту від небезпеки, що виникає під час руху транспорту, землерийного або вантажно-розвантажувального обладнання. Особливих заходів безпеки слід вживати щодо машин та обладнання, які рухаються заднім ходом.

32. Треба вживати запобіжних заходів, щоб уникнути падіння в котлован або у воду транспортних засобів, землерийного та вантажно-розвантажувального обладнання.

33. У разі потреби, землерийне та вантажно-розвантажувальне обладнання має бути забезпечено конструкціями, призначеними для захисту оператора від загибелі на випадок перекидання машини, а також від предметів, що падають.

Котловани, колодязі, земляні та підземні споруди і тунелі

34. Підпорки або інші кріплення якої-небудь частини котловану, колодязя, земляної та підземної споруди або тунелю слід встановлювати, перебудовувати або демонтувати тільки під наглядом компетентної особи.

35. 1) Кожну частину котловану, колодязя, земляної та підземної споруди або тунелю, де перебувають люди через виробничу потребу, повинна інспектувати компетентна особа у строки та у

випадках, приписаних національними законодавством чи правилами, а результати мають реєструватися.

2) Робота повинна починатися тільки після проведення такого огляду.

Робота в стисненому повітрі

36. Заходи щодо роботи в стисненому повітрі, приписані згідно зі статтею 21 Конвенції, повинні містити положення, які регулюють умови проведення таких робіт, використання механізмів та обладнання, здійснення медичного нагляду і контролю за працівниками, а також тривалість роботи в стисненому повітрі.

37. Жодна особа не повинна допускатися до роботи в кесоні, без попереднього огляду компетентною особою у такий строк, що передусь початку робіт, який приписано національними законодавством чи правилами; результати огляду повинні реєструватися.

Пальові роботи

38. Все обладнання для пальових робіт має бути відповідним чином сконструйовано і виготовлено з урахуванням, в міру можливості, ергономічних принципів і повинно утримуватися у належному стані.

39. Пальові роботи слід виконувати тільки під наглядом компетентної особи.

Робота над водою

40. Положення щодо роботи над водою, приписані згідно зі статтею 23 Конвенції, повинні містити, у відповідних випадках, наявність та використання потрібної якості і в достатній кількості:

- а) огорож, запобіжних сіток та кріпильних пристроїв безпеки;
- б) рятувальних жилетів і костюмів, відповідних човнів (моторних, якщо це потрібно) з командою та буїв; і
- с) захист від таких небезпек, як плазуни та інші тварини.

Ризики для здоров'я

41. 1) Компетентний орган повинен створити систему інформування архітекторів, підрядчиків, роботодавців та представників працівників з використанням результатів міжнародних наукових досліджень про ризики для здоров'я, пов'язані з небезпечними речовинами, котрі використовуються у будівельній галузі.

2) Виготовлювачі та постачальники виробів, що використовуються в будівельній галузі, повинні надавати разом з виробами інформацію про ризики для здоров'я, пов'язані з цими виробами, а також про потрібні запобіжні заходи.

3) При застосуванні матеріалів, що містять шкідливі речовини, та при видаленні або знищенні будівельних відходів треба забезпечити здоров'я працівників і оточуючих та вжити заходів з метою охорони навколишнього середовища, відповідно до приписів національних законодавства чи правил.

4) Небезпечні речовини повинні мати чітку маркіровку і бути забезпечені етикеткою з описом відповідних властивостей та з інструкціями щодо їхнього використання. Вантажно-розвантажувальні роботи мають провадитися відповідно до умов, приписаних законодавством та правилами або компетентним органом влади.

5) Компетентний орган влади повинен визначати, застосування яких небезпечних речовин у будівельній галузі підлягає забороні.

42. Роботодавець або компетентний орган влади повинен вести записи про заходи контролю за навколишнім середовищем та оцінку стану здоров'я працівників протягом такого періоду часу, який приписано національними законодавством та правилами.

43. Слід уникати підіймання великої ваги вручну, яке становить ризик для безпеки і здоров'я працівників, шляхом зниження величини ваги, використання механічних пристроїв або за допомогою інших засобів.

44. Під час впровадження нових виробів, обладнання та методів роботи особливу увагу слід приділяти інформуванню і навчанню працівників відносно можливого впливу їх на безпеку праці та на здоров'я.

Небезпечна атмосфера

45. Заходи стосовно небезпечної атмосфери, приписані згідно з пунктом 3 статті 28 Конвенції, повинні включати попереднє отримання письмової вказівки чи дозволу від компетентної особи або через будь-яку іншу систему, відповідно до яких вхід у зону з імовірною наявністю небезпечної атмосфери можливий тільки за виконання встановлених процедур.

Пожежна безпека

46. У разі потреби захисту від небезпек працівники повинні отримувати належну підготовку для дій, до яких слід вдаватися під час пожежі, включаючи використання засобів евакуації.

47. У разі потреби слід передбачити відповідні візуальні покажчики, що ясно вказують напрямки евакуації на випадок пожежі.

Небезпека радіоактивного зараження

48. Відносно будівельних працівників, зайнятих поточним ремонтом, перебудовою, роботами по знесенню або демонтажу будь-яких будівель, особливо в атомній енергетиці, якщо є ризик опромінення іонізуючою радіацією, компетентний орган повинен розробити і застосовувати суворі правила техніки безпеки.

Перша допомога

49. Порядок надання першої допомоги та забезпечення потрібним персоналом на виконання положень статті 31 Конвенції повинні приписувати національні законодавство чи правила, розроблені після консультації з компетентним органом охорони здоров'я та найбільш представницькими організаціями заінтересованих роботодавців і працівників.

50. Якщо виконувана робота містить в собі небезпеку потонути, настання ядухи або ураження електричним струмом, персонал по наданню першої допомоги повинен бути навчений методам реанімації або іншим методам урятування життя, а також техніці рятувальних робіт.

Санітарно-побутові умови

51. У відповідних випадках, залежно від кількості працівників, тривалості робіт і місця розташування об'єкта, на будівельному майданчику або поблизу від нього слід передбачити належні можливості для одержання або приготування їжі та питва, якщо такі можливості не забезпечуються в який-небудь інший спосіб.

52. На будівельних майданчиках, які віддалені від місця постійного проживання, якщо відсутній потрібний транспорт між будівельним майданчиком та місцем постійного проживання або іншим підходящим житлом, працівники повинні отримувати відповідне житло. Працівники чоловіки і жінки мають бути забезпечені окремими санітарними, умивальними та спальними приміщеннями.

IV. Вплив на попередні рекомендації

53. Ця Рекомендація замінює Рекомендацію 1937 року щодо техніки безпеки в будівництві та Рекомендацію 1937 року щодо співробітництва у справі запобігання нещасним випадкам у будівельній промисловості.

"Міжнародне законодавство
про охорону праці",
Конвенції та рекомендації МОП,
Київ, 1997 р.

Consolidated TEXT_ 31989L0391 — EN — 11.12.2008.html
CAUTION: Do not change segment ID or source text
MQ830411 796b5108-c1fd-4844-ac01-1631f449d8c7

ID	English	Ukrainian	Comment
1	Consolidated TEXT:	Консолідований ТЕКСТ:	
2	31989L0391 — EN — 11.12.2008	31989L0391 — UA — 11.12.2008	
3	1989L0391 — EN — 11.12.2008 — 003.001	003 0011989L0391 — UA — 11.12.2008 — 003.001	
4	This document is meant purely as a documentation tool and the institutions do not assume any liability for its contents	Цей документ слугує суто засобом документування, і установи не несуть жодної відповідальності за його зміст	
5	[1]►B{2}	[1]►B{2}	
6	31989L0391	31989L0391	
7	COUNCIL DIRECTIVE	ДИРЕКТИВА РАДИ	
8	of 12 June 1989	від 12 червня 1989 року	
9	on the introduction of measures to encourage improvements in the safety and health of workers at work	про запровадження заходів, покликаних заохочувати до покращення безпеки та охорони здоров'я працівників на роботі	
10	[1]{89/391/EEC}{2}	[1]{89/391/ЄЕС}{2}	
11	31989L0391	31989L0391	
12	(OJ L 183, 29.6.1989, p.1)	(ОВ L 183, 29.06.1989, с. 1)	
13	Amended by:	Зі змінами та доповненнями, внесеними:	
14	[1]	[1]	
15	[1]	[1]	
16	Official Journal	Офіційний вісник	
17	[1][1]No	[1][1]№	
18	page	сторінка	
19	date	дата	
20	[1]{2}M1{3}	[1]{2}M1{3}	
21	32003R1882	32003R1882	
22	[1]REGULATION (EC) No 1882/2003 OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL[2]of 29 September 2003{3}	[1]РЕГЛАМЕНТОМ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПАРЛАМЕНТУ І РАДИ (ЄС) № 1882/2003[2]від 29 вересня 2003 року{3}	

23	32003R1882	32003R1882	
24	[1][1]L[1]284	[1][1]L[1]284	
25	1	1	
26	31.10.2003	31.10.2003	
27	[1]►M2{2}	[1]►M2{2}	
28	32007L0030	32007L0030	
29	[1]DIRECTIVE 2007/30/EC OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL[2]Text with EEA relevance[2]of 20 June 2007{4}	[1]ДИРЕКТИВОЮ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПАРЛАМЕНТУ І РАДИ 2007/30/ЄС[2]Текст стосується ЄЕС[2]від 20 червня 2007 року{4}	
30	32007L0030	32007L0030	
31	[1][1]L[1]165	[1][1]L[1]165	
32	21	21	
33	27.6.2007	27.06.2007	
34	[1]►M3{2}	[1]►M3{2}	
35	32008R1137	32008R1137	
36	[1]REGULATION (EC) No 1137/2008 OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL[2]of 22[2]October 2008{4}	[1]РЕГЛАМЕНТОМ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПАРЛАМЕНТУ І РАДИ (ЄС) № 1137/2008[2]від 22 [2]жовтня 2008 року{4}	
37	32008R1137	32008R1137	
38	[1][1]L[1]311	[1][1]L[1]311	
39	1	1	
40	21.11.2008	21.11.2008	
41	[1]	[1]	
42	Corrected by:	Виправлено:	
43	[1]►C1{2}	[1]►C1{2}	
44	31989L0391R(02)	31989L0391R(02)	
45	[1]Corrigendum, OJ[2]L[2]275, 5.10.1990, p.[2]42[2][2](89/391){7}	[1]Виправленням, ОВ[2]L[2]275, 05.10.1990, с.[2]42[2][2](89/391){7}	
46	31989L0391R(02)	31989L0391R(02)	
47	[1]	[1]	
48	[1]	[1]	

49	[1]▼B{2]	[1]▼B{2]	
50	31989L0391	31989L0391	
51	COUNCIL DIRECTIVE	ДИРЕКТИВА РАДИ	
52	of 12 June 1989	від 12 червня 1989 року	
53	on the introduction of measures to encourage improvements in the safety and health of workers at work	про запровадження заходів, покликаних заохочувати до покращення безпеки та охорони здоров'я працівників на роботі	
54	(89/391/EEC)	(89/391/ЄЕС)	
55	[1] [1]	[1] [1]	
56	THE COUNCIL OF THE EUROPEAN COMMUNITIES,	РАДА ЄВРОПЕЙСЬКИХ СПІВТОВАРИСТВ,	
57	Having regard to the Treaty establishing the European Economic Community, and in particular Article 118a thereof,	Беручи до уваги Договір про заснування Європейського економічного співтовариства, зокрема його статтю 118а,	
58	Having regard to the proposal from the Commission[1]([2] [3]1{4} {5}), drawn up after consultation with the Advisory Committee on Safety, Hygiene and Health Protection at Work,	Беручи до уваги пропозицію Комісії[1]([2] [3]1{4} {5}), складену після консультації з Дорадчим комітетом з безпеки, гігієни та охорони здоров'я на роботі,	
59	In cooperation with the European Parliament[1]([2] [3]2{4} {5}),	У співпраці з Європейським Парламентом[1]([2] [3]2{4} {5}),	
60	Having regard to the opinion of the Economic and Social Committee[1]([2] [3]3{4} {5}),	Беручи до уваги висновок Економічно-соціального комітету[1]([2] [3]3{4} {5}),	
61	Whereas Article 118a of the Treaty provides that the Council shall adopt, by means of Directives, minimum requirements for encouraging improvements, especially in the working environment, to guarantee a better level of protection of the safety and health of workers;	Оскільки стаття 118а Договору передбачає ухвалення Радою у форматі директив мінімальних вимог до заохочення до покращень, зокрема в робочому середовищі, щоб гарантувати кращий рівень забезпечення безпеки та охорони здоров'я працівників;	
62	Whereas this Directive does not justify any reduction in levels of protection already achieved in individual Member States, the Member State being committed, under the Treaty, to encouraging improvements in conditions in this area and to harmonizing conditions while maintaining the improvements made;	Оскільки ця Директива не визнає допустимим будь-яке зниження рівнів охорони, що вже досягнуті в окремих державах-членах, держави-члени мають зобов'язання на підставі Договору заохочувати до покращення умов в цій сфері та до гармонізації умов зі збереженням вже досягнутих покращень;	
63	Whereas it is known that workers can be exposed to the effects of dangerous environmental factors at the work place during the course of their working life;	Оскільки відомо, що працівники можуть піддаватись впливу небезпечних екологічних факторів на робочому місці в ході їхньої	

		трудової діяльності;	
64	Whereas, pursuant to Article 118a of the Treaty, such Directives must avoid imposing administrative, financial and legal constraints which would hold back the creation and development of small and medium-sized undertakings;	Оскільки, відповідно до статті 118а Договору, такі директиви повинні уникати накладення адміністративних, фінансових та правових обмежень, які будуть стримувати створення та розвиток малих та середніх підприємств;	
65	Whereas the communication from the Commission on its programme concerning safety, hygiene and health at work ^{[1]([2] [3]4{4} {5})} provides for the adoption of Directives designed to guarantee the safety and health of workers;	Оскільки Повідомлення Комісії про її програму щодо безпеки, гігієни та здоров'я на робочих місцях ^{[1]([2] [3]4{4} {5})} передбачає ухвалення директив, що призначених гарантувати безпеку та охорону здоров'я працівників;	
66	Whereas the Council, in its resolution of 21 December 1987 on safety, hygiene and health at work ^{[1]([2] [3]5{4} {5})} , took note of the Commission's intention to submit to the Council in the near future a Directive on the organization of the safety and health of workers at the work place;	Оскільки Рада, в своїй Резолюції від 21 грудня 1987 року про безпеку, гігієну та охорону здоров'я на робочих місцях ^{[1]([2] [3]5{4} {5})} , взяла до відома намір Комісії подати Раді у найближчому майбутньому Директиву про організацію безпеки та охорони здоров'я працівників на робочому місці;	
67	Whereas in February 1988 the European Parliament adopted four resolutions following the debate on the internal market and worker protection; whereas these resolutions specifically invited the Commission to draw up a framework Directive to serve as a basis for more specific Directives covering all the risks connected with safety and health at the work place;	Оскільки в лютому 1988 року Європейський Парламент ухвалив чотири резолюції після обговорення внутрішнього ринку та захисту працівників; оскільки ці резолюції закликали Комісію розробити рамкову Директиву, яка б стала основою для спеціальних директив, що охоплюють всі ризики, пов'язані з безпекою та охороною здоров'я на робочому місці;	
68	Whereas Member States have a responsibility to encourage improvements in the safety and health of workers on their territory; whereas taking measures to protect the health and safety of workers at work also helps, in certain cases, to preserve the health and possibly the safety of persons residing with them;	Оскільки держави-члени несуть відповідальність за заохочення до покращення безпеки та охорони здоров'я працівників на їхній території; оскільки вживання заходів з охорони здоров'я та забезпечення безпеки працівників на роботі також допомагає, в деяких випадках, зберегти здоров'я та, можливо, забезпечити безпеку осіб, які проживають з такими працівниками;	
69	Whereas Member States' legislative systems covering safety and health at the work place differ widely and need to be improved; whereas national provisions on the subject, which often include technical specifications and/ or self-regulatory standards, may	Оскільки законодавчі системи держав-членів, що охоплюють питання безпеки та охорони здоров'я на робочому місці, мають значні відмінності та потребують покращення; оскільки національні положення в цій сфері, до складу яких часто входять технічні	

	result in different levels of safety and health protection and allow competition at the expense of safety and health;	специфікації та/або стандарти саморегулювання, можуть привести до різних рівнів безпеки та охорони здоров'я і дозволити конкуренцію за рахунок безпеки та здоров'я;	
70	Whereas the incidence of accidents at work and occupational diseases is still too high; whereas preventive measures must be introduced or improved without delay in order to safeguard the safety and health of workers and ensure a higher degree of protection;	Оскільки розповсюдженість нещасних випадків на робочому місці та професійних хвороб все ще перебуває на занадто високому рівні; оскільки, необхідно негайно запровадити або покращити превентивні заходи для збереження безпеки та охорони здоров'я працівників та забезпечення вищого рівня захисту;	
71	Whereas, in order to ensure an improved degree of protection, workers and/ or their representatives must be informed of the risks to their safety and health and of the measures required to reduce or eliminate these risks; whereas they must also be in a position to contribute, by means of balanced participation in accordance with national laws and/ or practices, to seeing that the necessary protective measures are taken;	Оскільки, для забезпечення вищого рівня захисту, працівники та/або їхні представники повинні бути поінформовані про ризики для їхньої безпеки та здоров'я та про заходи, необхідні для зниження або усунення зазначених ризиків; оскільки вони також мають бути здатні долучитись шляхом збалансованою участі, відповідно до національних законодавств та/або практик, до забезпечення вжиття необхідних заходів захисту;	
72	Whereas information, dialogue and balanced participation on safety and health at work must be developed between employers and workers and/ or their representatives by means of appropriate procedures and instruments, in accordance with national laws and/ or practices;	Оскільки необхідно запровадити інформування, діалог та збалансовану участь у забезпеченні безпеки та охорони здоров'я між працедавцями та працівниками та/або їхніми представниками шляхом застосування належних процедур та інструментів, відповідно до національних законодавств та/або практик;	
73	Whereas the improvement of workers' safety, hygiene and health at work is an objective which should not be subordinated to purely economic considerations;	Оскільки підвищення рівня безпеки, гігієни та охорони здоров'я працівників на роботі становить мету, яка не повинна підпорядковуватись суто економічним міркуванням;	
74	Whereas employers shall be obliged to keep themselves informed of the latest advances in technology and scientific findings concerning work-place design, account being taken of the inherent dangers in their undertaking, and to inform accordingly the workers' representatives exercising participation rights under this Directive, so as to be able to guarantee a better level of protection of workers' health and safety;	Оскільки працедавці зобов'язані бути поінформованими про останні досягнення в технологіях та наукових досягненнях щодо облаштування робочого місця, з урахуванням властивих для їхнього підприємства ризиків, та відповідно інформувати представників працівників, які застосовують права участі відповідно до цієї Директиви таким чином, щоб мати можливість забезпечити кращий рівень безпеки та охорони здоров'я працівників;	

75	Whereas the provisions of this Directive apply, without prejudice to more stringent present or future Community provisions, to all risks, and in particular to those arising from the use at work of chemical, physical and biological agents covered by Directive 80/1107/EEC[1]([2] [3]6{4} {5}), as last amended by Directive 88/642/EEC[1]([7] [3]7{4} {5});	Оскільки положення цієї Директиви застосовуються без обмеження суворіших наявних або майбутніх положень Співтовариства до всіх ризиків та, зокрема, до ризиків, що виникають у зв'язку з використанням під час роботи хімічних речовин, фізичних факторів та біологічних засобів, зазначених в Директиві 80/1107/ЄЕС[1]([2] [3]6{4} {5}), з останніми змінами і доповненнями, внесеними Директивою 88/642/ЄЕС[1]([7] [3]7{4} {5});	
76	Whereas, pursuant to Decision 74/325/EEC[1]([2] [3]8{4} {5}), the Advisory Committee on Safety, Hygiene and Health Protection at Work is consulted by the Commission on the drafting of proposals in this field;	Оскільки, відповідно до Рішення 74/325/ЄЕС[1]([2] [3]8{4} {5}), були проведені консультації Комісії з Дорадчим комітетом з безпеки, гігієни та охорони здоров'я на робочих місцях з приводу розробки пропозицій в цій сфері;	
77	Whereas a Committee composed of members nominated by the Member States needs to be set up to assist the Commission in making the technical adaptations to the individual Directives provided for in this Directive.	Оскільки необхідно створити комітет, члени якого призначатимуться державами-членами, для допомоги Комісії під час внесення з метою технічної адаптації змін до окремих Директив, передбачених в цій Директиві.	
78	HAS ADOPTED THIS DIRECTIVE:	УХВАЛИЛА ЦЮ ДИРЕКТИВУ:	
79	[1] [1]	[1] [1]	
80	SECTION I	СЕКЦІЯ I	
81	GENERAL PROVISIONS	ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	
82	Article 1	Стаття 1	
83	Object	Предмет	
84	1.[1][1]The object of this Directive is to introduce measures to encourage improvements in the safety and health of workers at work.	1.[1][1]Ця Директива має на меті запровадження заходів, покликаних заохочувати до покращення безпеки та охорони здоров'я працівників на роботі.	
85	2.[1][1]To that end it contains general principles concerning the prevention of occupational risks, the protection of safety and health, the elimination of risk and accident factors, the informing, consultation, balanced participation in accordance with national laws and/ or practices and training of workers and their representatives, as well as general guidelines for the implementation of the said principles.	2.[1][1]З цією метою вона містить загальні принципи запобігання професійним ризикам, забезпечення безпеки та охорони здоров'я, усунення факторів ризику та аварійних ситуацій, інформування, консультування, збалансованої участі відповідно до національних законодавств та/або практик, підготовку працівників або їхніх	

		представників, а також загальні настанови для запровадження зазначених принципів.	
86	3.[1][1]This Directive shall be without prejudice to existing or future national and Community provisions which are more favourable to protection of the safety and health of workers at work.	3.[1][1]Ця Директива не обмежує застосування наявних або майбутніх положень на національному рівні або рівні Співтовариства, які є сприятливішими для забезпечення безпеки та охорони здоров'я працівників на роботі.	
87	Article 2	Стаття 2	
88	Scope	Сфера застосування	
89	1.[1][1]This Directive shall apply to all sectors of activity, both public and private (industrial, agricultural, commercial, administrative, service, educational, cultural, leisure, etc.).	1.[1][1]Ця Директива застосовується до всіх секторів діяльності, як державних так і приватних (промислового, сільськогосподарського, комерційного, адміністративного, сектору обслуговування, освітнього, сектору культури, сектору дозвілля та ін.).	
90	2.[1][1]This Directive shall not be applicable where characteristics peculiar to certain specific public service activities, such as the armed forces or the police, or to certain specific activities in the civil protection services inevitably conflict with it.	2.[1][1]Ця Директива не застосовується у випадку неминучого конфлікту між нею та характеристиками, що властиві певним спеціальним напрямом діяльності у сфері державної служби, таким як збройні сили чи поліція, або певним спеціальним напрямом діяльності служб цивільної оборони.	
91	In that event, the safety and health of workers must be ensured as far as possible in the light of the objectives of this Directive.	У такому випадку безпека та охорона здоров'я працівників повинна бути забезпечена, наскільки це можливо, з урахуванням цілей цієї Директиви.	
92	Article 3	Стаття 3	
93	Definitions	Терміни та означення	
94	For the purposes of this Directive, the following terms shall have the following meanings:	Для цілей цієї Директиви застосовуються наведені терміни мають таке значення:	
95	(a)[1][2][3]worker: any person employed by an employer, including trainees and apprentices but excluding domestic servants;	(a)[1][2][3]працівник: будь-яка особа, найнята працедавцем, враховуючи стажерів та учнів, але за винятком домашньої прислуги;	
96	(b)[1][2][3]employer: any natural or legal person who has an employment relationship with the worker and has responsibility for the undertaking and/ or establishment;	(b)[1][2][3]працедавець: фізична або юридична особа, яка має трудові відносини з працівником та несе відповідальність за	

		підприємство та/або установу;	
97	(c)[1][2]{3}workers' representative with specific responsibility for the safety and health of workers: any person elected, chosen or designated in accordance with national laws and/ or practices to represent workers where problems arise relating to the safety and health protection of workers at work;	(c)[1][2]{3}представник працівників, на якого покладено спеціальні обов'язки із забезпечення безпеки та охорони здоров'я працівників: будь-яка обрана особа, обрання або призначення якої відбулося відповідно до національних законодавств та/або практик для представництва працівників у випадку виникнення проблем, пов'язаних із забезпеченням безпеки та охороною здоров'я працівників на роботі;	
98	(d)[1][2]{3}prevention: all the steps or measures taken or planned at all stages of work in the undertaking to prevent or reduce occupational risks.	(d)[1][2]{3}запобігання: всі кроки або заходи, вжиті або заплановані на всіх етапах роботи на підприємстві, спрямовані на запобігання або скорочення професійних ризиків.	
99	Article 4	Стаття 4	
100	1.[1][1]Member States shall take the necessary steps to ensure that employers, workers and workers' representatives are subject to the legal provisions necessary for the implementation of this Directive.	1.[1][1]Держави-члени вживають необхідних кроків для забезпечення поширення на працедавців, працівників та представників працівників дії правових положень, необхідних для імплементації цієї Директиви.	
101	2.[1][1]In particular, Member States shall ensure adequate controls and supervision.	2.[1][1]Зокрема держави-члени повинні забезпечити належний контроль та нагляд.	
102	[1] [1]	[1] [1]	
103	SECTION II	СЕКЦІЯ II	
104	EMPLOYERS' OBLIGATIONS	ОБОВ'ЯЗКИ ПРАЦЕДАВЦЯ	
105	Article 5	Стаття 5	
106	General provision	Загальні положення	
107	1.[1][1]The employer shall have a duty to ensure the safety and health of workers in every aspect related to the work.	1.[1][1]Працедавець зобов'язаний забезпечувати безпеку та охорону здоров'я працівників в кожному пов'язаному з роботою аспекті.	
108	2.[1][1]Where, pursuant to Article 7 (3), an employer enlists competent external services or persons, this shall not discharge him from his responsibilities in this area.	2.[1][1]Якщо, відповідно до статті 7(3), працедавець залучає компетентні зовнішні служби або осіб, це не звільняє його від відповідальності у цій сфері.	

109	3.[1][1]The workers' obligations in the field of safety and health at work shall not affect the principle of the responsibility of the employer.	3.[1][1]Обов'язки працівників у сфері безпеки та охорони здоров'я на роботі не повинні впливати на принцип відповідальності працедавця.	
110	4.[1][1]This Directive shall not restrict the option of Member States to provide for the exclusion or the limitation of employers' responsibility where occurrences are due to unusual and unforeseeable circumstances, beyond the employers' control, or to exceptional events, the consequences of which could not have been avoided despite the exercise of all due care.	4.[1][1]Ця Директива не обмежує права держав-членів передбачати виключення або обмеження відповідальності працедавців у випадках, що виникають внаслідок незвичайних та непередбачуваних обставин поза межами контролю працедавця або внаслідок виняткових подій, наслідків яких було неможливо уникнути, незважаючи на ужиття всіх належних заходів.	
111	Member States need not exercise the option referred to in the first subparagraph.	Держави-члени не зобов'язані використовувати право, зазначене в першому підпараграфі.	
112	Article 6	Стаття 6	
113	General obligations on employers	Загальні обов'язки працедавців	
114	1.[1][1]Within the context of his responsibilities, the employer shall take the measures necessary for the safety and health protection of workers, including prevention of occupational risks and provision of information and training, as well as provision of the necessary organization and means.	1.[1][1]В рамках своїх обов'язків працедавець вживає заходів, необхідних для забезпечення безпеки та охорони здоров'я працівників, у тому числі запобігання професійним ризикам, забезпечення інформування та підготовка, а також необхідної організації та засобів.	
115	The employer shall be alert to the need to adjust these measures to take account of changing circumstances and aim to improve existing situations.	Працедавець повинен стежити за необхідністю коригування зазначених заходів для врахування зміни обставин, а також прагнути до покращення існуючої ситуації.	
116	2.[1][1]The employer shall implement the measures referred to in the first subparagraph of paragraph 1 on the basis of the following general principles of prevention:	2.[1][1]Працедавець запроваджує заходи, передбачені в першому підпараграфі параграфу 1 на основі таких загальних принципів запобігання:	
117	(a)[1][2][3]avoiding risks;	(a)[1][2][3]уникнення ризиків;	
118	(b)[1][2][3]evaluating the risks which cannot be avoided;	(b)[1][2][3]оцінка ризиків, яких неможливо уникнути;	
119	(c)[1][2][3]combating the risks at source;	(c)[1][2][3]подолання ризиків у джерелі їх виникнення;	
120	(d)[1][2][3]adapting the work to the individual, especially as regards the design of work places, the choice of work equipment and the choice of working	(d)[1][2][3]адаптація роботи до людини, зокрема, що стосується облаштування робочих місць, вибору робочого обладнання та	

	and production methods, with a view, in particular, to alleviating monotonous work and work at a predetermined work-rate and to reducing their effect on health.	вибору методів роботи і виробництва, з метою, зокрема, полегшення одноманітної роботи та роботи з попередньо визначеною швидкістю роботи та зменшення їхнього впливу на здоров'я.	
121	(e)[1]{2}{3}adapting to technical progress;	(e)[1]{2}{3}адаптація до технічного прогресу;	
122	(f)[1]{2}{3}replacing the dangerous by the non-dangerous or the less dangerous;	(f)[1]{2}{3}заміна небезпечних речовин на безпечні або менш небезпечні;	
123	(g)[1]{2}{3}developing a coherent overall prevention policy which covers technology, organization of work, working conditions, social relationships and the influence of factors related to the working environment;	(g)[1]{2}{3}розроблення узгодженої загальної політики запобігання, яка охоплює технології, організацію робочого процесу, умови праці, соціальні стосунки та вплив факторів, пов'язаних з робочим середовищем;	
124	(h)[1]{2}{3}giving collective protective measures priority over individual protective measures;	(h)[1]{2}{3}надання пріоритету колективним заходам захисту у порівнянні з індивідуальними заходами захисту;	
125	(i)[1]{2}{3}giving appropriate instructions to the workers.	(i)[1]{2}{3}надання належних інструкцій працівникам.	
126	3.[1][1]Without prejudice to the other provisions of this Directive, the employer shall, taking into account the nature of the activities of the enterprise and/ or establishment:	3.[1][1]Не обмежуючи застосування інших положень цієї Директиви, працедавець повинен, з урахуванням характеру напрямів діяльності підприємства та/або установи:	
127	(a)[1]{2}{3}evaluate the risks to the safety and health of workers, [4]inter alia{3} in the choice of work equipment, the chemical substances or preparations used, and the fitting-out of work places.	(a)[1]{2}{3}оцінювати ризики для здоров'я та безпеки працівників, [4]між іншим{3}, під час вибору робочого обладнання, хімічних речовин або препаратів, що використовуються, а також під час обладнання робочих місць.	
128	Subsequent to this evaluation and as necessary, the preventive measures and the working and production methods implemented by the employer must:	Після такої оцінки та в разі необхідності запобіжні заходи та запроваджені працедавцем методи роботи і виробництва обов'язково повинні:	
129	—[1]{2}{3}assure an improvement in the level of protection afforded to workers with regard to safety and health,	—[1]{2}{3}забезпечувати підвищення рівня захисту, яким забезпечені працівники у питанні безпеки та охорони здоров'я,	
130	—[1]{2}{3}be integrated into all the activities of the undertaking and/ or establishment and at all hierarchical levels;	—[1]{2}{3}бути інтегрованими в комплекс напрямів діяльності підприємства та/або установи на всіх рівнях ієрархії;	
131	(b)[1]{2}{3}where he entrusts tasks to a worker,	(b)[1]{2}{3}якщо він доручає виконання завдань якомусь	

	take into consideration the worker's capabilities as regards health and safety;	працівнику, враховувати можливості цього працівника у питанні охорони здоров'я і безпеки;	
132	(c)[1][2][3]ensure that the planning and introduction of new technologies are the subject of consultation with the workers and/ or their representatives, as regards the consequences of the choice of equipment, the working conditions and the working environment for the safety and health of workers;	(c)[1][2][3]забезпечувати проведення щодо планування та введення нових технологій консультацій з працівниками та/або їхніми представниками у питаннях наслідків вибору обладнання, робочих умов та робочого середовища для безпеки та здоров'я працівників;	
133	(d)[1][2][3]take appropriate steps to ensure that only workers who have received adequate instructions may have access to areas where there is serious and specific danger.	(d)[1][2][3]вживати належних заходів для забезпечення того, щоб лише працівники, які отримали належні інструкції, могли мати доступ до ділянок із значною та специфічною небезпекою.	
134	4.[1][1]Without prejudice to the other provisions of this Directive, where several undertakings share a work place, the employers shall cooperate in implementing the safety, health and occupational hygiene provisions and, taking into account the nature of the activities, shall coordinate their actions in matters of the protection and prevention of occupational risks, and shall inform one another and their respective workers and/ or workers' representatives of these risks.	4.[1][1]Не обмежуючи застосування інших положень цієї Директиви, у випадку, коли декілька підприємств спільно використовують робочу територію, працедавці повинні співпрацювати над запровадженням положень із забезпечення безпеки, охорони здоров'я та гігієни праці та, з урахуванням характеру таких напрямів діяльності, повинні координувати їхні дії в сферах захисту та запобігання професійним ризикам, а також інформувати про зазначені ризики один одного та їхніх відповідних працівників та/або представників працівників.	
135	5.[1][1]Measures related to safety, hygiene and health at work may in no circumstances involve the workers in financial cost.	5.[1][1]Заходи, пов'язані з безпекою, гігієною та охороною здоров'я на роботі не повинні, за жодних обставин, призводити до фінансових витрат з боку працівників.	
136	Article 7	Стаття 7	
137	Protective and preventive services	Служби захисту та запобігання	
138	1.[1][1]Without prejudice to the obligations referred to in Articles 5 and 6, the employer shall designate one or more workers to carry out activities related to the protection and prevention of occupational risks for the undertaking and/ or establishment.	1.[1][1]Не обмежуючи обов'язків зазначених в статтях 5 та 6, працедавець призначає одного або декількох працівників, які будуть займатись діяльністю, пов'язаною з захистом від ризиків та запобіганням професійним ризикам на підприємствах та/або в установах.	

139	2.[1][1]Designated workers may not be placed at any disadvantage because of their activities related to the protection and prevention of occupational risks.	2.[1][1]Призначені працівники не можуть бути поставлені у несприятливе становище через їхню діяльність, пов'язану із захистом від ризиків та запобіганням професійним ризикам.	
140	Designated workers shall be allowed adequate time to enable them to fulfil their obligations arising from this Directive.	Призначеним працівникам необхідно забезпечити достатньо часу для того, щоб вони мали можливість виконувати свої обов'язки, що виникають на підставі цієї Директиви.	
141	3.[1][1]If such protective and preventive measures cannot be organized for lack of competent personnel in the undertaking and/ or establishment, the employer shall enlist competent external services or persons.	3.[1][1]Якщо такі захисні та запобіжні заходи не можуть бути організовані внаслідок відсутності компетентного персоналу на підприємстві та/або в установі, працедавець повинен залучити компетентні зовнішні служби або компетентних зовнішніх осіб.	
142	4.[1][1]Where the employer enlists such services or persons, he shall inform them of the factors known to affect, or suspected of affecting, the safety and health of the workers and they must have access to the information referred to in Article 10 (2).	4.[1][1]У випадку, коли працедавець залучає такі служби або таких осіб, він повинен поінформувати їх про фактори, щодо яких відомо або є припущення про їхній вплив на безпеку та здоров'я працівників, а також вони повинні мати доступ до інформації, зазначеної в статті 10(2).	
143	5.[1][1]In all cases:	5.[1][1]В всіх випадках:	
144	—[1][2]{3}the workers designated must have the necessary capabilities and the necessary means,	—[1][2]{3}призначені працівники повинні мати необхідні здібності та необхідні можливості,	
145	—[1][2]{3}the external services or persons consulted must have the necessary aptitudes and the necessary personal and professional means, and	—[1][2]{3}зовнішні служби або особи, які надають консультації, повинні мати необхідні професійні навички, а також необхідні персональні та професійні можливості, та	
146	—[1][2]{3}the workers designated and the external services or persons consulted must be sufficient in number	—[1][2]{3}кількість призначених працівників та зовнішніх служб або осіб, які надають консультації, повинна бути достатньою	
147	to deal with the organization of protective and preventive measures, taking into account the size of the undertaking and/ or establishment and/ or the hazards to which the workers are exposed and their distribution throughout the entire undertaking and/ or establishment.	для того, щоб займатись організацією захисних та запобіжних заходів, з урахуванням розміру підприємства та/або установи та/або загроз для працівників та поширення таких загроз по підприємству та/або установі.	
148	6.[1][1]The protection from, and prevention of, the health and safety risks which form the subject of this Article shall be the responsibility of one or more	6.[1][1]Відповідальність за захист від ризиків для здоров'я та безпеки та запобігання ним, що є предметом цієї статті,	

	workers, of one service or of separate services whether from inside or outside the undertaking and/ or establishment.	покладається на одного або декількох працівників, одну службу або окремі служби, незалежно від того чи є ці служби внутрішніми або зовнішніми для підприємства та/або установи.	
149	The worker(s) and/ or agency(ies) must work together whenever necessary.	В разі необхідності працівник(и) або агенція(ї) повинні співпрацювати.	
150	7.[1][1]Member States may define, in the light of the nature of the activities and size of the undertakings, the categories of undertakings in which the employer, provided he is competent, may himself take responsibility for the measures referred to in paragraph 1.	7.[1][1]Держави-члени можуть визначати з урахуванням характеру напрямів діяльності та розміру підприємств, категорії підприємств, на яких працедавець, за умови його компетентності, може самостійно нести відповідальність за заходи, зазначені в параграфі 1.	
151	8.[1][1]Member States shall define the necessary capabilities and aptitudes referred to in paragraph 5.	8.[1][1]Держави-члени визначають необхідні повноваження та професійні навички, зазначені в параграфі 5.	
152	They may determine the sufficient number referred to in paragraph 5.	Вони можуть визначити достатню кількість, зазначену в параграфі 5.	
153	Article 8	Стаття 8	
154	First aid, fire-fighting and evacuation of workers, serious and imminent danger	Надання першої допомоги, гасіння пожеж та евакуація працівників, серйозні та неминучі небезпеки	
155	1.[1][1]The employer shall:	1.[1][1]Працедавець повинен:	
156	—[1][2]{3}take the necessary measures for first aid, fire-fighting and evacuation of workers, adapted to the nature of the activities and the size of the undertaking and/ or establishment and taking into account other persons present,	—[1][2]{3}вжити необхідних заходів для надання першої допомоги, гасіння пожеж та евакуації працівників, адаптованих до характеру напрямів діяльності та розмірів підприємства та/або установи та з урахуванням інших присутніх осіб,	
157	—[1][2]{3}arrange any necessary contacts with external services, particularly as regards first aid, emergency medical care, rescue work and fire-fighting.	—[1][2]{3}налагоджувати будь-які необхідні контакти із зовнішніми службами, зокрема, що стосується надання першої медичної допомоги, невідкладної медичної допомоги, аварійно-рятувальних робіт та гасіння пожеж.	
158	2.[1][1]Pursuant to paragraph 1, the employer shall, [3]inter alia,{4} for first aid, fire-fighting and the evacuation of workers, designate the workers required to implement such measures.	2.[1][1]Відповідно до параграфу 1, працедавець повинен, [3]між іншим{4}, для надання першої медичної допомоги, гасіння пожеж та евакуації працівників призначати працівників, які повинні	

		вживати такі заходи.	
159	The number of such workers, their training and the equipment available to them shall be adequate, taking account of the size and/ or specific hazards of the undertaking and/ or establishment.	Кількість таких працівників, їхня підготовка та доступне для них обладнання мають бути адекватними, з урахуванням розміру та/або специфіки загроз підприємства та/або установи.	
160	3.[1][1]The employer shall:	3.[1][1]Працедавець повинен:	
161	(a)[1][2]{3}as soon as possible, inform all workers who are, or may be, exposed to serious and imminent danger of the risk involved and of the steps taken or to be taken as regards protection;	(a)[1][2]{3}якомога раніше інформувати всіх працівників, яким загрожує або може загрозовувати ризик серйозної та неминучої небезпеки, а також про кроки, що були вжиті або повинні бути вжиті для захисту;	
162	(b)[1][2]{3}take action and give instructions to enable workers in the event of serious, imminent and unavoidable danger to stop work and/ or immediately to leave the work place and proceed to a place of safety;	(b)[1][2]{3}вживати заходів або надавати інструкції для того, щоб надати працівникам можливість у випадку серйозної, неминучої та невідвортної небезпеки зупинити роботу та/або негайно залишити робоче місце і перейти до безпечного місця;	
163	(c)[1][2]{3}save in exceptional cases for reasons duly substantiated, refrain from asking workers to resume work in a working situation where there is still a serious and imminent danger.	(c)[1][2]{3}крім належним чином обґрунтованих виняткових ситуацій, утримуватись від прохання до працівників відновити роботу у робочій ситуації, коли все ще існує серйозна та неминуча небезпека.	
164	4.[1][1]Workers who, in the event of serious, imminent and unavoidable danger, leave their workstation and/ or a dangerous area may not be placed at any disadvantage because of their action and must be protected against any harmful and unjustified consequences, in accordance with national laws and/ or practices.	4.[1][1]Працівники, які у випадку серйозної, неминучої та невідвортної небезпеки залишили свої робочі місця та/або небезпечну зону, не повинні ставитись у несприятливе становище внаслідок їхньої дії та повинні бути захищеними від шкідливих і необґрунтованих наслідків згідно з національними законодавствами та/або практиками.	
165	5.[1][1]The employer shall ensure that all workers are able, in the event of serious and imminent danger to their own safety and/ or that of other persons, and where the immediate superior responsible cannot be contacted, to take the appropriate steps in the light of their knowledge and the technical means at their disposal, to avoid the consequences of such danger.	5.[1][1]Працедавець забезпечує можливість для всіх працівників у випадку серйозної та неминучої небезпеки для їхньої власної безпеки та/або для безпеки інших осіб та коли немає можливості зв'язатися з безпосереднім керівником, відповідальним за це, вживати відповідних заходів з урахуванням їхніх знань та технічних засобів, які вони мають у розпорядженні, для уникнення наслідків такої небезпеки.	

166	Their actions shall not place them at any disadvantage, unless they acted carelessly or there was negligence on their part.	Їхні дії не повинні ставити їх у будь-яке несприятливе становище, якщо тільки вони не діяли необачно або з їхнього боку не була допущена недбалість.	
167	Article 9	Стаття 9	
168	Various obligations on employers	Різні обов'язки працедавців	
169	1.[1][1]The employer shall:	1.[1][1]Працедавець повинен:	
170	(a)[1][2]{3}be in possession of an assessment of the risks to safety and health at work, including those facing groups of workers exposed to particular risks;	(a)[1][2]{3}мати оцінку ризиків для безпеки та здоров'я, враховуючи ті, що стосуються груп працівників, що піддаються особливим ризикам;	
171	(b)[1][2]{3}decide on the protective measures to be taken and, if necessary, the protective equipment to be used;	(b)[1][2]{3}визначати які заходи безпеки необхідно вживати та, в разі необхідності, які засоби захисту необхідно використовувати;	
172	(c)[1][2]{3}keep a list of occupational accidents resulting in a worker being unfit for work for more than three working days;	(c)[1][2]{3}вести перелік нещасних випадків на робочому місці, які призвели до непрацездатності працівника на строк, що перевищує три робочі дні;	
173	(d)[1][2]{3}draw up, for the responsible authorities and in accordance with national laws and/ or practices, reports on occupational accidents suffered by his workers.	(d)[1][2]{3}складати для відповідальних органів та відповідно до національних законодавств та/або практик звіти про нещасні випадки на робочому місці, внаслідок яких постраждали його працівники.	
174	2.[1][1]Member States shall define, in the light of the nature of the activities and size of the undertakings, the obligations to be met by the different categories of undertakings in respect of the drawing-up of the documents provided for in paragraph 1 (a) and (b) and when preparing the documents provided for in paragraph 1 (c) and (d).	2.[1][1]Держави-члени визначають, з урахуванням характеру напрямів діяльності та розміру підприємств, обов'язки, що повинні бути виконані різними категоріями підприємств щодо складення документів, передбачених параграфом 1 (a) та (b) та під час підготовки документів, передбачених в параграфі 1 (c) та (d).	
175	Article 10	Стаття 10	
176	Worker information	Інформування працівників	
177	1.[1][1]The employer shall take appropriate measures so that workers and/ or their representatives in the undertaking and/ or establishment receive, in accordance with national laws and/ or practices which may take account, [3]inter alia,{4} of the size of the undertaking and/	1.[1][1]Працедавець повинен вжити належних заходів для того, щоб працівники та/або їхні представники на підприємстві та/або в установі отримували, відповідно до національних законодавств та/або практик, які можуть [3]між іншим{4} враховувати розмір	

	or establishment, all the necessary information concerning:	підприємства та/або установи, всю необхідну інформацію щодо:	
178	(a)[1][2][3]the safety and health risks and protective and preventive measures and activities in respect of both the undertaking and/ or establishment in general and each type of workstation and/ or job;	(a)[1][2][3]ризиків для безпеки та здоров'я, а також захисних та запобіжних заходів, що стосуються як підприємства та/або установи взагалі, так і кожного типу робочого місця та/або виду роботи;	
179	(b)[1][2][3]the measures taken pursuant to Article 8 (2).	(b)[1][2][3]заходів, вжитих відповідно до статті 8(2).	
180	2.[1][1]The employer shall take appropriate measures so that employers of workers from any outside undertakings and/ or establishments engaged in work in his undertaking and/ or establishment receive, in accordance with national laws and/ or practices, adequate information concerning the points referred to in paragraph 1 (a) and (b) which is to be provided to the workers in question.	2.[1][1]Працедавець вживає належних заходів для того, щоб працедавці працівників зовнішніх підприємств та/або установ, які залучені для роботи на його підприємстві та/або в установі, отримували, відповідно до національних законодавств та/або практик, належну інформацію стосовно питань, зазначених в параграфі 1 (a) та (b), яка має надаватись зазначеним працівникам.	
181	3.[1][1]The employer shall take appropriate measures so that workers with specific functions in protecting the safety and health of workers, or workers' representatives with specific responsibility for the safety and health of workers shall have access, to carry out their functions and in accordance with national laws and/ or practices, to:	3.[1][1]Працедавець повинен вживати належних заходів для того, щоб працівники, які мають спеціальні обов'язки із забезпечення безпеки та охорони здоров'я працівників, або представники працівників, що мають спеціальні обов'язки із забезпечення безпеки та охорони здоров'я працівників, мали доступ для виконання їхніх службових обов'язків та згідно з національними законодавствами та/або практиками, до:	
182	(a)[1][2][3]the risk assessment and protective measures referred to in Article 9 (1) (a) and (b);	(a)[1][2][3]оцінки ризиків та заходів безпеки, зазначених в статті 9(1)(a) та (b);	
183	(b)[1][2][3]the list and reports referred to in Article 9 (1) (c) and (d);	(b)[1][2][3]переліку та звітів, зазначених в статті 9(1)(c) та (d);	
184	(c)[1][2][3]the information yielded by protective and preventive measures, inspection agencies and bodies responsible for safety and health.	(c)[1][2][3]інформації, отриманої в результаті захисних та запобіжних заходів, інспекційними агенціями та органами, відповідальними за безпеку та охорону здоров'я.	
185	Article 11	Стаття 11	
186	Consultation and participation of workers	Консультація з працівниками та участь працівників	
187	1.[1][1]Employers shall consult workers and/ or their representatives and allow them to take part in	1.[1][1]Працедавці повинні проводити консультації з працівниками	

	discussions on all questions relating to safety and health at work.	та/або їхніми представниками і дозволяти їм брати участь в обговореннях всіх питань, пов'язаних з безпекою та охороною здоров'я.	
188	This presupposes:	Це передбачає:	
189	—[1]{2}{3}the consultation of workers,	—[1]{2}{3}консультації з працівниками,	
190	—[1]{2}{3}the right of workers and/ or their representatives to make proposals,	—[1]{2}{3}право працівників та/або їхніх представників надавати пропозиції,	
191	—[1]{2}{3}balanced participation in accordance with national laws and/ or practices.	—[1]{2}{3}збалансовану участь відповідно до національних законодавств та/або практик.	
192	2.[1][1]Workers or workers' representatives with specific responsibility for the safety and health of workers shall take part in a balanced way, in accordance with national laws and/ or practices, or shall be consulted in advance and in good time by the employer with regard to:	2.[1][1]Працівники або представники працівників, на яких покладено спеціальні обов'язки із забезпечення безпеки та охорони здоров'я працівників, повинні брати збалансовану участь відповідно до національних законодавств та/або практик або з ними заздалегідь та в належний час працедавець повинен провести консультації щодо:	
193	(a)[1]{2}{3}any measure which may substantially affect safety and health;	(a)[1]{2}{3}будь-якого заходу, який може мати істотний вплив на безпеку та здоров'я.	
194	(b)[1]{2}{3}the designation of workers referred to in Articles 7 (1) and 8 (2) and the activities referred to in Article 7 (1);	(b)[1]{2}{3}призначення працівників, зазначених в статтях 7(1) та 8(2) та видів діяльності, зазначених в статті 7(1);	
195	(c)[1]{2}{3}the information referred to in Articles 9 (1) and 10;	(c)[1]{2}{3}інформації, зазначеної в статтях 9(1) та 10;	
196	(d)[1]{2}{3}the enlistment, where appropriate, of the competent services or persons outside the undertaking and/ or establishment, as referred to in Article 7 (3);	(d)[1]{2}{3}залучення, в разі необхідності, компетентних служб або осіб, що є зовнішніми для підприємства та/або установи, як зазначено в статті 7(3);	
197	(e)[1]{2}{3}the planning and organization of the training referred to in Article 12.	(e)[1]{2}{3}планування та організації підготовки, зазначеної в статті 12.	
198	3.[1][1]Workers' representatives with specific responsibility for the safety and health of workers shall have the right to ask the employer to take appropriate measures and to submit proposals to him to that end to mitigate hazards for workers and/ or to remove sources of danger.	3.[1][1]Представники працівників, на яких покладено спеціальні обов'язки із забезпечення безпеки та охорони здоров'я працівників, мають право просити працедавця вжити належних заходів та подавати йому пропозиції з цією метою для зменшення загроз для	

		працівників та/або усунення джерел небезпеки.	
199	4.[1][1]The workers referred to in paragraph 2 and the workers' representatives referred to in paragraphs 2 and 3 may not be placed at a disadvantage because of their respective activities referred to in paragraphs 2 and 3.	4.[1][1]Зазначені в параграфі 2 працівники та зазначені в параграфах 2 та 3 представники працівників не повинні бути у несприятливому становищі через їхні відповідні дії, зазначені в параграфах 2 та 3.	
200	5.[1][1]Employers must allow workers' representatives with specific responsibility for the safety and health of workers adequate time off work, without loss of pay, and provide them with the necessary means to enable such representatives to exercise their rights and functions deriving from this Directive.	5.[1][1]Працедавці повинні забезпечувати представникам працівників, на яких покладено спеціальні обов'язки із забезпечення безпеки та охорони здоров'я працівників, достатньо вільного часу без втрати оплати праці та забезпечувати їх необхідними засобами для того, щоб дати можливість таким представникам реалізовувати їхні права та обов'язки, що виникають на підставі цієї Директиви.	
201	6.[1][1]Workers and/ or their representatives are entitled to appeal, in accordance with national law and/ or practice, to the authority responsible for safety and health protection at work if they consider that the measures taken and the means employed by the employer are inadequate for the purposes of ensuring safety and health at work.	6.[1][1]Працівники та/або їхні представники мають право, на підставі національного законодавства та/або практики, подавати оскарження до органу, який відповідає за безпеку та охорони здоров'я на роботі, якщо вони вважають, що вжиті працедавцем заходи та залучені ним засоби є неналежними для забезпечення охорони праці.	
202	Workers' representatives must be given the opportunity to submit their observations during inspection visits by the competent authority.	Представники працівників повинні мати можливість подавати свої коментарі під час інспекційних візитів компетентного органу.	
203	Article 12	Стаття 12	
204	Training of workers	Підготовка працівників	
205	1.[1][1]The employer shall ensure that each worker receives adequate safety and health training, in particular in the form of information and instructions specific to his workstation or job:	1.[1][1]Працедавець повинен забезпечити отримання кожним працівником відповідної підготовки з питань безпеки та охорони здоров'я, зокрема у формі інформації та інструкцій, адаптованих до його робочого місця або роботи:	
206	—[1][2][3]on recruitment,	—[1][2][3]під час прийняття на роботу,	
207	—[1][2][3]in the event of a transfer or a change of job,	—[1][2][3]у випадку переведення або зміни роботи,	
208	—[1][2][3]in the event of the introduction of new	—[1][2][3]у випадку введення нового робочого обладнання або	

	work equipment or a change in equipment,	зміни в обладнанні,	
209	—[1][2]{3}in the event of the introduction of any new technology.	—[1][2]{3}в разі запровадження будь-якої нової технології.	
210	The training shall be:	Підготовка повинна:	
211	—[1][2]{3}adapted to take account of new or changed risks, and	—[1][2]{3}бути адаптованою з метою врахування нових або змінених ризиків, та	
212	—[1][2]{3}repeated periodically if necessary.	—[1][2]{3}у випадку необхідності періодично проводитись повторно.	
213	2.[1][1]The employer shall ensure that workers from outside undertakings and/ or establishments engaged in work in his undertaking and/ or establishment have in fact received appropriate instructions regarding health and safety risks during their activities in his undertaking and/ or establishment.	2.[1][1]Працедавець повинен забезпечити отримання фактично працівниками із зовнішніх підприємств та/або установ, які були залучені до робіт на його підприємстві та/або в його установі, належних інструкції щодо ризиків для здоров'я та безпеки під час їхньої діяльності на його підприємстві та/або в його установі.	
214	3.[1][1]Workers' representatives with a specific role in protecting the safety and health of workers shall be entitled to appropriate training.	3.[1][1]Представники працівників, що мають спеціальні обов'язки із забезпечення безпеки та охорони здоров'я працівників, мають право на отримання належної підготовки.	
215	4.[1][1]The training referred to in paragraphs 1 and 3 may not be at the workers' expense or at that of the workers' representatives.	4.[1][1]Підготовка, зазначена в параграфах 1 та 3, не може проводитись за рахунок працівників або представників працівників.	
216	The training referred to in paragraph 1 must take place during working hours.	Підготовка, зазначена в параграфі 1, повинна проводитись в робочий час.	
217	The training referred to in paragraph 3 must take place during working hours or in accordance with national practice either within or outside the undertaking and/ or the establishment.	Підготовка, зазначена в параграфі 3, повинна проводитись в робочий час або відповідно до національної практики, в межах або поза межами підприємства та/або установи.	
218	[1] [1]	[1] [1]	
219	SECTION III	СЕКЦІЯ III	
220	WORKERS' OBLIGATIONS	ОБОВ'ЯЗКИ ПРАЦІВНИКІВ	
221	Article 13	Стаття 13	
222	1.[1][1]It shall be the responsibility of each worker to take care as far as possible of his own safety and health and that of other persons affected by his [3]{4}►C1[5] {6}[1]acts or omissions[4]{1}◄ {5} at	1.[1][1]Кожен працівник несе відповідальність за те, щоб дбати, наскільки це можливо, про свою власну безпеку та здоров'я, а також про безпеку та здоров'я інших осіб, на яких мають	

	work in accordance with his training and the instructions given by his employer.	негативний вплив його[3] [4]► С1{5} {6}[1]дії чи бездіяльність [4]{1} ◀ {5} на роботі, відповідно до його підготовки та інструкцій, наданих його працедавцем.	
223	31989L0391R(02): REPLACED	31989L0391R(02): ЗАМІНЕНО	
224	2.[1][1]To this end, workers must in particular, in accordance with their training and the instructions given by their employer:	2.[1][1]З цією метою працівники повинні, зокрема, відповідно до їхньої підготовки та наданих працедавцем інструкцій:	
225	(a)[1][2]{3}make correct use of machinery, apparatus, tools, dangerous substances, transport equipment and other means of production;	(a)[1][2]{3}правильно користуватись устаткування, апаратуру, інструменти, небезпечні речовини, транспортне обладнання та інші засоби виробництва;	
226	(b)[1][2]{3}make correct use of the personal protective equipment supplied to them and, after use, return it to its proper place;	(b)[1][2]{3}правильно користуватись надані їм засоби індивідуального захисту, а після використання повертати їх на своє місце;	
227	(c)[1][2]{3}refrain from disconnecting, changing or removing arbitrarily safety devices fitted, e.g. to machinery, apparatus, tools, plant and buildings, and use such safety devices correctly;	(c)[1][2]{3}утримуватись від відключення, зміни або довільного вилучення пристроїв безпеки, встановлених на устаткуванні, апаратурі, інструментах, виробничих об'єктах та будівлях, а також правильно користуватись такими пристроями безпеки;	
228	(d)[1][2]{3}immediately inform the employer and/ or the workers with specific responsibility for the safety and health of workers of any work situation they have reasonable grounds for considering represents a serious and immediate danger to safety and health and of any shortcomings in the protection arrangements;	(d)[1][2]{3}негайно інформувати працедавця та/або працівників, на яких покладено спеціальні обов'язки із забезпечення безпеки та охорони здоров'я працівників про будь-яку робочу ситуацію щодо якої вони мають обґрунтовані підстави вважати, що остання становить серйозну та безпосередню загрозу для безпеки та здоров'я, а також про будь-які недоліки у системах захисту;	
229	(e)[1][2]{3}cooperate, in accordance with national practice, with the employer and/ or workers with specific responsibility for the safety and health of workers, for as long as may be necessary to enable any tasks or requirements imposed by the competent authority to protect the safety and health of workers at work to be carried out;	(e)[1][2]{3}співпрацювати, відповідно до національної практики, з працедавцем та/або працівниками, на яких покладено спеціальні обов'язки із забезпечення безпеки та охорони здоров'я працівників, протягом часу, необхідного для того, щоб дозволити виконання всіх завдань або вимог, передбачених компетентним органом для забезпечення безпеки та охорони здоров'я працівників на роботі;	
230	(f)[1][2]{3}cooperate, in accordance with national practice, with the employer and/ or workers with	(e)[1][2]{3}співпрацювати відповідно до національної практики з	

	specific responsibility for the safety and health of workers, for as long as may be necessary to enable the employer to ensure that the working environment and working conditions are safe and pose no risk to safety and health within their field of activity.	працедавцем та/або працівниками, на яких покладено спеціальні обов'язки із забезпечення безпеки та охорони здоров'я працівників, протягом часу, необхідного для того, щоб дозволити працедавцю забезпечити безпечні робоче середовище та умови праці, які б не становили жодного ризику для безпеки та здоров'я в межах їхньої сфери діяльності.	
231	[1] [1]	[1] [1]	
232	SECTION IV	СЕКЦІЯ IV	
233	MISCELLANEOUS PROVISIONS	ІНШІ ПОЛОЖЕННЯ	
234	Article 14	Стаття 14	
235	Health surveillance	Нагляд за станом здоров'я	
236	1.[1][1]To ensure that workers receive health surveillance appropriate to the health and safety risks they incur at work, measures shall be introduced in accordance with national law and/ or practices.	1.[1][1]Для забезпечення отримання працівниками нагляду за станом здоров'я, який відповідає ризикам для здоров'я та безпеки, яким вони піддаються на роботі, повинні бути введені заходи відповідно до національного законодавства та/ або практик.	
237	2.[1][1]The measures referred to in paragraph 1 shall be such that each worker, if he so wishes, may receive health surveillance at regular intervals.	2.[1][1]Зазначені у параграфі 1 заходи мають бути такими, щоб кожен працівник, якщо він того забажає, міг регулярно отримувати нагляд за станом здоров'я.	
238	3.[1][1]Health surveillance may be provided as part of a national health system.	3.[1][1]Нагляд за станом здоров'я може входити до складу національної системи охорони здоров'я.	
239	Article 15	Стаття 15	
240	Risk groups	Групи ризику	
241	Particularly sensitive risk groups must be protected against the dangers which specifically affect them.	Особливо чутливі групи ризику повинні отримувати захист від небезпек, які мають вплив саме на них.	
242	Article 16	Стаття 16	
243	Individual Directives — Amendments —	Окремі директиви — зміни та доповнення—	
244	General scope of this Directive	Загальна сфера застосування цієї Директиви	
245	1.[1][1]The Council, acting on a proposal from the Commission based on Article 118a of the Treaty, shall adopt individual Directives, [3]inter alia,{4} in	1.[1][1]Рада, що діє на пропозицію Комісії, яка ґрунтується на статті 118а Договору, повинна ухвалити окремі директиви, [3]зокрема{4}	

	the areas listed in the Annex.	в сферах, зазначених в додатку.	
246	2.[1][1]This Directive and, without prejudice to the procedure referred to in Article 17 concerning technical adjustments, the individual Directives may be amended in accordance with the procedure provided for in Article 118a of the Treaty.	2.[1][1]Ця Директива та, не обмежуючи зазначеної в статті 17 процедури про технічні узгодження, окремі директиви можуть бути змінені та доповнені відповідно до процедури, передбаченої в статті 118а Договору.	
247	3.[1][1]The provisions of this Directive shall apply in full to all the areas covered by the individual Directives, without prejudice to more stringent and/or specific provisions contained in these individual Directives.	3.[1][1]Положення цієї Директиви застосовуються у повному обсязі до всіх сфер, охоплених окремими директивами, не обмежуючи застосування суворіших та/або спеціальних положень, що містяться в таких окремих директивах.	
248	[1]▼M3{2}	[1]▼M3{2}	
249	32008R1137: REPLACED	32008R1137: ЗАМІНЕНО	
250	Article[1]17	Стаття[1]17	
251	Committee procedure	Процедура комітету	
252	1.[1][1]The Commission shall be assisted by a committee to make purely technical adjustments to the individual directives provided for in Article[1]16(1) in order to take account of:	1.[1][1]Комітет допомагає Комісії здійснювати узгодження суто технічного характеру до окремих директив, передбачених в статті[1] 16(1) для того, щоб врахувати:	
253	(a)[1]{2}{3}the adoption of directives in the field of technical harmonisation and standardisation;	(a)[1]{2}{3}ухвалення директив в сфері технічної гармонізації та стандартизації;	
254	(b)[1]{2}{3}technical progress, changes in international regulations or specifications and new findings.	(b)[1]{2}{3}технічний прогрес, зміни в міжнародних нормативних актах або специфікаціях та нові дані.	
255	Those measures, designed to amend non-essential elements of the individual directives, shall be adopted in accordance with the regulatory procedure with scrutiny referred to in paragraph[1]2.	Такі інструменти, призначені для внесення змін і доповнень до несуттєвих елементів окремих директив, ухвалюють відповідно до регуляторної процедури з ретельним вивченням, зазначеної в параграфі[1]2.	
256	On imperative grounds of urgency, the Commission may have recourse to the urgency procedure referred to in paragraph[1]3.	У випадку невідкладної терміновості Комісія може скористатись терміновою процедурою, зазначеною в параграфі[1]3.	
257	2.[1][1]Where reference is made to this paragraph, Article[1]5a(1) to (4) and Article[1]7 of Decision 1999/468/EC shall apply, having regard to the provisions of Article[1]8 thereof.	2.[1][1]У випадку покликання на цей параграф, — застосовуються стаття[1]5a(1)-(4) та стаття[1]7 Рішення 1999/468/ЄС, з урахуванням положень статті[1]8 зазначеного рішення.	

258	3.[1][1]Where reference is made to this paragraph, Article[1]5a(1), (2), (4) and (6) and Article[1]7 of Decision 1999/468/EC shall apply, having regard to the provisions of Article[1]8 thereof.	3.[1][1]У випадку покликання на цей параграф, — застосовуються стаття[1]5a(1), (2), (4) та (6) та стаття[1]7 Рішення 1999/468/ЄС, з урахуванням положень статті[1]8 зазначеного рішення.	
259	[1]▼M2{2}	[1]▼M2{2}	
260	32007L0030: INSERTED	32007L0030: ДОДАНО	
261	Article 17a	Стаття 17a	
262	Implementation reports	Звіти про імплементацію	
263	1.[1][1]Every five years, the Member States shall submit a single report to the Commission on the practical implementation of this Directive and individual Directives within the meaning of Article 16(1), indicating the points of view of the social partners.	1.[1][1]Кожні п'ять років держави-члени повинні подавати єдиний звіт Комісії про практичну імплементацію цієї Директиви та окремих директив, у значенні статті 16(1), із зазначенням позицій соціальних партнерів.	
264	The report shall assess the various points related to the practical implementation of the different Directives and, where appropriate and available, provide data disaggregated by gender.	В звіті надається оцінка різним аспектам, пов'язаним з практичною імплементацією різних директив та, якщо це є належним та доступним, надається розподіл даних за статтю.	
265	2.[1][1]The structure of the report, together with a questionnaire specifying its content, shall be defined by the Commission, in cooperation with the Advisory Committee on Safety and Health at Work.	2.[1][1]Структура звіту разом із анкетною, в якій зазначається зміст звіту, визначається Комісією у співпраці з Дорадчим комітетом з безпеки та охорони здоров'я на роботі.	
266	The report shall include a general part on the provisions of this Directive relating to the common principles and points applicable to all of the Directives referred to in paragraph 1.	Звіт включає загальну частину, яка стосується положень цієї Директиви, пов'язану із загальними принципами та аспектами, застосовними до всіх директив, зазначених в параграфі 1.	
267	To complement the general part, specific chapters shall deal with implementation of the particular aspects of each Directive, including specific indicators, where available.	Загальна частина доповнюється спеціальними главами про імплементацію кожного з окремих аспектів кожної директиви, у тому числі спеціальними показниками за їх наявності.	
268	3.[1][1]The Commission shall submit the structure of the report, together with the above-mentioned questionnaire specifying its content, to the Member States at least six months before the end of the period covered by the report.	3.[1][1]Комісія подає структуру звіту разом із згаданою вище анкетною, в якій зазначений зміст звіту, державам-членам, щонайменше за шість місяців до завершення періоду, охопленого звітом.	
269	The report shall be transmitted to the Commission within 12 months of the end of the five-year period that it covers.	Звіт передається Комісії протягом 12 місяців після завершення п'ятирічного періоду, на який він поширюється.	

270	4.[1][1]Using these reports as a basis, the Commission shall evaluate the implementation of the Directives concerned in terms of their relevance, of research and of new scientific knowledge in the various fields in question.	4.[1][1]Використовуючи ці звіти як основу Комісія оцінює імплементацію зазначених директив з точки зору їхньої релевантності, наукових досліджень та нових наукових знань в різних сферах, що розглядаються.	
271	It shall, within 36 months of the end of the five-year period, inform the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Advisory Committee on Safety and Health at Work of the results of this evaluation and, if necessary, of any initiatives to improve the operation of the regulatory framework.	Протягом 36 місяців після завершення п'ятирічного періоду вона інформує Європейський Парламент, Раду, Європейський економічно-соціальний комітет та Дорадчий комітет з безпеки та охорони здоров'я про результати такої оцінки та, в разі необхідності, про будь-які ініціативи, спрямовані на покращення функціонування регуляторних рамок.	
272	5.[1][1]The first report shall cover the period 2007 to 2012.	5.[1][1]Перший звіт повинен охоплювати період з 2007 року по 2012 рік.	
273	[1]▼B{2}	[1]▼B{2}	
274	31989L0391	31989L0391	
275	Article 18	Стаття 18	
276	Final provisions	Прикінцеві положення	
277	1.[1][1]Member States shall bring into force the laws, regulations and administrative provisions necessary to comply with this Directive by 31 December 1992.	1.[1][1]Держави-члени повинні ввести в дію закони, підзаконні нормативно-правові акти та адміністративні положення, необхідні для дотримання вимог цієї Директиви до 31 грудня 1992 року.	
278	They shall forthwith inform the Commission thereof.	Вони негайно інформують про це Комісію.	
279	2.[1][1]Member States shall communicate to the Commission the texts of the provisions of national law which they have already adopted or adopt in the field covered by this Directive.	2.[1][1]Держави-члени передають Комісії тексти положень національного законодавства, які вони вже ухвалили або ухвалюють у сфері регулювання цієї Директиви.	
280	[1]▼M2{2}[3]————	[1]►M2{2}[3]————	
281	32007L0030: DELETED	32007L0030: ВИДАЛЕНО	
282	[1]▼B{2}	[1]▼B{2}	
283	31989L0391	31989L0391	
284	Article 19	Стаття 19	
285	This Directive is addressed to the Member States.	Цю Директиву адресовано державам-членам.	

286	[1]	[1]	
287	[1]	[1]	
288	ANNEX	ДОДАТОК	
289	List of areas referred to in Article 16 (1)	Перелік категорій, зазначених в статті 16(1)	
290	—[1]{2}{3}Work places	—[1]{2}{3}Робочі місця	
291	—[1]{2}{3}Work equipment	—[1]{2}{3}Робоче обладнання	
292	—[1]{2}{3}Personal protective equipment	—[1]{2}{3}Засоби індивідуального захисту	
293	—[1]{2}{3}Work with visual display units	—[1]{2}{3}Робота з пристроями, що оснащені візуальним дисплеєм	
294	—[1]{2}{3}Handling of heavy loads involving risk of back injury	—[1]{2}{3}Оброблення важких вантажів, що несе ризик травм спини	
295	—[1]{2}{3}Temporary or mobile work sites	—[1]{2}{3}Тимчасові або мобільні робочі майданчики	
296	—[1]{2}{3}Fisheries and agriculture	—[1]{2}{3}Рибальство та сільське господарство	
297	[1]	[1]	
298	([1] [2]1{3} {4})[5]OJ No C 141, 30. 5. 1988, p. 1.	([1] [2]1{3} {4})[5]OB № C 141, 30.05.1988, с. 1.	
299	([1] [2]2{3} {4})[5]OJ No C 326, 19. 12. 1988, p. 102, and OJ No C 158, 26. 6. 1989.	([1] [2]2{3} {4})[5]OB № C 326, 19.12.1988, с. 102, та OB № C 158, 26.06.1989.	
300	([1] [2]3{3} {4})[5]OJ No C 175, 4. 7. 1988, p. 22.	([1] [2]3{3} {4})[5]OB № C 175, 04.07.1988, с. 22.	
301	([1] [2]4{3} {4})[5]OJ No C 28, 3. 2. 1988, p. 3.	([1] [2]4{3} {4})[5]OB № C 28, 03.02.1988, с. 3.	
302	([1] [2]5{3} {4})[5]OJ No C 28, 3. 2. 1988, p. 1.	([1] [2]5{3} {4})[5]OB № C 28, 03.02.1988, с. 1.	
303	([1] [2]6{3} {4})[5]OJ No L 327, 3. 12. 1980, p. 8.	([1] [2]6{3} {4})[5]OB № L 327, 03.12.1980, с. 8.	
304	([1] [2]7{3} {4})[5]OJ No L 356, 24. 12. 1988, p. 74.	([1] [2]7{3} {4})[5]OB № L 356, 24.12.1988, с. 74.	
305	([1] [2]8{3} {4})[5]OJ No L 185, 9. 7. 1974, p. 15.	([1] [2]8{3} {4})[5]OB № L 185, 09.07.1974, с. 15.	

Цей документ слугує інструментом документації та укладачі не несуть жодної відповідальності за його зміст

► B

ДИРЕКТИВА РАДИ 92/57/ЄЕС

від 24 червня 1992 року

про мінімальні вимоги щодо безпеки і захисту здоров'я на тимчасових або мобільних будівельних майданчиках (восьма окрема Директива у значенні частини 1 статті 16 Директиви 89/391/ЄЕС)

(ОВ L 245, 26.8 1992, С 6)

Зі змінами, внесеними:

Офіційний Вісник		
Номер	Сторінка	Дата
L 165	21	27.6.2007
► <u>M1</u> Директивою 2007/30/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 20 червня 2007 року		

Виправлення:

- C1 Виправлення, ОВ L 15, 23.1.1993 С 34 (92/57/ЄЕС)
- C2 Виправлення, ОВ L 33, 9.2.1993 С 18 (92/57/ЄЕС)

ДИРЕКТИВА РАДИ 92/57/ЄЕС**від 24 червня 1992 року****про мінімальні вимоги щодо безпеки і захисту здоров'я на тимчасових або мобільних будівельних майданчиках (восьма окрема Директива у значенні частини 1 статті 16 Директиви 89/391/ЄЕС)**

РАДА ЄВРОПЕЙСЬКИХ СПІВТОВАРИСТВ,

Беручи до уваги Договір про заснування Європейського Економічного Співтовариства, зокрема, його частину А статті 118,

Беручи до уваги пропозицію Комісії ⁽¹⁾, подану після узгодження з Дорадчим Комітетом з безпеки, гігієни праці і захисту здоров'я,

У співробітництві з Європейським Парламентом ⁽²⁾,

Беручи до уваги висновок Економічно-соціального комітету⁽³⁾

Оскільки частиною А статті 118 Договору передбачено, що Рада своїми директивами встановлює мінімальні вимоги, спрямовані на поліпшення виробничого середовища, підвищення рівня безпеки і захисту здоров'я найманих працівників;

Оскільки згідно з цією статтею директиви не повинні містити адміністративних, фінансових або правових положень, які могли б заважати створенню і розвитку малих і середніх підприємств;

Оскільки повідомлення Комісії про програму її дій у галузі безпеки, гігієни праці і захисту здоров'я на робочому місці ⁽⁴⁾ передбачає прийняття директиви, яка повинна регламентувати безпеку і захист здоров'я найманих працівників на тимчасових або мобільних будівельних майданчиках;

Оскільки у своєму Рішенні від 21 грудня 1987 щодо безпеки, гігієни праці і захисту здоров'я на робочому місці ⁽⁵⁾ Рада взяла до уваги намір Комісії подати їй найближчим часом мінімальні вимоги до тимчасових або мобільних будівельних майданчиків;

Оскільки наймані працівники піддаються особливо великій небезпеці на тимчасових або мобільних будівельних майданчиках;

Оскільки більше половини нещасних випадків на виробництві у Співтоваристві пов'язано з неналежними будівельними і/або організаційними рішеннями, або поганим плануванням робіт під час підготовки проектів будівництва.

Оскільки у всіх державах-членах органи, відповідальні за безпеку і захист здоров'я на робочому місці, повинні перед початком робіт бути поінформовані про ведення робіт, масштаб яких перевищує певний рівень.

Оскільки із зазначених причин при підготовці проекту будівництва, а також під час ведення будівельних робіт необхідна особливо чітка координація дій різних виконавців.

Оскільки дотримання мінімальних вимог щодо поліпшення умов безпеки і захисту здоров'я на тимчасових або мобільних будівельних майданчиках є необхідною передумовою забезпечення безпеки і захисту здоров'я працівників.

¹ ОВ С 213, 28.8.1990, С. 2 та ОВ С 112, 27.4.1991 С. 4.

² ОВ С 78, 18.3.1990, С. 172 та ОВ С 150, 15.6.1992.

³ ОВ С 120, 6.5.1991, С. 24.

⁴ ОВ С 28, 3.2.1988, С. 3.

⁵ ОВ С 28, 3.2.1988, С. 1.

▼В

Оскільки, крім того, самозайняті особи і роботодавці, коли вони особисто професійно працюють на тимчасових або мобільних будівельних майданчиках, своєю діяльністю створюють загрозу для безпеки і здоров'я працівників.

Оскільки з цих причин необхідно поширити сферу дії відповідних положень Директив 89/655/ЄЕС ⁽¹⁾ від 30 листопада 1989 року щодо мінімальних умов безпеки та захисту здоров'я на робочих місцях робітників та 89/656/ЄЕС ⁽²⁾ від 30 листопада 1989 року про мінімальні вимоги безпеки і охорони здоров'я при використанні працівниками засобів індивідуального захисту на робочому місці також на самозайнятих осіб і на роботодавців, які особисто професійно працюють на робочих місцях таких будівельних майданчиків.

Оскільки ця Директива є окремою Директивою згідно з частиною 1 статті 16 Директиви Ради 89/391/ЄЕС від 12 червня 1989 про впровадження заходів для заохочення вдосконалень у сфері безпеки і охорони здоров'я працівників під час роботи ⁽³⁾. Положення зазначеної Директиви у повному обсязі чинні також і для тимчасових та/чи мобільних будівельних майданчиків, не порушуючи більш суворих або специфічних положень цієї Директиви.

Оскільки ця Директива є конкретним вкладом у формування соціальної сторони внутрішнього ринку, особливо, щодо питань, які регулюються Директивами Ради 89/106/ЄЕС від 21 грудня 1988 року про адаптацію законодавства, регламенти та адміністративні положення держав-членів щодо будівельної продукції ⁽⁴⁾ та предмет Директиви Ради 89/440/ЄЕС від 18 липня 1989 року, яка змінює Директиву 71/305/ЄЕС щодо координацію процедур, пов'язаних з укладенням контрактів на будівельні роботи ⁽⁵⁾.

Скільки згідно з Рішенням 74/325/ЄЕС ⁽⁶⁾ Дорадчий Комітет з безпеки, гігієни праці і захисту здоров'я на робочому місці буде заслуханий Комісією з питань опрацювання пропозицій у цій сфері,

УХВАЛИЛА ЦЮ ДИРЕКТИВУ:

Стаття 1

Сфера застосування

1. Ця Директива, що є восьмою окремою Директивою згідно з частинною 1 статті 16 Директиви 89/391/ЄЕС, встановлює мінімальні вимоги безпеки і захисту здоров'я на тимчасових або мобільних будівельних майданчиках за визначеннями, наведеними у пункті (а) статті 2.
2. Ця Директива не стосується підприємств, що добувають мінеральну сировину, в тому числі, і через свердловини за частиною 2 статті 1 Рішення Ради 74/326/ЄЕС від 27 червня 1974 року про поширення компетенції Комісії з безпеки і захисту здоров'я у гірничій промисловості на всі мінерально-видобувні підприємства ⁽⁷⁾.

¹ ОВ L 183, 29.6.1989, С. 1.

² ОВ L 40, 11.2.1989, С. 12.

³ ОВ L 210, 21.7.1989, С. 1, із змінами, внесеними Рішенням Комісії 90/380/ЄЕС (ОВ L 187, 19.7.1990, С. 55).

⁴ ОВ L 185, 9.7.1974, С. 15, Рішення з останніми змінами, внесеними Актом про приєднання 1985 року.

⁵ ОВ L 185, 9.7.1974 року, С. 18.

⁶ ОВ L 393, 30.12.1989, С. 13.

⁷ ОВ L 393, 30.12.1989, С. 18.

▼В

3. Положення Директиви 89/391/ЄЕС залишаються чинними для всієї сфери, визначеної у частині 1, незалежно від більш суворих або спеціальних положень цієї Директиви.

*Стаття 2***Визначення**

Для цілей цієї Директиви:

- (а) “тимчасові або мобільні будівельні майданчики” (далі – будівельні майданчики) – всі будівельні майданчики, на яких проводяться надземні чи підземні будівельні роботи, перелік яких (невичерпний) наведений у Додатку I;
- (b) „замовник” – фізична чи юридична особа, за дорученням якої проводиться будівництво;
- (c) “керівник будівництва” – фізична чи юридична особа, відповідальна за планування та/або проведення та/чи нагляд за проведенням будівельних робіт за дорученням замовника;
- (d) “особа, що працює за власною ініціативою” – будь-яка особа, крім зазначених у пунктах а) та b) статті 3 Директиви 89/391/ЄЕС, чия професійна діяльність сприяє виконанню будівельних робіт;
- (e) “координатор з питань безпеки і захисту здоров’я на стадії проектування будівництва” – будь-яка фізична або юридична особа, ► С1 яка на стадії проектування будівництва виконує доручені їй замовником або керівником будівництва завдання ◀, зазначені у статті 5;
- (f) “координатор з питань безпеки і захисту здоров’я на стадії будівництва” – будь-яка фізична чи юридична особа, яка на стадії будівництва виконує доручені їй замовником завдання, зазначені у статті 6.

*Стаття 3***Координатори. – План з безпеки і захисту здоров’я. –Попереднє повідомлення**

1. Якщо на одному будівельному майданчику діють кілька підприємств, замовник або керівник будівництва, призначає одного або кількох координаторів з питань безпеки і захисту здоров’я відповідно до пунктів е) і f) статті 2.

2. Замовник або керівник будівництва забезпечує, щоб до початку робіт на будівельному майданчику був складений план з безпеки і захисту здоров’я відповідно до пункту b) статті 5.

Держави-члени можуть за домовленістю з соціальними партнерами допустити відхилення від положень попереднього абзацу, за винятком випадків, коли йде мова про роботи пов’язані з особливою небезпекою, відповідно до Додатку II.

▼C2

Держави-члени, можуть, проконсультувавшись з керівництвом та робітниками, зменшити кількість положень першого пункту, окрім таких, що стосуються роботи, яка:

- є небезпечною, про що зазначено в Додатку 2, або
- такою, основні вимоги стосовно якої зазначені в частині 3 цієї статті.

▼В

3. У випадку будівельних майданчиків, на яких передбачається тривалість робіт понад 30 робочих днів і на яких одночасно буде працювати понад 20 найманих працівників, або

— передбачається обсяг робіт понад 500 людино-днів;

замовник або керівник будівництва подає компетентним службам перед початком робіт попереднє повідомлення, зміст якого має відповідати Додатку III.

Попереднє повідомлення повинно бути вивішене на видному місці будівельного майданчика і, за необхідності, періодично оновлюватись.

Стаття 4

Проектування будівництва. Загальні положення

Під час проектування, розробки плану реалізації проекту і підготовки проекту ведення робіт необхідно враховувати викладені у Директиві 89/391/ЄЕС загальні положення щодо запобігання загроз безпеці і здоров'ю з боку керівника робіт і, за необхідності, замовника, особливо:

- при архітектурному, технічному та/чи організаційному плануванні, щоб розподілити різні роботи або стадії робіт, які мають проводитись одночасно або послідовно, одна за одною;
- під час оцінки передбачуваної тривалості виконання цих різних робіт чи стадій робіт.

У кожному випадку, коли це визнано необхідним, треба враховувати всі плани з безпеки і захисту здоров'я, а також всі документи, розроблені чи складені відповідно до пунктів b) і c) статті 5, або скориговані відповідно до пункту c) статті 6.

Стаття 5

Проектування будівництва: завдання координаторів

Координатори з питань безпеки і захисту здоров'я, призначені відповідно до частини 1 статті 3, на стадії проектування будівництва повинні:

- (a) координувати реалізацію положень, передбачених у статті 4;
- (b) розробити план щодо безпеки і захисту здоров'я, (або доручити його розроблення), у якому навести всі положення, що стосуються конкретного будівництва; при цьому слід врахувати, за необхідності, види виробничої діяльності на відкритому повітрі; цей план повинен, крім того, містити спеціальні заходи щодо робіт, які підпадають під одну або кілька категорій, визначених у додатку II;
- (c) скласти документ, який би враховував характеристики будівництва і містив би потрібну інформацію щодо безпеки і захисту здоров'я, яка має бути врахована під час подальших робіт.

Стаття 6

Будівництво: завдання координаторів

Координатори з питань безпеки і захисту здоров'я, призначені відповідно до частини 1 статті 3, на стадії будівництва повинні:

- (a) координувати виконання загальних положень щодо безпеки і запобігання загрозам:
 - під час планування технічних і/або організаційних заходів таким чином, щоб розподілити різні роботи або стадії робіт, які мають проводитись одночасно або послідовно;
 - при оцінці передбачуваної тривалості проведення цих різних робіт або стадій робіт;
- (b) координувати реалізацію відповідних положень і при цьому слідкувати за тим, щоб роботодавець і – якщо це необхідно для захисту працівників – осіб, що працюють за власною ініціативою
 - належним чином виконували наведені у статті 8 основні вимоги;
 - діяли, якщо це необхідно, відповідно до плану щодо безпеки і захисту здоров'я, про який йшлося у пункті b) статті 5;
- (c) коригувати (або доручити коригування) плану щодо безпеки і захисту здоров'я, складеного згідно з пунктом b) статті 5, і документації, про яку йшлося у пункті c) статті 5, з урахуванням перебігу робіт і змін, що виникли при цьому;

▼В

В частині (с) статті 5 враховується прогрес в роботі та будь-які інші зміни, які відбулися.

d) організувати співробітництво і координацію діяльності щодо захисту працівників і запобігання нещасним випадкам і професійно обумовленим ушкодженням здоров'я, а також взаємного інформування згідно з частиною 4 статті 6 Директиви 89/391/ЄЕС, між роботодавцями, включаючи і тих роботодавців, які діють на будівельному майданчику послідовно, один після одного, охопивши, за необхідності, самозайнятих осіб;

e) координувати нагляд за належним виконанням робочих процесів;

f) вживати необхідних заходів з тим, щоб на будівельному майданчику перебували тільки ► С1 ті особи, які там ◀ працюють.

*Стаття 7***Відповідальність керівника будівництва, замовника і роботодавця**

1. Якщо керівник будівництва або замовник призначив одного або кількох координаторів для виконання завдань, зазначених у статтях 5 і 6, це не звільняє їх від відповідальності у цій сфері.

2. Застосування статей 5 і 6, а також частини 1 цієї статті не обмежує основних положень щодо відповідальності роботодавця, викладених у Директиві 89/391/ЄЕС.

*Стаття 8***Застосування статті 6 Директиви 89/391/ЄЕС**

Під час виконання будівельних робіт слід дотримуватись основних положень статті 6 Директиви 89/391/ЄЕС, особливо, тих, що стосуються:

- (a) додержання порядку і чистоти на робочому майданчику;
- (b) визначення розташування робочих місць з урахуванням умов доступу до цих робочих місць і розміщення шляхів або зон руху;
- (c) умов розміщення різних матеріалів;
- (d) підтримання в робочому стані, контролю за введенням в дію і регулярними перевірками установок і обладнання, з тим, щоб уникнути недоліків, які можуть вплинути на безпеку і здоров'я працівників;
- (e) роздільного складування різних матеріалів, особливо, якщо мова йде про небезпечні матеріали чи речовини;
- (f) умови видалення використаних небезпечних матеріалів;
- (g) складування і видалення або вивезення відходів і сміття;
- (h) коригування фактичної тривалості різних робіт або стадій робіт з урахуванням ходу робіт на будівельному майданчику;
- (i) співпраці між роботодавцями і особами, що працюють за власною ініціативою;
- (j) взаємодії з іншою виробничою діяльністю на оточуючій місцевості поблизу будівельного майданчика.

*Стаття 9***Обов'язки роботодавця**

Для забезпечення безпеки і здоров'я на будівельному майданчику і відповідно до умов, визначених в статтях 6 і 7, роботодавці повинні:

(a) звернути особливу увагу на вжиття згідно зі статтею 8 заходів, що відповідали б мінімальним вимогам, викладеним у додатку IV;

(b) враховувати рекомендації координаторів з безпеки і захисту здоров'я.

Стаття 10

Обов'язки інших груп осіб

1. Для забезпечення безпеки і здоров'я на будівельному майданчику особи, що працюють за власною ініціативою, повинні:

- (a) належним чином дотримуватись таких особливо важливих вимог:
 - i) частина 4 статті 6 та стаття 13 Директиви 89/391/ЄЕС, а також статті 8 та Додатку IV цієї Директиви;
 - ii) статті 4 Директиви 89/655/ЄЕС і відповідних положень додатку до цієї Директиви;
 - iii) статті 3, частин 1-4 та частини 9 статті 4, а також статті 5 Директиви 89/656/ЄЕС;
- (b) враховувати рекомендації координаторів з безпеки і захисту здоров'я.

2. Для забезпечення безпеки і здоров'я на будівельних майданчиках роботодавці, які особисто здійснюють професійну діяльність на будівельному майданчику, повинні:

- (a) належним чином виконувати вимоги:
 - i) статті 13 Директиви 89/391/ЄЕС;
 - ii) статті 4 Директиви 89/655/ЄЕС і відповідні положення додатку до цієї Директиви;
 - iii) статті 3, частин 1-4 та частини 9 статті 4, а також статті 5 Директиви 89/656/ЄЕС;
- (b) враховувати рекомендації координаторів з безпеки і захисту здоров'я.

Стаття 11

Інформування працівників

1. Без шкоди положенням статті 10 Директиви 89/391/ЄЕС, наймані працівники та/або їх представники повинні бути поінформовані про всі заходи, вжиті для їх безпеки і захисту здоров'я на будівельному майданчику.

2. Ця інформація має бути зрозумілою для відповідних найманих працівників.

Стаття 12

Консультування з працівниками і їх залучення

Консультування з працівниками і залучення їх і/або їх представників у питаннях, охоплених статтями 6, 8 і 9, здійснюються відповідно до статті 11 Директиви 89/391/ЄЕС, при цьому завжди, коли це необхідно, виходячи з величини небезпеки і масштабів будівельного майданчика, слід передбачати належне узгодження дій з зайнятими на будівельному майданчику працівниками підприємства чи їх представниками.

▼B*Стаття 13***Внесення змін у Додатки**

1. Внесення змін у додатки I, II і III здійснюється Радою згідно з процедурою, передбаченою частиною А статті 118 Договору;
2. Внесення змін виключно технічного характеру до додатку IV обумовлених:
 - прийняттям директив щодо технічної гармонізації і стандартизації, які стосуються тимчасових або мобільних будівельних майданчиків;
 - технічним прогресом, прийняттям міжнародних приписів чи інших документів, або станом наукових досліджень, що стосуються тимчасових або мобільних будівельних майданчиків, здійснюються згідно з процедурою, передбаченою статтею 17 Директиви 89/391/ЄЕС.

*Стаття 14***Прикінцеві положення**

1. Держави-члени приймають необхідні закони, підзаконні акти і адміністративні положення для виконання положень цієї Директиви не пізніше 31 грудня 1993 року.
Про це вони негайно повідомляють Комісію.
2. Під час прийняття положень державами-членами, вони повинні містити посилання на цю Директиву або супроводжуватись таким посиланням при їх офіційній публікації. Види посилання встановлюються державами-членами.
3. Держави-члени передають Комісії повні тексти національних правових положень, які вони ухвалили або ухвалюють в сфері, що відноситься до дії цієї Директиви.

▼M1▼B*Стаття 15*

Цю Директиву адресовано державам-членам.

*ДОДАТОК I***НЕПОВНИЙ ПЕРЕЛІК ВИДІВ НАЗЕМНИХ І ПІДЗЕМНИХ БУДІВЕЛЬНИХ РОБІТ, ПРО ЯКІ ЙДЕТЬСЯ В ПУНКТІ (а) СТАТТІ 2 ДИРЕКТИВИ**

1. Риття котлованів, екскавація.
2. Земляні роботи.
3. Будівельні роботи.
4. Монтаж і демонтаж готових будівельних елементів.
5. Оснащення будівель арматурою.
6. Перебудова.
7. Реконструювання.
8. Ремонт.
9. Демонтаж.
10. Знесення.
11. Обслуговування і догляд.
12. Експлуатація, фарбування і прибирання.
13. Каналізація.

*ДОДАТОК II***НЕПОВНИЙ ПЕРЕЛІК РОБІТ, ПОВ'ЯЗАНИХ З ОСОБЛИВОЮ ЗАГРОЗОЮ ДЛЯ БЕЗПЕКИ І ЗДОРОВ'Я ПРАЦІВНИКІВ, ЗГІДНО З 2 АБЗАЦЕМ ЧАСТИНИ 2 СТАТТІ 3**

1. Роботи, при виконанні яких працівникові загрожує небезпека бути засипаним, загрузнути, або впасти, посилена характером діяльності, застосованими процесами або умовами виробничого середовища на робочому місці або на будівельному майданчику (*).
2. Роботи, при яких працівник підпадає під вплив хімічних чи біологічних речовин, які або являють особливу загрозу для безпеки і здоров'я працівників, або зазначені у офіційних законодавчих приписах щодо охорони здоров'я.
3. Роботи з іонізуючими випромінюваннями, які потребують контролю і нагляду згідно з Директивою 80/836/Євратом ⁽¹⁾
4. Роботи поблизу високовольтних ЛЕП.
5. Роботи, при яких існує небезпека потонути;
6. Спорудження колодязів, підземні земляні роботи, будівництво тунелів;
7. Роботи з використанням ►С1 приладів ◄ для занурення під воду;
8. Роботи в ►С1 кесонних камерах з ◄ підвищеним тиском;
9. Роботи, при яких застосовуються вибухові речовини;
10. Спорудження або демонтаж великих будівельних конструкцій.

(*) При застосуванні частини 1 держави-члени можуть встановлювати кількісні показники для спеціальних ситуацій.

(¹) ОВ L 246, 17.9.1980; С. 1. Директива з останніми змінами, внесеними Директивою 84/467/Євратом (ОВ L 265 5.10.1984, С. 4).

ДОДАТОК III

**ЗМІСТ ПОПЕРЕДНЬОГО ПОВІДОМЛЕННЯ ЗГІДНО З
ЧАСТИНОЮ 3 СТАТТІ 3, ПЕРШОГО АБЗАЦУ ДИРЕКТИВИ I**

1. Дата				повідомлення
2. Точне	місце	будівельного	майданчика	
3. Замовник	(прізвище		і	
адреса)				
4. Вид	споруди			
5. Керівник	будівництва	(прізвище – (ща) і	адреса –	
(си)				
6. Координатор (и) з безпеки і захисту здоров'я на стадії підготовки проекту будівництва (прізвища і адреси)				
7. Координатор(и) з безпеки і захисту здоров'я на стадії будівництва (прізвища і адреси)				
8. Передбачуваний термін початку робіт на будівельному майданчику				
9. Передбачувана тривалість робіт на будівельному майданчику				
10. Передбачувана максимальна кількість осіб, зайнятих на будівельному майданчику				
11. Передбачувана кількість підприємств і будівельників-самозайнятих осіб, що діятимуть на будівельному майданчику				
12. Відомості про вибрані підрядні підприємства				

►⁽¹⁾ C1

Згідно з пунктом (а) статті 9 та підпунктом (і) пункту (а) частини (1) статті 10 Директиви

Попередні зауваження

Вимоги цього додатку чинні в усіх випадках, коли цього вимагають ознаки будівельного майданчика або діяльність, обставин і відповідна їм небезпека.

Під приміщеннями у контексті цього додатку слід розуміти також бараки для будівельників.

ЧАСТИНА А

ЗАГАЛЬНІ МІНІМАЛЬНІ ВИМОГИ ДО РОБОЧИХ ЗОН НА БУДІВЕЛЬНИХ МАЙДАНЧИКАХ

1. Стійкість і міцність

1.1. Матеріали, обладнання і взагалі всі елементи, які через зміну місця можуть вплинути на безпеку і здоров'я працівників, повинні бути закріплені належним і безпечним способом.

1.2. Доступ на площини, виготовлені з матеріалу, що не має достатньої міцності, повинен бути допущений тільки тоді, коли у розпорядженні є обладнання або належні пристосування, які забезпечують безпечне ведення робіт.

2. Установки для розподілу енергії

2.1. Установки повинні бути так спроектовані, споруджені і введені в дію, щоб вони не могли бути причиною небезпеки пожежі або вибуху і люди були належним чином захищені від небезпеки ураження струмом через прямий або непрямий контакт.

2.2. При проектуванні, виготовленні і виборі матеріалу і захисних пристосувань слід враховувати характер і потужність розподілюваної енергії, зовнішні умови, що можуть впливати, а також професійну підготовленість осіб, які мають доступ до частин установок.

3. Шляхи евакуації і аварійні виходи

3.1. Шляхи евакуації і аварійні виходи повинні бути вільними від сторонніх предметів і вести якнайкоротшим шляхом до безпечного місця.

3.2. Повинна бути забезпечена можливість для працівників швидко і у повній безпеці покинути всі робочі місця у випадку небезпеки.

3.3. Кількість, розташування і розміри шляхів евакуації і виходів визначаються залежно від характеру робіт, облаштування і розмірів будівельного майданчика і приміщень, а також від максимально можливої кількості наявних там осіб.

3.4. Шляхи евакуації і аварійні виходи повинні мати позначення відповідно до національних приписів, у які перенесені положення Директиви 92/58/ЄЕС⁽¹⁾. Ці позначення повинні бути достатньо стійкими і нанесеними на відповідних місцях.

3.5. Шляхи евакуації і аварійні виходи, а також проходи і двері, що ведуть до них, не повинні бути загорожені сторонніми предметами, з тим, щоб ними в будь-який час можна було скористатись.

3.6. Шляхи евакуації і аварійні виходи, у яких необхідне освітлення, повинні бути оснащені автоматичними аварійними джерелами світла на випадок аварії в системі освітлення.

⁽¹⁾ ОВ L 229, 7.9.1977, С. 12. Директива з останніми змінами, внесеними Директивою 79/640/ЄЕС (ОВ L 183, 19.7.1979, С. 1).

4. Пожежне оповіщення і боротьба з пожежами

4.1. Залежно від особливостей будівельного майданчика, розмірів і характеру експлуатації приміщень, наявного обладнання, фізичних і хімічних властивостей наявних матеріалів чи

речовин, а також максимально можливої чисельності присутніх людей повинна бути передбачена достатня кількість належних протипожежних засобів і, за необхідності, засобів пожежного оповіщення і сигналізації

4.2. Зазначені протипожежні засоби, засоби пожежного оповіщення і сигналізації повинні регулярно перевірятись і утримуватись у робочому стані.

Через регулярні відрізки часу повинні проводитись належні випробування і тренування.

4.3. Неавтоматичні протипожежні засоби повинні бути зручними і легко досяжними. Вони повинні мати позначення відповідно до національних приписів, у які перенесені положення Директиви 92/58/ЄЕС. Ці позначення мають бути достатньо стійкими і наноситись на відповідних місцях.

5. Вентиляція

З урахуванням робочого процесу і фізичних потреб організму працівників слід забезпечити надходження достатньої кількості здорового повітря для дихання.

Якщо використовуються вентиляційні установки, вони мусять бути в готовому до дії стані, працівники не повинні підпадати під дію шкідливих для здоров'я протягів.

Контрольна система повинна вказувати будь-яке порушення, якщо це необхідно для здоров'я працівників.

6. Роботи за наявності специфічних видів небезпеки

6.1. Працівники не повинні піддаватись шуму шкідливого рівня і жодним іншим зовнішнім шкідливим впливам (наприклад, газів, парів, пилу).

6.2. Коли працівники змушені входити у зону, де повітря містить отруйні чи шкідливі речовини, має недостатньо кисню, або може бути вибухонебезпечним, за повітрям у цій зоні необхідний постійний нагляд і слід вжити необхідних заходів для запобігання будь-якій небезпеці.

6.3. Працівник ні в якому разі не може один працювати в зоні, де повітря може бути причиною підвищеної небезпеки. Він мусить принаймні бути під постійним наглядом з зовнішнього боку, мають бути вжиті всі належні підготовчі заходи для надання негайної і ефективної допомоги.

7. Температура

Протягом робочого часу з урахуванням застосовуваних методів роботи і фізичних потреб організму працівників повинна панувати температура, комфортна для людського організму.

8. Природне і штучне освітлення робочих місць, приміщень і шляхів пересування на будівельному майданчику

8.1. Робочі місця, приміщення і шляхи пересування повинні, наскільки це можливо, бути забезпеченими денним світлом, а вночі, а також при слабкому денному освітленні, належним і достатнім чином бути освітленими штучно; за необхідності слід застосовувати переносні, стійкі щодо поштовхів джерела світла.

Колір штучного освітлення не повинен порушувати сприйняття позначень, сигналів або попереджувальних написів або впливати на нього.

8.2. Освітлення приміщень, робочих місць і шляхів пересування повинно бути так налаштовано, щоб спосіб освітлення не міг стати причиною нещасних випадків з працівниками.

8.3. Приміщення, робочі місця і шляхи пересування, на яких працівники піддаються особливій небезпеці ► C1 у випадку аварії з штучним освітленням, мають бути оснащені ◄ достатнім аварійним освітленням.

9. Двері й ворота

- 9.1. Повинна бути виключена можливість обривання і падіння розсувних дверей.
- 9.2. Повинна бути виключена можливість падіння дверей і воріт, які відкриваються догори.
- 9.3. Двері й ворота на шляху евакуації повинні мати відповідні позначення.
- 9.4. У безпосередній близькості від воріт, призначених, головним чином, для автомобільного руху, повинні бути в наявності добре видимі, належно позначені і постійно доступні двері для пішоходів, за винятком випадків, коли прохід пішоходів є небезпечним.
- 9.5. Двері і ворота, обладнані приводом, повинні діяти, не створюючи небезпеки для працівників. Вони повинні бути устатковані добре видимими і легкодоступними аварійними вимикачами, такими, щоб їх можна було відкрити вручну, якщо вони не відкриваються автоматично у випадку припинення подачі струму.

10. Шляхи пересування, небезпечні зони

10.1. Шляхи пересування, включаючи сходи, закріплені драбини і навантажувальні рампи, повинні бути так розраховані, розміщені, встановлені і мати такі розміри, щоб відповідно до їх призначення по ним можна було легко і безпечно проходити або проїздити, не створюючи загрози для працівників, що працюють поблизу.

10.2. Розміри шляхів пересування людей і/або вантажів, включаючи шляхи переміщення під час навантажувально-розвантажувальних робіт, повинні відповідати кількості можливих користувачів і характеру діяльності.

Якщо на шляхах пересування використовуються транспортуючі засоби, для інших користувачів повинні бути передбачені достатні безпечні відстані або належні захисні пристрої.

Шляхи мають бути ясно позначені, регулярно перевірятись і бути під наглядом.

10.3. Шляхи пересування автомобілів повинні проходити на достатній відстані від дверей, воріт, проходів, проїздів і сходів.

10.4. Якщо на будівельному майданчику є зони з обмеженим доступом, ці зони повинні бути устатковані пристроями, які запобігали б входу в ці зони працівників, не зайнятих у них.

Для захисту працівників, зайнятих у небезпечних зонах, повинні бути вжиті відповідні запобіжні заходи.

Небезпечні зони повинні мати добре видимі позначення.

11. Навантажувальні рампи

11.1. Навантажувальні рампи повинні мати розміри, які відповідали б розмірам вантажів, що транспортуються.

11.2. Навантажувальні рампи повинні мати як мінімум один вихід.

11.3. Навантажувальні рампи повинні мати пристосування для захисту працівників від падіння.

12. Розміри робочого місця

Розміри робочих місць повинні бути такими, щоб дати працівникам можливість достатньої свободи рухів з урахуванням розміщення необхідного обладнання і приладів.

13. Перша допомога

13.1. Повинна бути забезпечена можливість надання працівникові в будь-який момент першої допомоги і відповідно підготовленого персоналу.

Повинні бути вжиті заходи для забезпечення транспортування працівників, з якими стався нещасний випадок або несподіване погіршення самопочуття, і їх лікарського обслуговування

13.2. Якщо цього вимагають розміри будівельного майданчика або характер діяльності, слід передбачити одне або кілька приміщень для надання першої допомоги.

13.3. Приміщення для першої допомоги повинні бути устаткованими необхідним обладнанням і матеріалами для першої допомоги і бути легкодоступними для людей з носилками.

Вони повинні мати позначене згідно з національними правовими приписами, у які перенесені положення Директиви 92/58/ЄЕС.

13.4. Засоби, необхідні для надання першої допомоги, повинні зберігатись в усіх місцях, де цього вимагають умови роботи.

Місця зберігання цих засобів повинні мати відповідні позначення і бути легко досяжними.

На добре видимому місці повинні бути зазначені адреса і номер телефону місцевої рятувальної служби

14. Санітарні приміщення

14.1. Приміщення для переодягання, шафи для одягу.

14.1.1. Працівникам мають бути надані зручні приміщення для переодягання, якщо вони під час своєї діяльності мусять носити спеціальний робочий одяг і з міркувань безпеки і пристойності не можуть переодягатись в іншому місці.

Приміщення для переодягання повинні бути легко досяжними, мати достатні розміри і бути устаткованими пристроями для сидіння.

14.1.2. Приміщення для переодягання повинні мати достатні розміри і мати пристосування для того, щоб кожний працівник за необхідності міг висушити свій робочий одяг, а також зберігати власний одяг і особисті речі під замком.

Якщо обставини (наприклад, ►C1 небезпечні робочі речовини ◄, вологість, бруд) цього вимагають, повинна бути забезпечена можливість зберігати власний одяг і особисті речі окремо від робочого одягу.

14.1.3. ►C1 Для чоловіків і жінок слід облаштувати ◄ окремі приміщення для переодягання, або передбачити роздільне користування цим приміщенням.

14.1.4. Якщо з причин, зазначених у першому абзаці п. 14.1.1, немає необхідності у окремому приміщенні для переодягання, для кожного працівника повинно бути передбачене місце в гардеробі, де він міг би зберігати під замком власний одяг і особисті речі.

14.2. Душові і умивальні

14.2.1. Працівникам повинна бути надана у розпорядження достатня кількість душів, якщо цього вимагають характер діяльності або вимоги гігієни.

►C1 Для чоловіків і жінок слід обладнати окремі душові приміщення ◄, або передбачити роздільне користування ними.

14.2.2. Душові приміщення повинні мати достатні розміри, щоб кожний працівник міг без перешкод помитись згідно з вимогами гігієни.

Душі повинні мати холодну і теплу воду.

14.2.3. Якщо відповідно до п. 14.2.1. (перший абзац) душі не є необхідними, повинні бути обладнані зручні умивальні з проточною (за необхідності – теплою) водою в достатній кількості поблизу від робочих місць і приміщень для переодягання.

►C1 Для чоловіків і жінок слід облаштувати окремі ◄ умивальні, або передбачити роздільне користування ними, якщо це необхідно з міркувань пристойності.

14.2.4. Якщо душові або умивальні розташовані окремо від приміщень для переодягання, слід між цими приміщеннями забезпечити зручні переходи.

14.3. Туалети і рукомийники

Працівникам повинні бути надані у розпорядження поблизу робочих місць, душових або умивалень спеціальні приміщення з достатньою кількістю туалетів і рукомийників.

►С1 Для жінок і чоловіків повинні бути обладнані ◀ окремі туалетні приміщення, або передбачене роздільне користування туалетами.

15. Приміщення для відпочинку і/або можливого розміщення людей

15.1. Працівникам повинні бути надані у розпорядження легко досяжні приміщення для відпочинку і/або можливого розміщення людей, якщо це необхідно з міркувань безпеки і здоров'я, особливо, беручи до уваги характер діяльності, кількість осіб, зайнятих на підприємстві, і віддаленість будівельного майданчика.

15.2. Приміщення для відпочинку і/або можливого розміщення людей повинні мати достатні розміри і бути устатковані столами і стільцями відповідно до кількості працівників.

15.3. Якщо такі приміщення відсутні, слід надати працівникам у користування інші пристосування з тим, щоб вони могли там проводити час під час перерв у роботі.

15.4. Стаціонарні приміщення для розміщення людей, які використовуються не тільки у виняткових обставинах, повинні бути устатковані достатньою кількістю гігієнічних пристосувань, їдальнею і приміщенням для відпочинку.

Приміщення повинні бути устатковані ліжками, шафами, столами і стільцями відповідно до кількості працівників, при виділенні приміщень слід належним чином враховувати наявність працівників різної статі.

15.5. У приміщеннях для відпочинку під час перерв і/або для розміщення людей слід передбачити належні заходи для захисту тих, що не палять, від дії тютюнового диму.

16. Вагітні жінки і матері-годувальниці

Вагітні жінки і матері-годувальниці повинні мати можливість відпочити, лежачи у зручних умовах.

17. Працівники з фізичними вадами

Робочі зони, за необхідності, повинні бути обладнані з урахуванням потреб працівників з фізичними вадами.

Це, особливо, стосується дверей, шляхів сполучення, сходів, душів, умивалень, туалетів, якими користуються ці особи, а також робочих місць, на яких вони безпосередньо працюють.

18. Інші положення

18.1. Безпосереднє оточення і межі будівельного майданчика повинні бути ясно видимі, належним чином позначені і обладнані.

18.2. Працівники повинні мати у розпорядженні на будівельному майданчику у використовуваних приміщеннях або поблизу робочих місць достатню кількість питної води і, за необхідності, інших безалкогольних напоїв.

18.3. Працівники повинні:

- мати у розпорядженні приміщення для приймання їжі під час обідньої перерви у задовільних умовах;

- за необхідності, мати у розпорядженні засоби для того, щоб вони могли у задовільних умовах готувати собі їжу.

ЧАСТИНА В

СПЕЦІАЛЬНІ ► СІ МІНІМАЛЬНІ ВИМОГИ ДО РОБОЧИХ МІСЦЬ ◄ НА БУДІВЕЛЬНИХ МАЙДАНЧИКАХ

Попереднє зауваження

Якщо цього вимагають особливі ситуації, перелік мінімальних вимог може бути поділений на два розділи, як це зроблено нижче, однак, цей поділ не є обов'язковим.

Секція I

Робочі місця всередині приміщень

1. Стійкість і міцність

Приміщення повинні мати конструкцію і міцність, що відповідають характеру їх використання.

2. Двері аварійних виходів

Двері аварійних виходів повинні відкриватись у напрямку евакуації.

Двері аварійних виходів повинні закриватись так, щоб кожна особа у випадку аварії могла їх відкрити легко і без затримки.

Не дозволяється використовувати у якості аварійних розсувні і обертові двері.

3. Вентиляція

При застосуванні кондиціонерів і механічних вентиляційних пристроїв необхідно, щоб працівники не підпадали під дію шкідливих протягів.

Нашарування і забруднення, які безпосередньо можуть привести до загрози здоров'ю працівників через забруднення повітря, яким вони дихають, повинні швидко видалятися.

4. Температура

4.1. У приміщеннях для відпочинку під час перерв, готовності до роботи, санітарного призначення, їдальнях, приміщеннях для надання першої допомоги температура повинна відповідати специфічному призначенню цих приміщень.

4.2. Вікна, дахові ліхтарі і скляні стінки повинні мати пристосування для затінення їх від надмірного сонячного світла відповідно до характеру робіт і призначення приміщення.

5. Природне і штучне освітлення

Робочі зони повинні, наскільки це можливо, мати достатньо денного світла і бути обладнаними пристроями для належного штучного освітлення, необхідного для безпеки і захисту здоров'я працівників.

6. Підлоги, стінки стелі приміщень

6.1. Підлоги приміщень не повинні мати нерівностей, отворів або небезпечних ухилів, вони повинні бути міцними, такими, щоб працівники не могли спіткнутись або послизнутись.

6.2. Поверхня підлог, стелі і стінок приміщень повинна бути такою, щоб забезпечувалась можливість їх очищення і оновлення відповідно до вимог гігієни.

6.3. Прозорі і світлопропускні стінки, особливо, суцільноскляні у приміщеннях, або поблизу робочих місць і шляхів пересування, повинні мати чіткі позначення і виготовлятися з безпечного матеріалу, або бути відмороженими від робочих місць і шляхів пересування таким чином, щоб уникнути контакту працівників з цими стінками, можливого руйнування цих стінок і поранення осколками.

7. Вікна і дахові ліхтарі приміщень

7.1. Вікна, дахові ліхтарі і вентиляційні пристосування повинні бути такими, щоб працівники могли не наражаючись на небезпеку, відкривати їх, закривати, регулювати і встановлювати у певні положення.

У відкритому стані вони не повинні являти небезпеку для працівників.

7.2. Вікна і дахові ліхтарі повинні проектуватись у комплексі з обладнанням, або бути оснащені пристроями, які б дозволяли проводити їх очищення без створення небезпеки для працівників, що проводять очищення, а також інших присутніх працівників.

8. Двері й ворота

8.1. Розміщення, ►С1 матеріал і розміри ◀ дверей і воріт повинні відповідати типу і призначенню приміщення.

8.2. Прозорі двері повинні мати позначення на рівні очей.

8.3. Оберткові двері і ворота повинні бути прозорими, або мати віконця на рівні очей.

8.4. Якщо прозорі або світлопропускні елементи дверей і воріт виготовлені не з безпечного матеріалу і існує небезпека, що працівники можуть бути травмовані осколками цих елементів, останні мають бути захищені від доторкання до них.

9. Шляхи пересування

Якщо цього вимагає характер використання приміщень і їх обладнання, межі шляхів пересування повинні бути позначені.

10. Особливі вимоги до ескалаторів і рухомих тротуарів

Ескалатори і рухомі тротуари мають функціонувати безпечно.

Вони повинні бути устатковані необхідними захисними пристосуваннями.

Вони повинні мати добре видимі і легко досяжні пристрої для екстреної зупинки.

11. Розміри приміщень і обсяг повітря в них

11. Робочі приміщення повинні мати достатню площу і висоту, для того, щоб працівники могли виконувати свою роботу без шкідливого впливу на їх безпеку, здоров'я і самопочуття.

Секція II

Робочі місця поза приміщеннями

1. Стійкість і міцність

1.1. Розміщені на підвищенні або у заглибленні робочі місця, як стаціонарні, так і мобільні повинні бути стійкими і стабільними; при цьому слід враховувати:

- чисельність працівників, зайнятих на цих робочих місцях;
- максимально можливе навантаження, а також розподіл навантажень;
- будь-які інші впливи.

Якщо несучі та інші деталі таких робочих місць самі по собі не є стійкими, слід забезпечити їх стійкість з застосуванням відповідних і надійних закріплюючих пристосувань з тим, щоб запобігти будь-якому випадковому або ненавмисному зміщенню всього робочого місця або його частини.

1.2. Перевірки

Стійкість і міцність повинні належним чином перевірятись, особливо, після будь-яких змін ►С1 висоти чи глибини ◀ робочих місць.

2. Установки для розподілу енергії

2.1. Енергорозподільчі установки на будівельних майданчиках, особливо, ті, що піддаються впливам зовнішнього середовища, повинні регулярно перевірятись і підтримуватись у робочому стані.

2.2. Установки, встановлені на будівельному майданчику до початку робіт на ньому, повинні бути ідентифіковані, перевірені і мати чіткі позначення.

2.3. Якщо наявні повітряні лінії електропередачі, їх треба, по можливості, відвести за межі території будівельного майданчика або знеструмити.

Якщо це неможливо, слід встановити огорожі або відповідні щити з попередженнями, щоб транспортні засоби і обладнання не наближались до цих ліній електропередачі.

Слід передбачити належні попереджувальні написи і підвісні захисні пристрої, якщо транспортні засоби, що діють на будівельному майданчику, проїздять під лініями електропередачі.

3. Погодні впливи

Працівники повинні бути захищені від впливів погоди, які можуть вплинути на їх безпеку і здоров'я.

4. Падіння предметів

Працівники повинні бути захищені засобами колективного захисту від падіння предметів, якщо це є технічно можливим.

Матеріали і обладнання повинні бути так встановлені або закріплені, щоб вони не могли зсунутись або перекинутись.

За необхідності на будівельному майданчику слід передбачити криті переходи ►C1, або забезпечити неможливість ◄ доступу до небезпечних зон.

5. Падіння

5.1. Для запобігання падінню необхідне облаштування належними пристроями, особливо, надійними огорожами, що мають достатню висоту і мають принаймні плінтус, основні і проміжні перила, або обладнані рівноцінним чином.

5.2. Роботи на підвищених робочих місцях допускається проводити, в основному, лише з використанням відповідних пристосувань або засобів колективного захисту, таких, як огорожі, платформи або запобіжні сітки.

Якщо характер робіт виключає можливість застосування цих пристроїв, слід передбачити відповідні обмеження доступу і застосовувати паси безпеки або інші закріплені захисні засоби.

6. Помости і сходи

6.1. Всі помости повинні бути належним чином спроектовані, побудовані і підтримуватись у необхідному стані, щоб забезпечити неможливість їх падіння або непередбачених рухів.

6.2. Робочі платформи, підмостки, сходи на помостах повинні бути так збудовані, захищені і застосовуватись таким чином, щоб ніхто не міг з них впасти, або потрапити під падаючі предмети.

6.3. Помости повинні перевірятись професійно компетентними особами:

a) перед введенням у експлуатацію;

b) після цього – через регулярні проміжки часу;

c) після перебудови ►C1, після тимчасового ◄ невикористання, після впливу погодних явищ, землетрусів, або будь-яких інших подій, які здатні вплинути на їх міцність і стійкість.

6.4. Драбини повинні мати достатню міцність і належним чином підтримуватись у робочому стані. Вони повинні застосовуватись згідно з своїм призначенням і у відповідних місцях

(⁷) Ця точка зору викладена у ще не ухваленій рамковій Директиві, яка змінює Директиву 89/655/ЄЕС, зокрема доповнюючи пункт 3 її Додатку.

6.5. Помости на колесах повинні мати пристосування для запобігання непередбаченому переміщенню.

7. Підймальне обладнання (*)

7.1. Підймальне обладнання і приналежності до нього, включаючи суттєві складові частини, кріплення, та підпори повинні:

- a) бути належним чином спроектовані і виготовлені і мати міцність, відповідну до їх призначення.
- b) бути належним чином встановлені і застосовані;
- c) підтримуватись у робочому стані;
- d) випробувані відповідно до чинних правових приписів і регулярно піддаватись перевіркам і контролю.
- e) обслуговуватись кваліфікованими працівниками, що пройшли відповідне навчання.

7.2. На підйальному обладнанні ►C1 і приладдя до нього повинно бути ◄ чітко на видному місці зазначене максимально допустиме навантаження.

7.3. Підймальне обладнання і приналежності до нього повинні використовуватись тільки за призначенням.

8. Транспортні засоби, землерийні машини і транспортери (*)

8.1. Всі транспортні засоби, землерийні машини і транспортери повинні:

- a) проектуватись і виготовлятись належним чином з максимальним урахуванням положень ергономіки;
- b) підтримуватись у робочому стані;
- c) належним чином використовуватись.

8.2. Водії і оператори, що обслуговують транспортні засоби, землерийні машини і транспортери повинні пройти спеціальне навчання.

8.3. Повинні бути вжиті запобіжні заходи для запобігання падінню транспортних засобів, землерийних машин і транспортерів у заглиблення або у воду.

8.4. За необхідності землерийні машини і транспортери повинні бути оснащені пристроями, які захищали б водія у випадку перекидання машини і від падаючих зверху предметів.

9. Установки, машини, обладнання (*)

9.1. Установки, машини, обладнання, включаючи ручний інструмент з двигуном або без нього, повинні:

- a) проектуватись і виготовлятись, наскільки це можливо, ►C1 з максимальним урахуванням основних положень ергономіки ◄;
- b) утримуватись у робочому стані;
- c) застосовуватись виключно за призначенням;
- d) обслуговуватись належним чином навченими працівниками.

9.2. Установки і прилади, що працюють під тиском, повинні бути відповідно до чинних правових приписів випробуванні і підлягати регулярним перевіркам і контролю.

10. Земляні роботи, буріння свердловин, підземні роботи, спорудження тунелів, риття котлованів

10.1. Під час риття котлованів, буріння свердловин, проведенні підземних робіт або при спорудженні тунелів необхідно вживати належних запобіжних заходів, які:

- a) полягають в застосуванні опалубки або створенні належних кутів укосу

(*) Ця точка зору викладена у ще не ухваленій рамковій Директиві, яка змінює Директиву 89/655/ЄЕС, зокрема доповнюючи пункт 3 її Додатку.

- b) запобігають небезпекам, пов'язаним з падінням людей, падінням на них матеріалів чи предметів або проникненням води;
- c) забезпечують достатню вентиляцію на всіх робочих місцях з метою забезпечення людей безпечним і нешкідливим для здоров'я повітрям для дихання;
- d) забезпечують можливість виходу працівників у безпечне місце у випадках виникнення пожежі ► C1, проникнення води ◄ чи обвалу інших матеріалів.

10.2. Перед початком земляних робіт необхідно провести відповідні вимірювання з тим, щоб визначити небезпеку, яку можуть спричинити прикладені під землею кабелі, або інші комунікації, і обмежити її до мінімуму.

10.3. Повинна бути забезпечена можливість безпечного доступу і виходу з заглиблених місць (котлованів тощо).

10.4. Вийнятий ґрунт, матеріали і транспортні засоби, що рухаються, повинні розміщуватись на відстані від заглиблених місць; за необхідності слід застосовувати відповідні огорожі.

11. Роботи з знесення споруд

Якщо знесення будівель або споруд може спричинити небезпеку,

- a) необхідно вжити належних заходів безпеки і застосовувати належні методи роботи;
- b) роботи повинні плануватись і проводитись тільки під наглядом професійно підготовлених осіб.

12. Металеві або бетонні конструкції, опалубка, важкі готові блоки

12.1. Металеві або бетонні конструкції і їх компоненти, опалубка, готові будівельні блоки або ► C1 тимчасові опори і ◄ несучі деталі повинні монтуватись і демонтуватись тільки під наглядом професійно підготовлених осіб.

12.2. Для захисту працівників від небезпеки, обумовленої недостатньою міцністю або початковою нестабільністю будівельної конструкції повинні бути вжиті достатні заходи безпеки

12.3. Опалубки, конструкції, що використовуються на початковій стадії, підпори ► C1 повинні таким чином ◄ проектуватись, розраховуватись, виготовлятись і підтримуватись в робочому стані, щоб вони, наскільки це можливо, надійно протистояли навантаженням, які діють на них.

13. Шпунтові перемички і кесони

13.1. Шпунтові перемички і кесони повинні:

- a) виготовлятись з відповідного призначенню стійкого матеріалу належної міцності;
- b) бути устаткованими належними пристроями з тим, щоб працівники могли врятуватись у випадку прориву води чи обвалу матеріалу.

13.2. Спорудження, встановлення, перебудова або демонтаж шпунтової перемички чи кесона можуть проводитись тільки під наглядом професійно компетентної особи.

13.3. Шпунтові перемички і кесони повинні через регулярні проміжки часу перевірятись професійно компетентною особою.

14. Роботи на покрівлях

14.1. У випадках, коли виконання цих робіт потребує запобігання небезпеці, або коли висота покрівлі або кут її нахилу перевищують встановлені державами-членами значення, повинні застосовуватись засоби колективного захисту проти падіння працівників, інструментів та інших предметів і будівельних матеріалів.

14.2. Якщо працівники змушені працювати на покрівлях або інших поверхнях, виготовлених з матеріалу, що має недостатню міцність, або поблизу від таких поверхонь, необхідно вжити запобіжних заходів, щоб уникнути непередбаченого ходіння людей по недостатньо міцним поверхням і їх падіння

Проект фінансується
Європейським Союзом

Проект виконується
Міжнародною організацією праці

Проект ЄС-МОП
«Зміцнення адміністрації праці
з метою покращення умов праці і подолання незадекларованої праці»

Тренінг для тренерів
Безпека та гігієна праці –
Управління ризиками (оцінка і контроль) та дії інспекторів праці

Будівництво

Модуль 5

Управління ризиками на будівництві

www.ilo.org/UkraineEUProject

Карел Ван Дамм, Генеральний радник
Федеральної служби зайнятості, праці та соціального діалогу
з питань державної служби, інспекційної служби з питань
добробуту та охорони здоров'я на робочому місці, Бельгія

Рамкова директива ЄС

- Запобігання ризикам
- Оцінка ризиків, яких не можна уникнути
- Усунення ризиків у їх джерелах
- Врахування людського фактору під час роботи
- Адаптування до технічного прогресу
- Заміна небезпечного на безпечне або менш небезпечне
- Розроблення узгодженої загальної політики запобігання
- Надання заходам колективного захисту пріоритету над заходами індивідуального захисту
- Належний інструктаж працівників

Оцінка ризиків

- **Крок 1.** Виявлення небезпек і осіб, що піддаються ризику
- **Крок 2.** Оцінювання ризиків і визначення їхньої пріоритетності
- **Крок 3.** Прийняття рішення щодо превентивного заходу
- **Крок 4.** Вжиття заходу
- **Крок 5.** Моніторинг і перегляд комплексних реєстрів ризиків

Падіння

- Робота на висоті
- Спорудження і демонтаж риштувань
- Падіння на одному рівні

Електрика

- експлуатація електрообладнання, що знаходиться у незадовільному стані;
- роботи поруч із повітряними лініями електропередачі;
- торкання підземних силових кабелів під час земляних робіт або горизонтального буріння чи свердління;
- контакт з електричними магістралями;
- експлуатація неналежного електрообладнання у вибухонебезпечних зонах;
- пожежі, що виникають через неякісні електроустановки або несправні електричні прилади;
- неперевірені розподільні щити та дефектні захисні пристрої, керовані диференційним струмом.

Електрика

- електричний удар
- електричні опіки
- втрата контролю над м'язами
- термічні опіки

Ризики, пов'язані з газом

- Природний газ зазвичай розподіляється мережею підземних
- транспортно-розподільчих газопроводів.
- Викиди газу можуть траплятися в результаті несправностей
- у магістралі, а також через випадкове пошкодження.
- Витоки також можуть мати місце з великих резервуарів для
- зберігання газу, а також із менших балонів, які зберігаються та використовуються на будівельних майданчиках.
- За певних обставин ці витоки можуть призвести до пожежі чи вибуху.

Робота на автомобільних дорогах

- зіткнення між транспортними засобами, які працюють у межах майданчика, та між транспортними засобами, що проїжджають поруч із майданчиком;
- зіткнення транспортних засобів, що проїжджають поруч, із машинами, які працюють на майданчику, обладнанням (наприклад, риштуваннями) і працівниками (у випадках, коли майданчик не позначений належними знаками і не має фізичного захисту);
- асфальтові пари, що утворюються під час укладання шляхового покриття – вони можуть впливати на різні органи (шкіру, очі, горло тощо) і спричиняти рак;
- вихлопні гази та частинки дизельного палива.

Дорожній рух на майданчиках

Ризик, створюваний для пішоходів рухом на майданчику, можна зменшити шляхом розділення маршрутів для пішоходів і транспортних засобів, із належною розміткою та забезпеченням додаткового захисту пішоходів у місцях підвищеного ризику. Особливої уваги вимагають переходи.

Будівельна техніка

Ризики, пов'язані з землерийною технікою (канавокопачами, екскаваторами з завантажувальним ковшем тощо, а також додатковими пристосуваннями до них), можуть включати: перекидання техніки, падіння предметів на техніку, несправності пристроїв безпеки та інших попереджувальних приладів тощо.

Будівельна техніка

Ризики, пов'язані з підймальним обладнанням (баштовими кранами, пересувними кранами тощо, включно з пристосуваннями, як-от стропи), можуть включати:

- падіння працівників із висоти під час установлення, експлуатації та демонтажу техніки;
- руйнування техніки під час експлуатації через перенавантаження або під час спорудження і демонтажу;
- поламки через неналежні методи стропування тощо.

Ручна обробка вантажів

Ручна обробка вантажів зазвичай включає піднімання і переміщення вантажів вручну або за допомогою іншої тілесної сили.

Багато осіб ушкоджує собі хребет, руки або ноги під час звичайного щоденного піднімання вантажів, а не лише тоді, коли піднімання одного окремого вантажу виявляється надто важкою задачею.

Жести і пози

Ризики виробничих травм або професійних захворювань можуть виникати через вимушені пози та інтенсивні або такі, що постійно повторюються, фізичні зусилля. Ушкодження може накопичуватися.

Вибухові речовини

Вибухові речовини створюють ризики травми через вибух, матеріали, що викидаються чи летять, отруйні пари або тиск.

Нестабільність

Ризик травмування може бути спричинений предметами, що падають згори або через руйнування конструкцій, земляних споруд і обладнання.

Утрата конструкційної цілісності може бути викликана рядом причин.

Це, зокрема, прорахунки у проекті, особливо щодо тимчасових споруд, недотримання порядку виконання робіт згідно з проектом або неналежний контроль за виконанням робіт на предмет урахування непередбачених ситуацій.

Утоплення

Цей ризик може виникати у разі перетинання водойми дорогою на роботу, а також під час роботи над водою або поблизу води.

Шум

Працівники, які користуються інструментами з електроприводом, як-от:

- бетоноломи, мішалки та ущільнювачі бетону;
- шліфувальні машини, точильний інструмент і дискові фрези;
- відбійні молотки;
- обрубувальні молотки;
- ланцюгові пили;
- монтажний інструмент із патронами;
- механічні скребки або голчасті пістолети.

Працівники, які експлуатують важкі механізми або керують машинами на майданчику та всі особи, які знаходяться від них у безпосередній близькості.

Вібрація

Вібрація від роботи з ручними інструментами з електроприводом, відповідним устаткуванням і технологічними процесами може завдати шкоди рукам користувачів, спричиняючи «вібраційну хворобу». Це – болісний, незворотний стан, для якого характерний, зокрема «синдром білих пальців».

Наслідками можуть бути погіршення кровообігу, ушкодження нервів і м'язів, втрата здатності належним чином стискати предмети.

Основні джерела вібрації від ручних інструментів з електроприводом – бетоноломи, бури, відбійні молотки, кутові шліфувальні машини, ланцюгові пили та ручні циркулярні пили.

Вібрація

- Біль у хребті може спричинятися чи погіршуватися вібрацією транспортного засобу чи машини, яка проходить крізь сидіння транспортного засобу в тіло водія через сидниці. Таке явище називають вібрацією всього тіла.
- Вібрацію всього тіла також може викликати стояння на вібруючій платформі транспортного засобу або машини. У цьому випадку вібрація проходить в оператора через ноги.
- Основні джерела вібрації – екскаватори, колісні навантажувачі, гусеничні машини, грейдери, скрепери, міні-самоскиди, самоскиди з шарнірно-поєднаною рамою, колісні (моторні) скрепери та вилкові навантажувачі підвищеної прохідності.

Опіки

- Контакт із предметами, які мають високу температуру, під час роботи у безпосередній близькості від них, спричиняє ризик опіку.
- Інші причини отримання опіків від високої температури – витік гарячих рідин, пар і газів.
- Опіки може спричиняти й дія хімікатів, а також електричний струм.

Температура

Працівники можуть зазнавати дії високої температури й наражатися на ризик теплового удару під час виконання таких робіт:

- руйнування металоплавильних резервуарів;
- зварювання, особливо у замкненому просторі;
- робота у працюючих машинних відділеннях, особливо за наявності додаткових стрес-факторів, як-от використання засобів захисту органів дихання, скажімо, під час видалення азбесту;
- реконструкція доменних печей.

Працівники можуть стикатися з у край низькими температурами у таких місцях, як холодильні камери.

Погодні умови

Погодні умови, які можуть посилювати ризики для безпеки та здоров'я, є такими:

- сильні вітри;
- опади – дощ і сніг;
- ожеледь;
- висока вологість;
- вплив негативної дії сонця;
- екстремальні температури.

Погодні умови

- Сильні вітри можуть несприятливо впливати на роботу кранів та іншого підйимального устаткування, особливо під час обробки великих листових вантажів, таких як облицювальні панелі, покрівельні листи та опалубкові щити.
- Сильні вітри також можуть негативно діяти на працівників, які працюють із великими легкими панелями, наприклад, під час монтажу листової покрівлі та профільованого металевого настилу.
- Погана погода – стрес-фактор для тіла взагалі.
- Висока температура влітку може призвести до теплового удару або опіків від ультрафіолетового випромінювання.
- Низька температура може посилити негативний вплив вібраційного інструменту й сприяти поширенню застуди та інфекцій.

Пил

- Пил є шкідливим для дихальних шляхів і дихальної системи.
- Деякі види пилу є канцерогенними (наприклад, азбестовий пил).
- Пил може утворюватися, наприклад, через:
 - видалення азбестових матеріалів під час ремонту;
 - різання деревини;
 - формування і різання цегли, блоків, бетону і каміння;
 - обробку цементу та інших порошкових матеріалів.

Хімічні ризики

- хімічні речовини, які вже були присутні до початку процесу будівництва – такі джерела можуть мати природне чи техногенне походження;
- хімічні речовини, що використовуються у процесі будівництва;
- хімічні ризики як побічний продукт процесу будівництва.

Хімічні ризики

Ризики першого типу виникають переважно під час робіт із знесення будівель та розчищення колишніх сміттєзвалищ і занедбаних майданчиків.

Азбест може зустрічатися в існуючих будівлях, де його використовували для конструктивних заходів протипожежного захисту або ізоляції.

Широкий спектр хімічних речовин може утворюватися через колишні промислові процеси, наприклад, на майданчиках старих батарей коксових печей можуть існувати забруднені об'єкти та мати місце забруднення ґрунту.

Хімічні ризики

- Хімічні ризики другого типу виникають через хімічні речовини, що використовуються у процесі будівництва. Це може бути випаровування розчинників, використаних у фарбах, лаках, політурі та клеях.
- Розчинники є шкідливими для нервової системи й можуть викликати ураження головного мозку.
- Ізоціанати і епоксидні смоли, що входять до складу фарб, клеїв та сполучних матеріалів, можуть подразнювати шкіру й легені та спричиняти сильні алергічні реакції та астму.
- І ТАК ДАЛІ..... !!!!!

Біологічні ризики

- Біологічні агенти можуть бути присутні, як правило, у ґрунті, стічних і дренажних трубах, дахових пустотах, горищах і підвалах, у градирнях, зіпсованих матеріалах, а також на певних робочих місцях, наприклад, у лікарнях і лабораторіях, які працюють із небезпечними біологічними матеріалами.
- Біологічні агенти можуть переноситися повітрям. Вони можуть вивільнятися у повітря через збурювальні дії, наприклад під час знесення забруднених об'єктів та видалення забрудненої штукатурки.
- Серед інших прикладів біологічних ризиків – голубиний послід, а також зараження лептоспірозом через воду, забруднену щурами.

Пожежа

Багато джерел, наприклад:

- використання горючих рідин;
- застосування методів зварювання або абразивного різання у місцях, не підготовлених для таких робіт;
- використання рідких газів із відкритим вогнем;
- горючі та вогненебезпечні матеріали, наприклад, нафта, деревина і упаковка.

Додатковий ризик пожежі створює робота у стисненому повітрі.

Так само ретельного врахування потребують ризики пожежі під час роботи в замкненому просторі, вихід звідки ускладнений.

Вибух без вибухівки

Ризики вибуху, як правило, виникають через:

- використання розчинників та займання через іскри;
- статичну електрику (наприклад, від неї можуть зайнятися вибухові речовини);
- вибухонебезпечні середовища у каналізації;
- пошкодження труб, що містять вибухонебезпечні гази;
- нерозірвані боєприпаси у землі.

Асфіксія

- Ризики асфіксії існують у місцях, де присутні токсичні гази або де гази замістили кисень, через що утворилася атмосфера, не придатна для дихання.
- Каналізаційні системи, зокрема призначені для видалення поверхневих вод, а також інші замкнені простори необхідно перевіряти, перш ніж заходити до них.
- Гостре отруєння сірководнем (H_2S) може призвести до смерті, як і дефіцит кисню.

Транспортні ризики

Транспортні ризики можуть виникати під час подорожі на роботу та з роботи, коли працівники виконують завдання на віддалених об'єктах за дорученням їхніх роботодавців.

Гігієна

Відсутність загальної гігієни на будівельному майданчику може призвести до зайвих ризиків для здоров'я. Необхідно:

- надати для користування належні умивальники (за потреби – включно з душами), щоб працівники могли повністю змити з себе забруднювачі;
- в особливих випадках – надати спеціальний одяг, щоб звичайний одяг і оголена шкіра не забруднювалися шкідливими речовинами;
- проінструктувати працівників про запобіжні заходи, потрібні для боротьби з конкретними ризиками;
- підтримувати робочі зони та санітарно-побутові приміщення у належній чистоті;
- забезпечити належну гігієну харчування та безпечне видалення непотрібних продуктів харчування, які можуть привернути паразитів.

Інші ризики !!!

- робочі середовища під тиском (гідравлічний ланцюг);
- робота в замкненому просторі (на технічному поверсі чи в резервуарі);
- виробничий стрес (невідповідність між спроможністю працівників і виробничими обмеженнями);
- насильство на робочому місці (наприклад, пограбування);
- наночастинки (зварювання!);
- електромагнітні поля;
- штучна оптична радіація;
- підвищений ризик травматизму та захворювання через сукупний вплив ряду різних небезпечних факторів (тобто синергетичні/багатофакторні ефекти).

Іонізуюче випромінювання

Працівники також можуть піддаватися ризику дії радіації через виробниче середовище, наприклад, на атомних об'єктах (як-от оборонні об'єкти, електростанції, дослідницькі центри, університети, відділення радіаційної медицини в лікарнях тощо), а також від обладнання, що містить іонізуючі джерела, наприклад, ареометри та детектори диму.

Робота у кесонах

- Робота у стисненому повітрі створює ризик декомпресійної хвороби, болю навколо суглобів, наприклад, у колінах, і, не так часто, загрозу для життя через несприятливий вплив на центральну нервову систему.
- Серед інших ризиків – ушкодження внутрішніх порожнин, що містять повітря, зокрема вух і пазух, а також легенів, і тривалі хронічні хвороби, які ушкоджують тазостегнові та плечові суглоби.

Допоміжні матеріали до модуля 5

Управління ризиками на будівництві

Небезпеки та ризики на всіх стадіях проекту будівництва – деякі приклади (витяг із Посібника з успішних практик для кращого розуміння і застосування Директиви 92/57/ЄЕС)

Англ. версію див. на <https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/96b5fe83-ef7d-4628-9af0-e02b25810c1d>

3.1. Падіння

а) Робота на висоті

Падіння з висоти – головна причина нещасних випадків із смертельним наслідком у будівельній галузі держав-членів Європейського Союзу.

Ризики, пов'язані з роботою на висоті, можна підрозділити на дві групи:

- ризики, що можуть виникати через падіння працівників;
- ризики, що можуть виникати через падіння предметів на осіб, які працюють унизу.

Перша група ризиків визначена як «особливі ризики» у Додатку II до Директиви.

Ці ризики можуть виникати на більшості будівельних об'єктів. Наслідки, як правило, тим серйозніші, чим більша висота падіння. Падіння зазвичай трапляються з неогороджених країв або отворів на висоті, через крихкість матеріалів, у вириті ями, з драбин, з тимчасових платформ, з робочих місць на діючому об'єкті та на сходах¹⁹.

Додаткові вимоги викладено у Директиві 2009/104/ЄС²⁰.

б) Спорудження і демонтаж риштувань або інших аналогічних пристосувань

Ризики, пов'язані з риштуваннями, можна підрозділити на дві групи:

- (i) ризики, пов'язані з монтажем, змінням і демонтажем риштувань;
- (ii) ризики, пов'язані з експлуатацією риштувань (наприклад, ризик можливості посковзнутися).

Ці ризики можуть бути присутні у будь-який момент користування риштуваннями. Схожі ризики виникають, коли системи, подібні до риштувань, використовуються в облаштуванні опалубки.

Дія Директиви 2009/104/ЄС поширюється на риштування. Вона вимагає складання компетентними особами плану спорудження, експлуатації та демонтажу.

¹⁹ Вичерпні практичні поради ви знайдете у необов'язковій настанові «Як вибрати найбільш доречне робоче обладнання для виконання тимчасової роботи на висоті» (<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=738&langId=en&pubId=140&type=2&furtherPubs=yes>).

²⁰ Директива 2009/104/ЄС Європейського Парламенту і Ради від 16 вересня 2009 р. щодо мінімальних вимог до безпеки та охорони здоров'я при використанні працівниками робочого обладнання на роботі (друга окрема директива відповідно до частини першої статті 16 Директиви 89/391/ЄЕС), ОJ L, 3.10.2009 р., с. 5.

Під час перевірки риштувань на великому об'єкті можуть допомогти типові форми та документи.

Деякі малі системи риштувань (наприклад, малі пересувні риштування баштового типу) можна безпечно споруджувати після певного навчання і оцінки компетентності за умови забезпечення суворого контролю.

с) Падіння на одному рівні

Ризики, пов'язані з падінням на одному рівні, як правило, виникають, коли працівник спотикається або поскоквується. Зазвичай вони більш поширені на неохайних майданчиках.

3.2. Ризики, пов'язані з електрикою

Головні ризики, пов'язані з електрикою, - це ураження електричним струмом і опіки.

Багато смертельних випадків і травм є наслідком:

- ☐ експлуатації електрообладнання, що знаходиться у незадовільному стані;
- ☐ роботи поруч із повітряними лініями електропередачі;
- ☐ торкання підземних силових кабелів під час земляних робіт або горизонтального буріння чи свердління;
- ☐ контакту з електричними магістралями;
- ☐ експлуатації неналежного електрообладнання у вибухонебезпечних зонах;
- ☐ пожеж, що виникають через неякісні електроустановки або несправні електричні прилади;
- ☐ використання на об'єкті неперевірених розподільних щитів та дефектних захисних пристроїв, керованих диференційним струмом.

Робота поруч із високовольтними лініями електропередачі може призвести до тяжких і смертельних травм через прямий контакт із лініями, що перебувають під напругою, або через електричну дугу між ними та розташованим поруч обладнанням.

Електротравми можуть спричинятися широким діапазоном значень напруги, але, як правило, ризик травмування збільшується пропорційно збільшенню напруги.

Джерела електроживлення змінного струму та постійного струму можуть спричиняти цілий ряд травм, як-от:

- ☐ електричний удар;
- ☐ електричні опіки;
- ☐ втрата контролю над м'язами;
- ☐ термічні опіки.

Додаткові вимоги викладено у Директиві 1999/92/ЄЕС²¹.

3.3. Ризики, пов'язані з газом

²¹ Директива 1999/92/ЄС Європейського Парламенту і Ради від 16 вересня 1999 р. про мінімальні вимоги щодо поліпшення безпеки і захисту здоров'я працівників, що піддаються потенційній небезпеці у вибухонебезпечних середовищах (п'ятнадцята окрема директива відповідно до частини 1 статті 16 Директиви 89/391/ЄЕС), ОJ L 23, 28.1.2000 р., с. 57.

Природний газ зазвичай розподіляється мережею підземних транспортно-розподільчих газопроводів.

Викиди газу можуть траплятися в результаті несправностей у магістралі, а також через випадкове пошкодження. Витоки також можуть мати місце з великих резервуарів для зберігання газу, а також із менших балонів, які зберігаються та використовуються на будівельних майданчиках.

За певних обставин ці витоки можуть призвести до пожежі чи вибуху.

3.4. Ризики, пов'язані з дорожнім рухом

а) Робота, виконувана на існуючих автомобільних дорогах

Ризики, пов'язані з роботою на існуючих дорогах, де є рух транспортних засобів, залежать від виду роботи, яка виконуватиметься.

Ці ризики можуть бути такими:

- ☐ зіткнення між транспортними засобами, які працюють у межах майданчика, та між транспортними засобами, що проїжджають поруч із майданчиком;
- ☐ зіткнення транспортних засобів, що проїжджають поруч, із машинами, які працюють на майданчику, обладнанням (наприклад, риштуваннями) і працівниками (у випадках, коли майданчик не позначений належними знаками і не має фізичного захисту);
- ☐ асфальтові пари, що утворюються під час укладання шляхового покриття – вони можуть впливати на різні органи (шкіру, очі, горло тощо) і спричиняти рак;
- ☐ вихлопні гази та частинки дизельного палива.

Робота у діючих тунелях може бути пов'язана з особливими ризиками як від транспорту, що рухається, так і для цього транспорту.

Можуть виникати й інші ризики, наприклад, висока температура (під час укладання асфальту), пил (під час земляних робіт із метою підготовки основи шляхового покриття) тощо. Додаткові вимоги до забезпечення позначень безпеки та (або) гігієни встановлені Директивою 92/58/ЄЕС²².

б) Дорожній рух на майданчиках (машини та пішоходи)

Ризик, створюваний для пішоходів рухом на майданчику, можна зменшити шляхом розділення маршрутів для пішоходів і транспортних засобів, із належною розміткою та забезпеченням додаткового захисту пішоходів у місцях підвищеного ризику. Особливої уваги вимагають переходи.

3.5. Ризики, пов'язані з будівельною технікою

Ризики від будівельної техніки залежать від виду техніки, що розглядається (наприклад, землерийна техніка, підймальне обладнання тощо), та виду робіт.

²² Директива Ради 92/58/ЄЕС від 24 червня 1992 р. про мінімальні вимоги до забезпечення позначень безпеки та/або гігієни на роботі (дев'ята окрема директива відповідно до частини 1 статті 16 Директиви 89/391/ЄЕС), ОJ L 245, 26.8.1992 р.

Ризики, пов'язані з землерийною технікою (канавокопачами, екскаваторами з завантажувальним ковшем тощо, а також додатковими пристосуваннями до них), можуть включати: перекидання техніки, падіння предметів на техніку, несправності пристроїв безпеки та інших попереджувальних приладів тощо. Ризики, пов'язані з підймальним обладнанням (баштовими кранами, пересувними кранами тощо, включно з пристосуваннями, як-от стропи), можуть включати: падіння працівників із висоти під час установлення, експлуатації та демонтажу техніки, руйнування техніки під час експлуатації через перенавантаження або під час спорудження і демонтажу, поламки через неналежні методи стропування тощо. Забезпечення наочної компетентності машиніста шляхом спеціального навчання щодо даної техніки, належне планування роботи та нагляд за роботою, ефективне інспектування, технічне обслуговування і належний ремонт – ось деякі заходи, яких можна вжити для зменшення вірогідності нещасних випадків.

Питання такого типу регулює Директива 2009/104/ЄС²³ щодо мінімальних вимог до безпеки та охорони здоров'я при використанні працівниками робочого обладнання на роботі.

Директиви внутрішнього ринку (наприклад, Директива 2000/14/ЄС²⁴ про шумове випромінювання обладнання, використовуюваного на відкритому повітрі, та Директива 2006/42/ЄС²⁵ щодо машин) застосовні для управління ризиками.

3.6. Ризики, пов'язані з ручною обробкою вантажів

Ручна обробка вантажів зазвичай включає піднімання і переміщення вантажів вручну або за допомогою іншої тілесної сили. Багато осіб ушкоджує собі хребет, руки або ноги під час звичайного щоденного піднімання вантажів, а не лише тоді, коли піднімання одного окремого вантажу виявляється надто важкою задачею.

Розлад верхніх кінцівок означає проблеми з шиєю, плечами, руками, зап'ястками, кистями та пальцями руку. Травми від постійного напруження (ТПН) можуть траплятися майже на будь-якому робочому місці, де люди виконують ручні операції, що постійно повторюються, у незручних позах упродовж тривалих періодів часу.

Це може спричинити біль і ломоту у м'язах, що спочатку може мати тимчасовий характер, але якщо таку роботу належним чином не організувати, а ранні симптоми не розпізнати й не лікувати, такий біль може перейти у хронічні розлади, здатні спричинити непрацездатність.

З часом ушкодження може накопичуватися, спричиняючи біль і дискомфорт у хребті, руках і ногах. У більшості випадків такої ситуації можна уникнути, використовуючи належне підймальне обладнання, а також проводячи відповідне навчання з питань ручної обробки вантажів та безпечної експлуатації цього обладнання.

²³ Директива 2009/104/ЄС Європейського Парламенту і Ради від 16 вересня 2009 р. щодо мінімальних вимог до безпеки та охорони здоров'я при використанні працівниками робочого обладнання на роботі (друга окрема директива відповідно до частини першої статті 16 Директиви 89/391/ЄЕС), ОJ L, 3.10.2009 р., с. 5.

²⁴ Директива 2000/14/ЄС Європейського Парламенту і Ради від 8 травня 2000 р. щодо наближення законів держав-членів стосовного шумового випромінювання у довкіллі під час використання обладнання на відкритому повітрі, ОJ L 162, 3.7.2000 р., с. 1.

²⁵ Директива 2006/42/ЄС Європейського Парламенту і Ради від 17 травня 2006 р. щодо машин, якою внесено зміни до Директиви 95/16/ЄС (перероблена), ОJ L 157, 9.6.2006 р., с. 24.

У цій сфері також застосовна Директива 90/269/ЄЕС²⁶ щодо ручної обробки вантажів, коли існує ризик зокрема, травми хребта працівників.

3.7. Ризики, пов'язані з жестами і позами

Ризики виробничих травм або професійних захворювань можуть виникати через вимушені пози та інтенсивні або такі, що постійно повторюються, фізичні зусилля. Ушкодження може накопичуватися. Є також інші особливості, схожі з тими, що наведені у попередньому прикладі.

У багатьох випадках ризики можуть бути зменшені всебічним урахуванням компоновки робочого місця, а також матеріалів і обладнання, наданих для використання.

3.8. Ризики, пов'язані з використанням вибухових речовин

Вибухові речовини створюють ризики травми через вибух, матеріали, що викидаються чи летять, отруйні пари або тиск.

Вибухові речовини слід зберігати, транспортувати та використовувати з дотриманням вимог безпеки та захисту.

Для запобігання травмам від вибухів та від матеріалів, що викидаються чи летять, потрібні безпечні системи праці.

3.9. Ризики, пов'язані з нестабільністю

Ризик травмування може бути спричинений предметами, що падають згори або через руйнування конструкцій, земляних споруд і обладнання.

Нестабільність може несприятливо впливати на діючі споруди, розташовані на об'єкті або поруч із ним, нові споруди, що будуються, та тимчасові споруди, встановлені в рамках будівельних робіт. Утрата конструкційної цілісності може бути викликана рядом причин. Це, зокрема, прорахунки у проекті, особливо щодо тимчасових споруд, недотримання порядку виконання робіт згідно з проектом або неналежний контроль за виконанням робіт на предмет урахування непередбачених ситуацій.

Особливої уважності потребують складні об'єкти, споруджені шляхом земляних робіт, як-от тунелі, шахти та глибокі котловани, у міських зонах. Земляні споруди, наприклад, земляні греблі, також можуть страждати від нестабільності.

3.10. Ризики, пов'язані зі здоров'ям

а) Фізичні ризики (шум, вібрація, опіки, екстремальні температури, погодні умови тощо)

²⁶ Директива Ради 90/269/ЄЕС від 29 травня 1990 р. про мінімальні вимоги здоров'я і безпеки до ручної обробки вантажів, коли існує ризик, зокрема, травми хребта працівників (четверта окрема директива відповідно до частини 1 статті 16 Директиви 89/391/ЄЕС), ОJ L 156, 21.6.1990 р.

Шум

Дія гучного шуму може завдати незворотної шкоди слуху людини. Такі наслідки найбільш імовірні у випадку, якщо дія сильного шуму є постійною складовою роботи.

Нерегулярний або несильний шум із меншою часткою вірогідності спричиняє погіршення здоров'я, тоді як однократна дія вкрай гучного шуму може викликати миттєве ушкодження. Шум також може спричинити ризик для безпеки, якщо він ускладнює ефективне спілкування між працівниками або не дозволяє їм почути попереджувальні сигнали.

Втрата слуху може бути тимчасовою або постійною.

Вплив шуму може бути обумовлений не тільки експлуатацією устаткування – його може створювати стаціонарна установка (наприклад, генератор) або діяльність іншого працівника.

На кого може впливати шум?

- Працівники, які користуються інструментами з електроприводом, як-от:
 - бетоноломи, мішалки та ущільнювачі бетону;
 - шліфувальні машини, точильний інструмент і дискові фрези;
 - відбійні молотки;
 - обрубувальні молотки;
 - ланцюгові пили;
 - монтажний інструмент із патронами;
 - механічні скребки або голчасті пістолети.
- Працівники, які експлуатують важкі механізми або керують машинами на майданчику та всі особи, які знаходяться від них у безпосередній близькості.

Директива 2003/10/ЄС щодо шуму²⁷ вимагає вжиття конкретних заходів для зменшення ризику впливу шуму.

Вібрація

Вібрація від роботи з ручними інструментами з електроприводом, відповідним устаткуванням і технологічними процесами може завдати шкоди рукам користувачів, спричиняючи «вібраційну хворобу». Це – болісний, незворотний стан, для якого характерний, зокрема «синдром білих пальців». Наслідками можуть бути погіршення кровообігу, ушкодження нервів і м'язів, втрата здатності належним чином стискати предмети.

Основні джерела вібрації від ручних інструментів з електроприводом – бетоноломи, бури, відбійні молотки, кутові шліфувальні машини, ланцюгові пили та ручні циркулярні пили.

Біль у хребті може спричинятися чи погіршуватися вібрацією транспортного засобу чи машини, яка проходить крізь сидіння транспортного засобу в тіло водія через сидниці. Таке

²⁷ Директива 2003/10/ЄС Європейського Парламенту і Ради від 6 лютого 2003 р. про мінімальні вимоги щодо здоров'я і безпеки працівників, що піддаються небезпеці впливу фізичних факторів (шум) (сімнадцята окрема директива відповідно до частини першої статті 16 Директиви 89/391/ЄЕС), ОJ L 42, 15.2.2003 р., с. 38.

явище називають вібрацією всього тіла. Вібрацію всього тіла також може викликати стояння на вібруючій платформі транспортного засобу або машини. У цьому випадку вібрація проходить в оператора через ноги.

Основні джерела вібрації – екскаватори, колісні навантажувачі, гусеничні машини, грейдери, скрепери, міні-самоскиди, самоскиди з шарнірно-поєднаною рамою, колісні (моторні) скрепери та вилкові навантажувачі підвищеної прохідності.

Директива 2002/44/ЄС²⁸ вимагає протидії ризикам, які спричинені вібрацією.

Опіки

Контакт із предметами, які мають високу температуру, під час роботи у безпосередній близькості від них, спричиняє ризик опіку. Інші причини отримання опіків від високої температури – витік гарячих рідин, пар і газів. Опіки може спричиняти й дія хімікатів, а також електричний струм.

Температура

Температура повинна відповідати вимогам прийомів праці та фізичним вимогам виконуваної роботи. Температура у зонах відпочинку, санітарно-побутових приміщеннях і приміщеннях для надання першої допомоги повинна також відповідати конкретному призначенню цих приміщень. Якщо використовуються системи примусової вентиляції, їх слід підтримувати у робочому стані й не наражати працівників на дію протягів, шкідливих для здоров'я.

Будівельні працівники можуть зазнавати дії екстремальних температур через роботу, яку вони виконують.

Працівники можуть зазнавати дії високої температури й наражатися на ризик теплового удару під час виконання таких робіт:

- руйнування металоплавильних резервуарів;
- зварювання, особливо у замкненому просторі;
- робота у працюючих машинних відділеннях, особливо за наявності додаткових стрес-факторів, як-от використання засобів захисту органів дихання, скажімо, під час видалення азбесту;
- реконструкція доменних печей.

Краще за все планувати роботу так, щоб уникнути подібних ситуацій. Якщо це неможливо, слід підтримувати якомога нижчу температуру, наприклад, передбачаючи більше часу на охолодження установки та посилюючи вентиляцію охолоджувальним повітрям.

Працівники можуть стикатися з у край низькими температурами у таких місцях, як холодильні камери. Знов-таки, краще за все планувати роботу так, щоб уникнути подібних ситуацій. Якщо це неможливо, слід підтримувати якомога більш помірну температуру.

²⁸ Директива 2002/44/ЄС Європейського Парламенту і Ради від 25 червня 2002 р. про мінімальні вимоги щодо здоров'я і безпеки працівників, що піддаються небезпеці впливу фізичних факторів (вібрація) (шістнадцята окрема директива відповідно до частини першої статті 16 Директиви 89/391/ЄЕС) – Спільна заява Європейського Парламенту і Ради, ОJ L 177, 6.7.2002 р., с. 13.

Слід звернутися за порадою до експерта, щоб визначити, які скорочені періоди роботи можливі в екстремальних умовах і які додаткові запобіжні заходи потрібні. Необхідно перевірити, які конкретно вимоги діють згідно з законодавством відповідної держави-члена.

Погодні умови

Працівники повинні бути захищені від атмосферного впливу, який може негативно позначитися на їхній безпеці та їхньому здоров'ї.

Погодні умови, які можуть посилювати ризики для безпеки та здоров'я, є такими:

- сильні вітри;
- опади – дощ і сніг;
- ожеледь;
- висока вологість;
- вплив негативної дії сонця;
- екстремальні температури.

Сильні вітри можуть несприятливо впливати на роботу кранів та іншого підіймального устаткування, особливо під час обробки великих листових вантажів, таких як облицювальні панелі, покрівельні листи та опалубкові щити. Сильні вітри також можуть негативно діяти на працівників, які працюють із великими легкими панелями, наприклад, під час монтажу листової покрівлі та профільованого металевого настилу.

Погана погода – стрес-фактор для тіла взагалі. Висока температура влітку може призвести до теплового удару або опіків від ультрафіолетового випромінювання.

Низька температура може посилити негативний вплив вібраційного інструменту й сприяти поширенню застуди та інфекцій.

Вам слід подивитися, як саме відповідна держава-член включила ці вимоги Директиви у своє національне законодавство.

Пил

Пил є шкідливим для дихальних шляхів і дихальної системи. Деякі види пилу є канцерогенними (наприклад, азбестовий пил).

Пил може утворюватися, наприклад, через:

- видалення азбестових матеріалів під час ремонту;
- різання деревини;
- формування і різання цегли, блоків, бетону і каміння;
- обробку цементу та інших порошкових матеріалів.

Стосовно впливу пилу особливий інтерес становлять дві директиви, що вимагають застосування заходів контролю: Директива 2004/37/ЄС²⁹ про вплив канцерогенів або мутагенів на робочому місці та Директива 2009/148/ЄС³⁰ про вплив азбесту.

²⁹ Директива 2004/37/ЄС Європейського Парламенту і Ради від 29 квітня 2004 р. щодо захисту працівників від ризиків, пов'язаних із дією під час роботи канцерогенних речовин або факторів, що спричиняють мутацію (шоста окрема директива відповідно до частини першої статті 16 Директиви 89/391/ЄЕС), ОJ L 158, 30.4.2004 р., с. 50.

б) Хімічні та біологічні ризики

Хімічні ризики

Хімічні ризики на будівельних майданчиках мають різні джерела, зокрема:

- хімічні речовини, які вже були присутні там до початку процесу будівництва – такі джерела можуть мати природне чи техногенне походження;
- хімічні речовини, що використовуються у процесі будівництва;
- хімічні ризики як побічний продукт процесу будівництва.

Ризики першого типу виникають переважно під час робіт із знесення будівель та розчищення колишніх сміттєзвалищ і занедбаних майданчиків. Азбест може зустрічатися в існуючих будівлях, де його використовували для конструктивних заходів протипожежного захисту або ізоляції. Широкий спектр хімічних речовин може утворюватися через колишні промислові процеси, наприклад, на майданчиках старих батарей коксових печей можуть існувати забруднені об'єкти та мати місце забруднення ґрунту.

Слід ретельно розглянути можливість присутності хімічних речовин і визначити належні захисні заходи, перш ніж розпочинати будь-які роботи. Часто такі заходи включають і охорону навколишнього середовища.

Хімічні ризики другого типу виникають через хімічні речовини, що використовуються у процесі будівництва. Це може бути випаровування розчинників, використаних у фарбах, лаках, політурі та клеях. Розчинники є шкідливими для нервової системи й можуть викликати ураження головного мозку. Ізоціанати і епоксидні смоли, що входять до складу фарб, клеїв та сполучних матеріалів, можуть подразнювати шкіру й легені та спричиняти сильні алергічні реакції та астму. Цей перелік прикладів має ілюстративний характер і не є вичерпним.

Зазвичай хімічних ризиків цього типу можна уникнути шляхом використання менш шкідливих матеріалів. На стадії проектування і планування слід розглянути можливість використання матеріалів-замінників, щоб зменшити хімічні ризики. Захисні заходи проти ризиків, що залишилися, залежать від конкретної речовини та можливих методів роботи.

Прикладами хімічних ризиків, що виникають як побічний продукт процесу будівництва, є пил, що утворюється під час свердління, пиляння чи роботи молотком. Вплив цих ризиків пов'язаний із методами роботи та використовуваним обладнанням. Пріоритет слід надавати уникненню цих ризиків, наприклад, шляхом застосування безпечних методів роботи.

Директива 98/24/ЄС³¹ про ризики, пов'язані з хімічними речовинами на роботі, вимагає вжиття заходів для захисту працівників від хімічних ризиків.

³⁰ Директива 2009/148/ЄС Європейського Парламенту і Ради від 30 листопада 2009 р. про безпеку і захист здоров'я працівників від шкідливого впливу азбесту на робочому місці, ОJ L 330, 16.12.2009 р., с. 28.

³¹ Директива Ради 98/24/ЄС від 7 квітня 1998 р. про безпеку і захист здоров'я працівників від небезпеки, спричиненої хімічними речовинами на роботі (шоста окрема директива відповідно до частини першої статті 16 Директиви 89/391/ЄС), ОJ L 131, 5.5.1998 р., с. 11.

Біологічні ризики

Біологічні агенти можуть бути присутні, як правило, у ґрунті, стічних і дренажних трубах, дахових пустотах, горищах і підвалах, у градірнях, зіпсованих матеріалах, а також на певних робочих місцях, наприклад, у лікарнях і лабораторіях, які працюють із небезпечними біологічними матеріалами. Біологічні агенти можуть переноситися повітрям. Вони можуть вивільнятися у повітря через збурювальні дії, наприклад під час знесення забруднених об'єктів та видалення забрудненої штукатурки.

Серед інших прикладів біологічних ризиків – голубиний послід, а також зараження лептоспірозом через воду, забруднену щурами.

Слід розглянути можливість існування біологічних агентів та визначити належні захисні заходи до початку будь-яких робіт. У багатьох випадках необхідно також ужити заходів для захисту навколишнього середовища.

Конкретні додаткові вимоги встановлені Директивою 2000/57/ЄС³².

с) Ризики пожежі, вибуху та асфіксії

Ризики пожежі

Ризики пожежі на будівельних майданчиках мають багато джерел, наприклад:

- використання горючих рідин;
- застосування методів зварювання або абразивного різання у місцях, не підготовлених для таких робіт;
- використання рідких газів із відкритим вогнем;
- горючі та вогненебезпечні матеріали, наприклад, нафта, деревина і упаковка.

Додатковий ризик пожежі створює робота у стисненому повітрі. Так само ретельного врахування потребують ризики пожежі під час роботи в замкненому просторі, вихід звідки ускладнений.

Ризики вибуху

Вибухонебезпечні середовища можуть бути присутні на будівельних майданчиках через здійснення відповідних процесів особами, що виконують будівельні роботи, а також іншими особами, що виконують інші промислові процеси.

Директива про вибухонебезпечні середовища 1999/92/ЄС³³ вимагає вжиття особливих заходів у цьому контексті.

Ризики вибуху, як правило, виникають через:

- використання розчинників та займання через іскри;
- статичну електрику (наприклад, від неї можуть зайнятися вибухові речовини);
- вибухонебезпечні середовища у каналізації;

³² Директива Комісії 2000/57/ЄС від 22 вересня 2000 р., яка змінює Додатки до Директив Ради 76/895/ЄЕС і 90/642/ЄЕС щодо встановлення максимальних рівнів залишків пестицидів у фруктах і овочах та деяких продуктах рослинного походження й на них, зокрема, відповідно у фруктах і овочах, ОJ L 244, 29.9.2000 р., с. 76.

³³ Директива 1999/92/ЄС Європейського Парламенту і Ради про мінімальні вимоги щодо поліпшення безпеки і захисту здоров'я працівників, що піддаються потенційній небезпеці у вибухонебезпечних середовищах (п'ятнадцята окрема директива відповідно до частини першої статті 16 Директиви 89/391/ЄЕС), ОJ L 23, 28.1.2003 р., с. 57.

- пошкодження труб, що містять вибухонебезпечні гази;
- нерозірвані боєприпаси у землі.

Заміна у всіх можливих випадках вибухонебезпечних матеріалів на вибухобезпечні, ретельна перевірка ґрунту та відповідна підготовка працівників знижують імовірність вибухів.

Ризики асфіксії

Ризики асфіксії існують у місцях, де присутні токсичні гази або де гази замінили кисень, через що утворилася атмосфера, не придатна для дихання. Каналізаційні системи, зокрема призначені для видалення поверхневих вод, а також інші замкнені простори необхідно перевіряти, перш ніж заходити до них. Гостре отруєння сірководнем (H₂S) може призвести до смерті, як і дефіцит кисню.

Ризик асфіксії також може створюватися через дрібний пил.

d) Ризики утоплення

Ризики утоплення існують у таких ситуаціях:

- перетинання водойми дорогою на роботу;
- праця над водою або поблизу води;
- падіння у силосні ями, що містять зерно або тонко подрібнений порошок;
- виконання робіт під водою, наприклад, підводне бетонування.

Навіть хороші пловці ризикують потонути, якщо отримають травму під час падіння. Застуда у холодній воді та небезпека сильної течії й завихрення – типові фактори, що спричиняють випадки утоплення.

3.11. Транспорт

Транспортні ризики можуть виникати під час подорожі на роботу та з роботи, коли працівники виконують завдання на віддалених об'єктах за дорученням їхніх роботодавців. Підвищений рівень безпеки можна забезпечити шляхом поглибленого навчання водіїв, обмеження робочого часу і надання якісних транспортних засобів, які належним чином обслуговуються. Транспорт на будівельному майданчику створює додаткові ризики для пішоходів. Населення може піддаватися ризику у місцях під'їзду транспорту. Чітко розроблені транспортні плани, які враховують такі ризики, зменшать рівень травматизму.

3.12. Гігієна

Відсутність загальної гігієни на будівельному майданчику може призвести до зайвих ризиків для здоров'я. Необхідно:

- ☐ надати для користування належні умивальники (за потреби – включно з душами), щоб працівники могли повністю змити з себе забруднювачі;
- ☐ в особливих випадках – надати спеціальний одяг, щоб звичайний одяг і оголена шкіра не забруднювалися шкідливими речовинами;
- ☐ проінструктувати працівників про запобіжні заходи, потрібні для боротьби з конкретними ризиками;

- ☐ підтримувати робочі зони та санітарно-побутові приміщення у належній чистоті;
- ☐ забезпечити належну гігієну харчування та безпечне видалення непотрібних продуктів харчування, які можуть привернути паразитів.

3.13. Інші ризики

Серед інших ризиків можна зазначити такі (перелік не вичерпний):

- ☐ робочі середовища під тиском (стиснене повітря, гідравлічний ланцюг);
- ☐ робота в замкненому просторі (на технічному поверсі чи в резервуарі);
- ☐ виробничий стрес (невідповідність між спроможністю працівників і виробничими обмеженнями);
- ☐ насильство на робочому місці (наприклад, пограбування);
- ☐ іонізуюче і неіонізуюче випромінювання (лазер, радіозв'язок);
- ☐ наночастинки;
- ☐ електромагнітні поля³⁴;
- ☐ штучна оптична радіація³⁵;
- ☐ підвищений ризик травматизму та захворювання через сукупний вплив ряду різних небезпечних факторів (тобто синергетичні/багатофакторні ефекти).

Слід урахувати інші європейські директиви стосовно захисту працівників.

Ці та інші ризики можуть виникати внаслідок будівельної діяльності та інших промислових процесів, які здійснюються поруч із будівельним майданчиком (наприклад, під час робіт на нафтопереробному заводі, атомній електростанції тощо або поруч із таким об'єктом).

³⁴ Директива 2008/46/ЄС Європейського Парламенту і Ради від 23 квітня 2008 р., що змінює Директиву 2004/40/ЄС про мінімальні вимоги до охорони здоров'я і безпеки працівників, які піддаються ризику, спричиненому фізичними факторами (електромагнітними полями) (вісімнадцята окрема директива відповідно до частини першої статті 16 Директиви 89/391/ЄЕС), ОJ L 114, 26.4.2008 р., с. 88.

³⁵ Директива 2006/25/ЄС Європейського Парламенту і Ради від 5 квітня 2006 р. про мінімальні вимоги до охорони здоров'я і безпеки працівників, які піддаються ризику, спричиненому фізичними факторами (штучною оптичною радіацією) (дев'ятнадцята окрема директива відповідно до частини першої статті 16 Директиви 89/391/ЄЕС), ОJ L 114, 27.4.2006 р., с. 38

Додаток 3. Протокол оцінки ризиків

Примітка: цей протокол є пропозицією, а не обов'язком згідно з Директивою про будівельні майданчики (оцінка ризиків завжди повинна проводитися згідно з Рамковою директивою).

ПРОЕКТ

ВИД ДІЯЛЬНОСТІ..... ФАХІВЕЦЬ З ОЦІНКИ ДАТА

Графа 1	Графа 2	Графа 3	Графа 4	Графа 5			Графа 6	Графа 7	Графа 8
	КРОК 1 Виявлення небезпек і осіб, що піддаються ризику			КРОК 2 Оцінка і визначення пріоритетності			КРОК 3 Прийняття рішення щодо превентивного заходу	КРОК 4 Вжиття заходу	КРОК 5 Моніторинг
Довідк. №	Проблема / діяльність / елемент будівництва	Визначені потенційні небезпеки протягом «усього життя» та для користувачів	Особи, які піддаються ризику	Ймовірність	Серйозність	Частота і кількість	Превентивні заходи: усунути небезпеки; або зменшити ризику	Виконавець і строк виконання заходу	Методи контролю
Приклад	Робота кількох кранів	Перетин робочих зон	Працівники, особи поруч	Середня	Середня	Середня	Оптимізувати компоновку майданчика, забезпечити електронне розмежування робочих зон	Координатор на стадії виконання	Пробне розмежування після монтажу
		Перекидання	Працівники, особи поруч	Низька	Висока	Висока	Основи кранів повинен затвердити інженер	Підрядник під час підготовки майданчика	Вимірювання вертикальності (щомісячно виконробом)
Приклад	Робота на даху	Падіння з висоти	Працівники на даху	Висока	Висока	Висока	Захисне огороження, зокрема парапет	Підрядник до початку роботи	Щоденно виконробом
		Падіння предметів	Інші на землі	Висока	Висока	Висока	Захисні піддашки та сітки безпеки	Підрядник до початку роботи	Щоденно виконробом

Затвердив:

Дата наступного перегляду:

Додаток 4. Протокол проекту

Примітка: цей протокол є пропозицією, а не обов'язком згідно з Директивою про будівельні майданчики. Шляхом заповнення такої форми на кожній стадії проектування буде сформовано протокол рішень, ужитих у процесі проектування.

ПРОЕКТ..... КООРДИНАТОР.....
 ПРОЕКТУВАЛЬНИК..... ФАЗА ПРОЕКТУВАННЯ

Графа 1	Графа 2	Графа 3	Графа 4	Графа 5	Графа 6	Графа 7
Довідковий №	Проблема / діяльність / елемент будівництва	Визначені потенційні небезпеки протягом «усього життя» та для користувачів	Особи, які піддаються ризику	Заходи, вжиті під час проектування: усунути небезпеки або зменшити ризику	Решта ризиків навряд чи є очевидними для інших? ТАК/НІ	Якщо ТАК, ужитий захід (наприклад, примітка на кресленні)
Приклад	Акумуляторна для резервного джерела живлення	Гази з несправної батареї	Бригада технічного обслуговування користувача	Забезпечити вентиляцію акумуляторної та встановити датчик сигналізації для детектора газів	Хімічні небезпеки менш знайомі	Надати інформацію для журналу безпеки та гігієни праці щодо небезпек під час технічного обслуговування системи
Приклад	Попередньо напружені ґрунтові анкери	Анкер «вибухає», коли розривається	Працівники під час подальших земляних робіт	Зазначити необхідність зменшення напруги на ґрунтових анкерах після встановлення постійних конструкцій	Тимчасові заходи не на виконавчих кресленнях	Зробити примітку на кресленнях, зазначити у тендерній документації, перевірити перед засипанням

1.4. Додаткові приклади застосування загальних принципів запобігання

Нижче у таблиці наведені приклади практичного застосування загальних принципів запобігання під час проектування, будівництва та подальших будівельних робіт.

Загальний принцип	На стадії проектування та підготовки	На стадії будівництва	Під час подальших будівельних робіт
1. Запобігання ризикам	Приклад 19: Забезпечення наявності достатнього робочого простору для використання під час початкового будівництва і подальшого обслуговування. Забезпечення наявності стаціонарних підймальних траверс тощо для переміщення важких машин під час монтажу і обслуговування.	Приклад 20: Співпраця з боку підрядників для відокремлення несумісних видів діяльності, як-от: 1) використання горючих рідин та відкритого вогню; 2) робота у зонах, де здійснюється монтаж конструкцій над головою.	Приклад 21: Виконання робіт із технічного обслуговування у зазвичай зайнятих зонах універмагу після закінчення робочого часу з тим, щоб не наражати інших осіб на ризик.
2. Оцінка ризиків, яких не можна уникнути	Приклад 22: Передбачається встановлення нового даху атріуму в існуючому універмазі, де на вимогу клієнта торгівля повинна тривати. Під час проектування було визначено небезпеки для відвідувачів унаслідок цього, а проектні роботи передбачили можливість встановлення стійкої тимчасової робочої платформи під новим дахом для забезпечення доступу для роботи й для захисту людей, які ходять унизу. Під час проектування також було враховано габарити нових конструкцій та можливість вільного їх підняття краном та безпечного монтажу. Встановлення тимчасової робочої платформи заплановано на період, коли універмаг зачинено.	Приклад 23: У цьому ж прикладі з атріумом (прикладі 22) підрядник визнав, що під час підняття матеріалів до робочої зони й на транспортні засоби та у зворотному напрямку може бути створено небезпеку для перехожих на вулиці. Над тротуаром було встановлено важкий тимчасовий поміст, а частину дороги було закрито, щоб створити достатній робочий простір і забезпечити безпеку учасників дорожнього руху.	Приклад 24: Під час планування косметичного ремонту невеликого залізничного мосту у недоступному гірському районі було визнано, що повітряні лінії електропередачі відключати не можна й вони створюватимуть небезпеку під час земляних робіт. Екскаватор був жорстко встановлений та прикріплений до залізничної платформи для транспортування на майданчик і експлуатації. Висота досяжності екскаватора була механічно обмежена, щоб він не міг потрапити у небезпечну зону, утворену кабелями. Було розроблено і введено в дію чіткі інструкції для машиніста. Усю техніку було заземлено.
3. Усунення ризиків у їх джерелах	Приклад 25: Під час проектування нового багатоповерхового житлового будинку було	Приклад 26: Шум: підрядник вибрав обладнання з меншим рівнем шуму відповідно до Директиви про	Приклад 27: Ризики під час періодичного технічного обслуговування одновальної турбіни на

	вирішено передбачити встановлення готових сходових маршів, щоб якомога раніше забезпечити належний безпечний доступ. (Крім того, завдяки цьому було скорочено цикл будівництва кожного поверху.)	машини 98/37/ЄС. Падіння предметів: під час роботи з ґрунтовими анкерами для покращення стійкості схилу та запобігання ризику падіння породи довелося встановити кілька рівнів анкерів. Робота почалася з найвищого рівня, щоб працівники були захищені від ризику падіння предметів під час виконання роботи.	гідроелектростанції були враховані на стадії проектування. Було спроектовано шлюз, за допомогою якого можна було тимчасово перекривати доступ води до впускного валу. Крім того, було спроектовано системи електричного регулювання шлюзу та турбіни для того, щоб запобігти можливості помилкового пуску турбіни під час технічного обслуговування.
4. Врахування людського фактору під час роботи, особливо при облаштуванні робочих місць, виборі виробничого обладнання та виборі методів роботи і виробництва з метою, зокрема, полегшення монотонної роботи та роботи в ритмі, заданому машиною, а також послаблення її шкідливого впливу на здоров'я	Приклад 28: Під час проектування було визнано, що комунікаційний канал необхідно збільшити, щоб працівники могли при прокладанні комунікацій працювати у зручній позі.	Приклад 29: У будівлі комплексного призначення на великій висоті необхідно було встановити паралельні трубопроводи значної довжини. Підрядник визнав, що робота на висоті спричинить ризику, та вирішив виготовити колискові опори для підтримання секцій готових трубопроводів. За допомогою спеціальних візків із гідравлічними підйомниками було піднято опори та встановлено робочі платформи для виконання монтажу.	Приклад 30: У театральному залі у недоступних місцях встановлено декілька груп великих потужних світильників. Було встановлено механізовані системи, які дозволили опустити групи світильників, щоб можна було безпечно виконати їх чищення та технічне обслуговування.
5. Адаптування до технічного прогресу	Приклад 31: На діючому залізничному вокзалі необхідно було побудувати новий підземний пішохідний перехід. Стан ґрунту був поганим, і існував ризик обвалу, що наражало на небезпеку працівників та інших осіб (зокрема й пасажирів поїздів). Було обрано проектне рішення, згідно з яким під коліями встановлювалися шляхом підняття домкратами попередньо виготовлені коробчасті секції. Проектом було передбачено використання	Приклад 32: Щоб відрізати голівки фундаментних паль, відлитих на місці, було використано спеціально сконструйовані гідравлічні ножиці, що дозволило уникнути використання ручних пневматичних бурів.	Приклад 33: Зовнішній профіль будівлі створював особливі ризики під час періодичного миття вікон. Проектна група визнала цей аспект і найняла спеціалізовану фірму, яка змогла спроектувати та встановити систему колисок, що забезпечила доступ до всіх вікон.

	вимірювальних приладів для контролю стану ґрунту та колій, а також встановлено вимоги щодо координації встановлення секцій з роботою залізниці.		
6. Заміна небезпечного на безпечне або менш небезпечне	Приклад 34: При прокладанні тунелю шляхом кріплення виробок за допомогою набризкування бетону, було передбачено вологу суміш, а не суху, щоб зменшити утворення пилу. Перш ніж починати роботу, проектувальник повідомив клієнту, що знадобиться більше часу для випробування нових сумішей та набризкування пробних панелей до початку прокладання тунелю, але переваги застосування нових технологій є значними.	Приклад 35: У цьому ж прикладі з прокладанням тунелю (див. зліва) підрядник вирішив використовувати набризкувальні машини з дистанційним керуванням, щоб працівники не знаходилися у зонах підвищеної небезпеки.	Приклад 36: Спеціалізована компанія, що займається чищенням кам'яних фасадів, змінила свою технологію зі звичного піскоструминного оброблення на тонке очищення водорозпилюванням, щоб узагалі виключити ймовірність впливу дрібного кремнезему на працівників.
7. Розроблення узгодженої загальної політики запобігання, що охоплює техніку, організацію праці, умови праці, соціальні відносини та вплив чинників, пов'язаних з виробничим середовищем	Приклад 37: Учасники проектної групи на існуючому нафтохімічному заводі спільно вирішили підвищити рівень безпеки та гігієни праці в даному проекті, з самого початку запровадивши комплексний підхід до цього питання. Клієнт визнав потребу підрядників до зниження ризиків, а підрядники визнали особливу небезпеку роботи на даному об'єкті. Клієнт провів ввідний інструктаж і надав санітарно-побутові приміщення. Підрядники прийняли програму клієнта щодо «зміни у поведінці» стосовно питань безпеки та гігієни праці.	Приклад 38: На стадії виконання проекту координатор із питань безпеки та гігієни праці та підрядники визнали переваги взаємодії з працівниками у рамках узгодженої загальної політики запобігання для підвищення рівня безпеки та гігієни праці. Вони приділили особливу увагу налагодженню ефективної комунікації з питань безпеки та гігієни праці у масштабах усього проекту, а також запровадили кілька засобів для того, щоб працівники відчували себе залученими (політика відкритих дверей для керівників, процедури подання і розгляду скарг і пропозицій, комітет працівників із питань безпеки).	Приклад 39: Особи, відповідальні за управління поточним технічним обслуговуванням великого об'єкту, визнали, що періодично потрібен доступ працівників різних професій до труднодоступних місць. Вони виробили плановий підхід із тим, щоб можна було виконувати роботу через однакові проміжки часу та забезпечити безпечні робочі місця (на риштуванні тощо), придатні для всіх професій. Це підвищило рівень безпеки та гігієни праці, а також зменшило витрати на технічне обслуговування.
8. Надання заходам колективного захисту	Приклад 40: Під час проектування	Приклад 41: Особам, які	Приклад 42: Стаціонарні бар'єри на

пріоритету над заходами індивідуального захисту	збірних облицювальних панелей для багатоповерхової будівлі горизонтальні стики були розташовані так, щоб забезпечувалося захисне огороження для працівників, які збирають наступний поверх.	користуються головними пішохідними маршрутами на об'єкті, було забезпечено різноманітний захист від падіння предметів шляхом встановлення сіток та захисних піддашків.	краях плоских дахів захищали всіх від падіння під час робіт із технічного обслуговування.
9. Належний інструктаж працівників	Приклад 43: На стадії підготовки проекту ремонту та модернізації лікарні координатор із питань безпеки та гігієни праці розробив: • узгоджений підхід до викладення зауважень на кресленнях щодо визначення інформації про основні служби, що повинні продовжувати функціонувати впродовж усієї стадії будівництва; • єдину систему інструктажу працівників про ризики щодо безпеки та гігієни праці, характерні для даного проекту.	Приклад 44: Підрядники організували проведення щоденних інструктажів із питань безпеки та гігієни праці стосовно робіт, які планується виконувати у відповідний день.	Приклад 45: Користувач об'єкту забезпечив постійну наявність журналу з безпеки та гігієни праці, щоб працівники з технічного обслуговування (зокрема й ті, що виконують заходи у випадку аварійної ситуації у неробочий час) могли знати про менш очевидні небезпеки.

10 кроків до попередження професійних захворювань

- 1. Заміна чи ліквідація**
- 2. Ізоляція**
- 3. Зменшення числа тих,
хто піддається впливу**
- 4. Зменшений потенціал впливу**
- 5. Місцеве всмоктування та
загальна вентиляція**
- 6. Гуманізація робочих процесів**
- 7. Гігієнічні робочі процеси**
- 8. Засоби індивідуального захисту**
- 9. Методи забезпечення санітарії**
- 10. Інструктування завжди**

Респіраторний кристалічний кремнезем (РКК)

Презентація на підтримку запровадження Рекомендацій КСІПП для національних інспекторів з питань праці щодо усунення ризиків, пов'язаних із впливом респіраторного кристалічного кремнезему (РКК) на будівельних майданчиках

Комітет старших інспекторів з питань праці

Що таке РКК?

- ▶ **Кристалічний кремнезем (КК)** - це форма кремнезему (SiO_2), що широко зустрічається у камінні, піску та глині.
- ▶ КК міститься у цілому ряді **будівельних матеріалів** - див. таблицю
- ▶ При різанні, подрібненні, свердлінні, тощо, матеріалів на основі кремнезему, виділяється кристалічний кремнезем, який **при вдиханні може потрапити до легень** (до області газообміну)
- ▶ Видимий пил і **невидимі** респіративні фракції

Концентрація кристалічного кремнезему в звичайних матеріалах	
Композити, що містять кремнезем, наприклад, камінь промислового виробництва	До > 90%
Пісковик, гравеліт, кварцит, кремій	Понад 70%
Бетон, будівельний розчин	Від 25% до 70%
Сланці	40% до 60%
Китайський камінь	До 50%
Плитка	30% до 45%
Шифер	До 40%
Граніт	До 30%
Цегла	До 30%
Залізняк	До 15%
Базальт, долерит	До 5%

Вплив РКК на здоров'я

- ▶ Вдихання РКК може призвести до серйозних наслідків для здоров'я - **силікозу та хронічного обструктивного захворювання легень (ХОЗЛ)**
- ▶ **Силікоз** може розвинутиися на рівні Межі виробничого впливу (МПВ), прийнятого у деяких країнах-учасницях, чи на нижчому рівні
- ▶ Працівники, що зазнають такого впливу, мають підвищений ризик розвитку **раку легень** - це 1 канцерогенна група (МАДР)
- ▶ Інші медичні наслідки включають у себе **туберкульоз, захворювання нирок і серцево-судинні захворювання**

Правова база

- ▶ **Рамкова директива** 89/391/ЄЕС – Усунення ризиків - Ієрархія засобів контролю
- ▶ Застосовується Директива 98/24/ЕС (**CAD**) - Оцінка ризиків
- ▶ Також застосовується **CMD** – ОМПВ для РКК у Додатку III

Ієрархія засобів контролю

- Ліквідація, наприклад, розробка та використання відповідних робочих процесів, систем, завдяки яким операція, що призводить до негативного впливу, стає непотрібною, як, наприклад, використання повністю закритого корпусу чи використання попередньо нарізаних матеріалів.
- Заміна, наприклад, заміщення матеріалу з високим вмістом кварцу А менш шкідливим матеріалом Б з низьким вмістом кварцу (або взагалі без нього).
- Інженерні засоби контролю, наприклад, установка пристроїв витяжної вентиляції, водного придушення.
- Адміністративні засоби контролю, наприклад, обмеження доступу до контрольованої робочої зони; забезпечення навчання, інструктажу та інформування.
- ІЗЗ, наприклад, використання респіраторів як останнього засобу.

Правова база

Оцінка ризику

- ▶ Роботодавці **повинні мати оцінку ризику** по небезпечних речовинах, включаючи РКК.
- ▶ **НІП повинні визначити** ступінь виконання роботодавцем своїх обов'язків щодо проведення чи завершення оцінки ризику.
- ▶ **НІП повинні перевіряти** рівень компетенції при проведенні оцінки ризику, чи проводилися консультації з працівниками, чи проводилися навчання та інструктажі, чи є доцільними запобіжні та профілактичні заходи для оцінки ризику та моніторингу застосовуваних заходів контролю, надання результатів оцінки ризику працівникам і/або представникам

Інспектор має розглянути наступне	
Ліквідація або заміна	Чи розглядав роботодавець питання ліквідації чи заміни, наприклад, процесів, використання попередньо нарізаних матеріалів або заміну на матеріали без кристалічного кремнезему, їхню заміну на матеріали з низьким вмістом кварцу?
Завдання	Які види роботи призводять до виникнення пилу та скільки енергії на це витрачається? Чим вищими є енергозатрати, тим більший ризик. Чи можна ці завдання виконати іншим способом, при якому ризик менший?
Місцезнаходження	Де відбувається робота? Чим більше замкнутим є робоче приміщення, тим вищим є ступінь негативного впливу, якщо не використовуються відповідні засоби видалення; від цього залежать необхідні засоби контролю, наприклад, ЗІЗОД
Тривалість	Яка тривалість такого завдання? Як правило, чим довше воно триває, тим вищим є негативний вплив.
Періодичність	Яка періодичність завдання? З якою вірогідністю зазнаватимуть негативного впливу ті, хто виконує інші подібні завдання?
Люди	Хто зазнає негативного впливу? Це лише працівник, який виконує поставлену задачу, чи інші також зазнають негативного впливу?
Засоби контролю	Чи запроваджено ефективні засоби контролю та чи відповідають вони ієрархії засобів орою?

Ієрархія засобів контролю

Ліквідація та заміна

- ▶ **Важко чи неможливо** досягти в будівельній промисловості
- ▶ Ризики для інших працівників можуть бути виключені шляхом **"відокремлення зони роботи з РКК"** від інших ділянок на об'єкті.
- ▶ Використання будівельних виробів **"належного розміру"**
- ▶ Використання **"блок-спліттерів"**
- ▶ Використання матеріалів без кварцу чи з низьким його вмістом
- ▶ Заміна є важливою при використанні **абразивних шліфувальних апаратів**

Ієрархія засобів контролю

Інженерні засоби контролю

▶ Водне придушення

- **Вода спрямовується** на точку різання інструменту під час різання, тощо
- Мінімальний потік **0,5 л/хв**
- **Необхідно** звертати увагу на відсутність належного тиску, заблоковані струмені розпилення, недостатнє подавання води чи площу зволоження лише перед роботою

▶ Засоби відведення на інструментах

- **Тип системи LEV**
- Найважливішим є **активний витяжний пристрій**
- Витяжний блок (промисловий пилосос) має бути обладнаний **фільтрами середньої (М) чи високої ефективності**

Ієрархія засобів контролю

► Адміністративні засоби контролю

- Запровадження **методів безпечної роботи**
- Надання відповідної **підготовки, інформування та інструктажу**
- **Нагляд** з метою забезпечення належних засобів контролю
- **Обмеження** негативного впливу на працівників і **ротація** працівників

Засоби індивідуального захисту

► Захист органів дихання

- Одноразові **FFP3**, що мають маркування **CE**, респіратор з **фільтром P3** або **механізований шолом** для осіб, що мають бороду, тощо.
- У деяких державах-учасницях необхідне **випробування щільності прилягання**
- Працівники повинні бути **чисто виголеними**
- **Працівники** повинні отримати **підготовку** з належного використання та обслуговування, а також перебувати під **наглядом** щодо цього.
- **Абразивне шліфування** – захисна каска для абразивного шліфування у великих проектах по очищенню каменю

Нагляд за станом здоров'я (НСЗ)

- ▶ **Підходи** у державах-учасницях є різними
- ▶ **НСЗ** потрібно запроваджувати **при виникненні ризику для здоров'я через вплив РКК**
- ▶ Мета НСЗ: **виявлення проблем здоров'я на ранніх стадіях, яке надає роботодавцеві дані для вдосконалення засобів контролю та підтримки працівників**
- ▶ Може включати в себе **анкети, перевірки функції легень, рентген грудної клітини**
- ▶ **Результати** повинні бути пояснені працівникові, а придатність до роботи обговорена роботодавцем і компетентною особою
- ▶ Результати та **тенденції, що будуть покладені в основу оцінок ризику та чинних засобів контролю**

Належні гігієнічні та побутові умови

- ▶ Засоби для **очищення та зберігання**
 - Відповідно до національних вимог
- ▶ **Незабруднені ділянки** для харчування та пиття
 - Працівники не повинні приймати їжу, пити чи курити на забруднених ділянках
- ▶ Засоби для **миття**
 - Тепла вода, м'які рідкі миючі засоби, м'які паперові рушники для сушіння
 - Креми, що застосовуються перед роботою та сприяють очищенню
 - У випадках можливого значного забруднення – забезпечення душів
- ▶ **Чищення**
 - Пилососи з фільтрами М або вологої очистки
 - Сухе чищення чи стиснене повітря використовувати не можна.

Інформування та навчання

► Повинно передбачати

- **Небезпеки** РКК та наслідки для здоров'я
- **Практичні приклади** належної практики
- Типи **продуктів**, що містять кремнезем
- Види **діяльності**, пов'язані зі значним негативним впливом
- **Заходи** ліквідації чи контролю
- **Догляд і використання ПЗЗ та ЗІЗОД**
- Освіта з питань **медичного нагляду**

► Виробничі наради

- Регулярне повторення

Використання технологічних карт

- ▶ Технологічні карти містять **базові вказівки для НІП**
- ▶ Для НІП рекомендуються можливі **дії** на випадок наявності ризиків РКК високого, середнього чи низького рівня
- ▶ НІП мають право рішення щодо рівня дій, залежно від режиму забезпечення виконання держави-учасниці
- ▶ НІП можуть надавати вказівки на основі технологічних карт роботодавцям/працівникам
- ▶ НІП **повинні бути обізнаними про інші процеси** чи нові методи/ процеси будівництва, при яких може виникати пил з вмістом кварцу

Employment, Social Affairs & Inclusion
Guidance for National Labour Inspectors on addressing risks from worker exposure to respirable crystalline silica (RCS) in construction sites

European Commission

2.1 Cutting concrete kerbs, blocks and paving with a cut-off masonry saw

Poor practice – no dust suppression or PPE (HSE, GB)

Good practice – Water suppression and PPE (HSE, GB)

Good practice – Using a low energy solution such as a block splitter (HSA, DE)

General comment	Using a hand-held masonry saw to cut bricks, concrete blocks and similar materials without dust controls can result in exposures to significant airborne concentrations of RCS. The task requires the control measures in this sheet to be properly applied, to reduce exposure below the benchmark: 0.1 mg/m^3 .
Recommended controls for RCS dust	- Adequate supply of water for water suppression (in the absence of a prescribed rate in the manual, studies show a minimum of about 0.5 litres per minute is required to optimise dust suppression e.g. an 8 litre container would be used in about 16 minutes). (See also page 12 of Part 1) - Where possible a low energy cutter should be used - Respiratory Protective Equipment (RPE) e.g. PPF3 disposable masks or half mask respirators with a P3 filter should be used
Possible Actions by National Labour Inspector	High Health Risk – Consider immediate action when all controls (except wetting) e.g. stop work, use of barriers, use of administrative flags etc.) Medium Health Risk – Consider action in situations where wet control is missing/ineffective (e.g. use of barriers requiring action) Low Health Risk – No action required where all controls are present and effective
Distorting Out Risks	- Limit the number of cuts during design/layout - Get material cut off-site and delivered - Use low moisture-containing material

Практичний приклад №1

- ▶ **Що тут неправильно?**
- ▶ **Які заходи ви застосуєте та чому?**
- ▶ **Які поради ви надасте працівнику та роботодавцю?**

Практичний приклад №2

- ▶ **Що тут неправильно?**
- ▶ **Які заходи ви застосуєте та чому?**
- ▶ **Які поради ви надасте працівнику та роботодавцю?**

Оцінка ризиків

КОНТРОЛЬНИЙ ПЕРЕЛІК ДЛЯ ІНСПЕКТОРІВ ПРАЦІ НА БУДІВЕЛЬНИХ МАЙДАНЧИКАХ

ОПИШІТЬ ВИД БУДІВЕЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

- ☐ підприємства
- ☐ на конкретному відвіданому майданчику

Закресліть один або кілька видів діяльності підприємства на відвіданому майданчику і зазначте, якщо доречно

1. Риття котлованів
2. Земляні роботи
3. Будівельні роботи
4. Монтаж і демонтаж готових будівельних елементів
5. Оснащення будівель арматурою
6. Перебудова
7. Реконструювання
8. Ремонт
9. Демонтаж
10. Знесення
11. Обслуговування і догляд
12. Експлуатація, фарбування і прибирання
13. Каналізація

Інше, зазначте:

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ

1. Коли робота почалася і коли вона, ймовірно, буде закінчена?
2. Хто відповідає за контроль за дотриманням вимог БГП на самому майданчику і на рівні підприємства?

ПРАЦІВНИКИ

1. Скільки працівників роботодавця на даний момент або регулярно працюють на майданчику? чоловіків/жінок
2. Який їх основний вид діяльності та підготовка? Запитайте детальніше про підготовку, якщо це доречно, до відвідування майданчику і, звичайно, після відвідування, якщо це вважається доречним.

УЧАСТЬ ПРАЦІВНИКІВ

1. Як забезпечується участь працівників?

АНАЛІЗ НЕЩАСНИХ ВИПАДКІВ

1. Чи ведеться на підприємстві систематичний облік нещасних випадків і як саме?
2. Які нещасні випадки трапилися на цьому майданчику і на інших майданчиках цього ж підприємства?
3. Хто проводить аналіз, хто бере участь?
4. Як виконується аналіз?
5. Як забезпечується зв'язок із запобіжними заходами?
6. Попросіть роботодавця показати конкретні дані про зареєстровані нещасні випадки, проведений аналіз і про те, як були здійснені запобіжні заходи і які саме.

ОЦІНІТЬ ДОТРИМАННЯ МІНІМАЛЬНИХ ВИМОГ БЕЗПЕКИ І ЗАХИСТУ ЗДОРОВ'Я НА БУДІВЕЛЬНИХ МАЙДАНЧИКАХ, ВИКЛАДЕНИХ НИЖЧЕ.

ВИКОРИСТОВУЙТЕ ЛИШЕ ТІ ЕЛЕМЕНТИ, ЯКІ СТОСУЮТЬСЯ ВІДВІДАНОГО МАЙДАНЧИКА.

ВИ МОЖЕТЕ ВИКОРИСТАТИ РЕЗУЛЬТАТИ АНАЛІЗУ НЕЩАСНИХ ВИПАДКІВ ЯК ВХІДНІ ДАНІ ПОЧАТКОВОЇ ЦІЛЬОВОЇ ПЕРЕВІРКИ. ЦЕ МАЄ ДОЗВОЛИТИ ЗРОБИТИ ЗАГАЛЬНУ ОЦІНКУ ПРИХИЛЬНОСТІ ДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БГП НА ПІДПРИЄМСТВІ ТА РІВНЯ ЗНАНЬ ІЗ ЦИХ ПИТАНЬ. ЇЇ МОЖНА ДОПОВНИТИ БУДЬ-ЯКИМИ ІНШИМИ З ТЕХНІЧНИХ ВИМОГ, НАВЕДЕНИХ НИЖЧЕ.

Укажіть, забезпечено чи не забезпечено дотримання, і, якщо доречно, дайте пояснення, приділивши особливу увагу запобіжним заходам, які мають бути вжиті.

ПРОВЕДІТЬ ЗАГАЛЬНУ ОЦІНКУ ДОТРИМАННЯ РОБОТОДАВЦЕМ (РОБОТОДАВЦЯМИ) СВОЇХ ОБОВ'ЯЗКІВ ІЗ БГП НА БУДІВЕЛЬНОМУ МАЙДАНЧИКУ

(Дотримання / недотримання; у другому випадку – поясніть)

- (a) підтримання належного порядку і задовільної чистоти на будівельному майданчику;
- (b) визначення розташування робочих місць з урахуванням умов доступу до цих робочих місць і розміщення шляхів або зон для проходу та переміщення людей і обладнання;
- (c) умови поводження з різними матеріалами;
- (d) технічне обслуговування, перевірка перед введенням в експлуатацію та регулярні перевірки установок і обладнання на предмет усунення недоліків, які можуть вплинути на безпеку і здоров'я працівників;
- (e) розмежування і компоновка зон складування різних матеріалів, особливо, якщо мова йде про небезпечні матеріали чи речовини;
- (f) умови використання і видалення небезпечних матеріалів;
- (g) складування і видалення або вивезення відходів і сміття;
- (h) коригування фактичної тривалості різних видів робіт або стадій робіт з урахуванням ходу робіт на будівельному майданчику;
- (i) співпраця між роботодавцями і особами, що працюють за власною ініціативою; як планується і фактично здійснюється координація з іншими суб'єктами на цьому ж будівельному майданчику. Виконайте детальну оцінку;
- (j) взаємодія з виробничою діяльністю, що ведеться у місці, в якому або поблизу якого розташований будівельний майданчик;
- (k) аналіз нещасних випадків;
- (l) участь працівників.

ДИРЕКТИВА РАДИ 92/57/ЄЕС

від 24 червня 1992 року

про мінімальні вимоги щодо безпеки і захисту здоров'я на тимчасових або мобільних будівельних майданчиках (восьма окрема Директива у значенні частини 1 статті 16 Директиви 89/391/ЄЕС)

ЧАСТИНА А

ЗАГАЛЬНІ МІНІМАЛЬНІ ВИМОГИ ДО РОБОЧИХ ЗОН НА БУДІВЕЛЬНИХ МАЙДАНЧИКАХ

1. Стійкість і міцність

1.1. Матеріали, обладнання і взагалі всі елементи, які через зміну місця можуть вплинути на безпеку і здоров'я працівників, повинні бути закріплені належним і безпечним способом.

1.2. Доступ на площини, виготовлені з матеріалу, що не має достатньої міцності, повинен бути допущений тільки тоді, коли у розпорядженні є обладнання або належні пристосування, які забезпечують безпечне ведення робіт.

2. Установки для розподілу енергії

2.1. Установки повинні бути так спроектовані, споруджені і введені в дію, щоб вони не могли бути причиною небезпеки пожежі або вибуху і люди були належним чином захищені від небезпеки ураження струмом через прямий або непрямий контакт.

2.2. При проектуванні, виготовленні і виборі матеріалу і захисних пристосувань слід враховувати характер і потужність розподілюваної енергії, зовнішні умови, що можуть впливати, а також професійну підготовленість осіб, які мають доступ до частин установок.

3. Шляхи евакуації і аварійні виходи

3.1. Шляхи евакуації і аварійні виходи повинні бути вільними від сторонніх предметів і вести якнайкоротшим шляхом до безпечного місця.

3.2. Повинна бути забезпечена можливість для працівників швидко і у повній безпеці покинути всі робочі місця у випадку небезпеки.

3.3. Кількість, розташування і розміри шляхів евакуації і виходів визначаються залежно від характеру робіт, облаштування і розмірів будівельного майданчика і приміщень, а також від максимально можливої кількості наявних там осіб.

3.4. Шляхи евакуації і аварійні виходи повинні мати позначення відповідно до національних приписів, у які перенесені положення Директиви 77/576/ЄЕС (¹).

Ці позначення повинні бути достатньо стійкими і нанесеними на відповідних місцях.

Шляхи евакуації і аварійні виходи, а також проходи і двері, що ведуть до них, не повинні бути зашарашені сторонніми предметами, з тим, щоб ними в будь-який час можна було скористатись.

3.6. Шляхи евакуації і аварійні виходи, у яких необхідне освітлення, повинні бути оснащені автоматичними аварійними джерелами світла на випадок аварії в системі освітлення.

4. Пожежне оповіщення і боротьба з пожежами

4.1. Залежно від особливостей будівельного майданчика, розмірів і характеру експлуатації приміщень, наявного обладнання, фізичних і хімічних властивостей наявних матеріалів чи речовин, а також максимально можливої чисельності присутніх людей повинна бути передбачена достатня кількість належних протипожежних засобів і, за необхідності, засобів пожежного оповіщення і сигналізації

4.2. Зазначені протипожежні засоби, засоби пожежного оповіщення і сигналізації повинні регулярно перевірятись і утримуватись у робочому стані.

Через регулярні відрізки часу повинні проводитись належні випробування і тренування.

4.3. Неавтоматичні протипожежні засоби повинні бути зручними і легко досяжними.

Ці засоби повинні мати позначення (відповідно до національних приписів, у які перенесені положення Директиви 77/576/ЄЕС?).

Ці позначення мають бути достатньо стійкими і наноситись на відповідних місцях.

5. Вентиляція

З урахуванням робочого процесу і фізичних потреб організму працівників слід забезпечити надходження достатньої кількості здорового повітря для дихання.

Якщо використовуються вентиляційні установки, вони мусять бути в готовому до дії стані, працівники не повинні підпадати під дію шкідливих для здоров'я протягів.

Контрольна система повинна вказувати будь-яке порушення, якщо це необхідно для здоров'я працівників.

6. Роботи за наявності специфічних видів небезпеки

6.1. Працівники не повинні піддаватись шуму шкідливого рівня і жодним іншим зовнішнім шкідливим впливам (наприклад, газів, парів, пилу).

6.2. Коли працівники змушені входити у зону, де повітря містить отруйні чи шкідливі речовини, має недостатньо кисню, або може бути вибухонебезпечним, за повітрям у цій зоні необхідний постійний нагляд і слід вжити необхідних заходів для запобігання будь-якій небезпеці.

6.3. Працівник ні в якому разі не може один працювати в зоні, де повітря може бути причиною підвищеної небезпеки. Він мусить принаймні бути під постійним наглядом з зовнішнього боку, мають бути вжиті всі належні підготовчі заходи для надання негайної і ефективної допомоги.

7. Температура

Протягом робочого часу з урахуванням застосовуваних методів роботи і фізичних потреб організму працівників повинна панувати температура, комфортна для людського організму.

8. Природне і штучне освітлення робочих місць, приміщень і шляхів пересування на будівельному майданчику

8.1. Робочі місця, приміщення і шляхи пересування повинні, наскільки це можливо, бути забезпеченими денним світлом, а вночі, а також при слабкому денному освітленні, належним і достатнім чином бути освітленими штучно; за необхідності слід застосовувати переносні, стійкі щодо поштовхів джерела світла.

Колір штучного освітлення не повинен порушувати сприйняття позначень, сигналів або попереджувальних написів або впливати на нього.

8.2. Освітлення приміщень, робочих місць і шляхів пересування повинно бути так налаштовано, щоб спосіб освітлення не міг стати причиною нещасних випадків з працівниками.

8.3. Приміщення, робочі місця і шляхи пересування, на яких працівники піддаються особливій небезпеці у випадку аварії з штучним освітленням, мають бути оснащені достатнім аварійним освітленням.

9. Двері й ворота

9.1. Повинна бути виключена можливість обривання і падіння розсувних дверей.

9.2. Повинна бути виключена можливість падіння дверей і воріт, які відкриваються догори.

9.3. Двері й ворота на шляху евакуації повинні мати відповідні позначення.

9.4. У безпосередній близькості від воріт, призначених, головним чином, для автомобільного руху, повинні бути в наявності добре видимі, належно позначені і постійно доступні двері для пішоходів, за винятком випадків, коли прохід пішоходів є небезпечним.

9.5. Двері і ворота, обладнані приводом, повинні діяти, не створюючи небезпеки для працівників.

Вони повинні бути устатковані добре видимими і легкодоступними аварійними вимикачами, такими, щоб їх можна було відкрити вручну, якщо вони не відкриваються автоматично у випадку припинення подачі струму.

10. Шляхи пересування, небезпечні зони

10.1. Шляхи пересування, включаючи сходи, закріплені драбини і навантажувальні рампи, повинні бути так розраховані, розміщені, встановлені і мати такі розміри, щоб відповідно до їх призначення по ним можна було легко і безпечно проходити або проїздити, не створюючи загрози для працівників, що працюють поблизу.

10.2. Розміри шляхів пересування людей і/або вантажів, включаючи шляхи переміщення під час навантажувально-розвантажувальних робіт, повинні відповідати кількості можливих користувачів і характеру діяльності.

Якщо на шляхах пересування використовуються транспортуючі засоби, для інших користувачів повинні бути передбачені достатні безпечні відстані або належні захисні пристрої.

Шляхи мають бути ясно позначені, регулярно перевірятись і бути під наглядом.

10.3. Шляхи пересування автомобілів повинні проходити на достатній відстані від дверей, воріт, проходів, проїздів і сходів.

10.4. Якщо на будівельному майданчику є зони з обмеженим доступом, ці зони повинні бути устатковані пристроями, які запобігали б входу в ці зони працівників, не зайнятих у них.

Для захисту працівників, зайнятих у небезпечних зонах, повинні бути вжиті відповідні запобіжні заходи.

Небезпечні зони повинні мати добре видимі позначення.

11. Навантажувальні рампи

11.1. Навантажувальні рампи повинні мати розміри, які відповідали б розмірам вантажів, що транспортуються.

11.2. Навантажувальні рампи повинні мати як мінімум один вихід.

11.3. Навантажувальні рампи повинні мати пристосування для захисту працівників від падіння.

12. Розміри робочого місця

Розміри робочих місць повинні бути такими, щоб дати працівникам можливість достатньої свободи рухів з урахуванням розміщення необхідного обладнання і приладів.

13. Перша допомога

13.1. Повинна бути забезпечена можливість надання працівникові в будь-який момент першої допомоги і відповідно підготовленого персоналу.

Повинні бути вжиті заходи для забезпечення транспортування працівників, з якими стався нещасний випадок або несподіване погіршення самопочуття, і їх лікарського обслуговування

13.2. Якщо цього вимагають розміри будівельного майданчика або характер діяльності, слід передбачити одне або кілька приміщень для надання першої допомоги.

13.3. Приміщення для першої допомоги повинні бути устаткованими необхідним обладнанням і матеріалами для першої допомоги і бути легкодоступними для людей з носилками.

Вони повинні мати позначення (відповідно до національних приписів, у які перенесені положення Директиви 77/576/ЄЕС?).

13.4. Засоби, необхідні для надання першої допомоги, повинні зберігатись в усіх місцях, де цього вимагають умови роботи.

Місця зберігання цих засобів повинні мати відповідні позначення і бути легко досяжними.

На добре видимому місці повинні бути зазначені адреса і номер телефону місцевої рятувальної служби

14. Санітарні приміщення

14.1. Приміщення для переодягання, шафи для одягу.

14.1.1. Працівникам мають бути надані зручні приміщення для переодягання, якщо вони під час своєї діяльності мусять носити спеціальний робочий одяг і з міркувань безпеки і пристойності не можуть переодягатись в іншому місці.

Приміщення для переодягання повинні бути легко досяжними, мати достатні розміри і бути устаткованими пристроями для сидіння.

14.1.2. Приміщення для переодягання повинні мати достатні розміри і мати пристосування для того, щоб кожний працівник за необхідності міг висушити свій робочий одяг, а також зберігати власний одяг і особисті речі під замком.

Якщо обставини (наприклад, небезпечні робочі речовини, вологість, бруд) цього вимагають, повинна бути забезпечена можливість зберігати власний одяг і особисті речі окремо від робочого одягу.

14.1.3. Для чоловіків і жінок слід облаштувати окремі приміщення для переодягання, або передбачити роздільне користування цим приміщенням.

14.1.4. Якщо з причин, зазначених у першому абзаці п. 14.1.1, немає необхідності у окремому приміщенні для переодягання, для кожного працівника повинно бути передбачене місце в гардеробі, де він міг би зберігати під замком власний одяг і особисті речі.

14.2. Душові і умивальні

14.2.1. Працівникам повинна бути надана у розпорядження достатня кількість душів, якщо цього вимагають характер діяльності або вимоги гігієни.

Для чоловіків і жінок слід обладнати окремі душові приміщення, або передбачити роздільне користування ними.

14.2.2. Душові приміщення повинні мати достатні розміри, щоб кожний працівник міг без перешкод помитись згідно з вимогами гігієни.

Душі повинні мати холодну і теплу воду.

14.2.3. Якщо відповідно до п. 1.4.2.1. (перший абзац) душі не є необхідними, повинні бути обладнані зручні умивальні з проточною (за необхідності – теплою) водою в достатній кількості поблизу від робочих місць і приміщень для переодягання.

Для чоловіків і жінок слід облаштувати окремі умивальні, або передбачити роздільне користування ними, якщо це необхідно з міркувань пристойності.

14.2.4. Якщо душові або умивальні розташовані окремо від приміщень для переодягання, слід між цими приміщеннями забезпечити зручні переходи.

14.3. Туалети і рукомийники

Працівникам повинні бути надані у розпорядження поблизу робочих місць, душових або умивальних спеціальні приміщення з достатньою кількістю туалетів і рукомийників.

Для жінок і чоловіків повинні бути обладнані окремі туалетні приміщення, або передбачене роздільне користування туалетами.

15. Приміщення для відпочинку і/або можливого розміщення людей

15.1. Працівникам повинні бути надані у розпорядження легко досяжні приміщення для відпочинку і/або можливого розміщення людей, якщо це необхідно з міркувань безпеки і здоров'я, особливо, беручи до уваги характер діяльності, кількість осіб, зайнятих на підприємстві, і віддаленість будівельного майданчика.

15.2. Приміщення для відпочинку і/або можливого розміщення людей повинні мати достатні розміри і бути устатковані столами і стільцями відповідно до кількості працівників.

15.3. Якщо такі приміщення відсутні, слід надати працівникам у користування інші пристосування з тим, щоб вони могли там проводити час під час перерв у роботі.

15.4. Стаціонарні приміщення для розміщення людей, які використовуються не тільки у виняткових обставинах, повинні бути устатковані достатньою кількістю гігієнічних пристосувань, їдальнею і приміщенням для відпочинку.

Приміщення повинні бути устатковані ліжками, шафами, столами і стільцями відповідно до кількості працівників, при виділенні приміщень слід належним чином враховувати наявність працівників різної статі.

15.5. У приміщеннях для відпочинку під час перерв і/або для розміщення людей слід передбачити належні заходи для захисту тих, що не палять, від дії тютюнового диму.

16. Вагітні жінки і матері-годувальниці

Вагітні жінки і матері-годувальниці повинні мати можливість відпочити, лежачи у зручних умовах.

17. Працівники з фізичними вадами

Робочі зони, за необхідності, повинні бути обладнані з урахуванням потреб працівників з фізичними вадами.

Це, особливо, стосується дверей, шляхів сполучення, сходів, душових, умивальних, туалетів, якими користуються ці особи, а також робочих місць, на яких вони безпосередньо працюють.

18. Інші положення

18.1. Безпосереднє оточення і межі будівельного майданчика повинні бути ясно видимі, належним чином позначені і обладнані.

18.2. Працівники повинні мати у розпорядженні на будівельному майданчику у використовуваних приміщеннях або поблизу робочих місць достатню кількість питної води і, за необхідності, інших безалкогольних напоїв.

18.3. Працівники повинні:

- мати у розпорядженні приміщення для приймання їжі під час обідньої перерви у задовільних умовах;

- за необхідності, мати у розпорядженні засоби для того, щоб вони могли у задовільних умовах готувати собі їжу.

ЧАСТИНА В

СПЕЦІАЛЬНІ МІНІМАЛЬНІ ВИМОГИ ДО РОБОЧИХ МІСЦЬ НА БУДІВЕЛЬНИХ МАЙДАНЧИКАХ

Попереднє зауваження

Якщо цього вимагають особливі ситуації, перелік мінімальних вимог може бути поділений на два розділи, як це зроблено нижче, однак, цей поділ не є обов'язковим.

Секція I

Робочі місця всередині приміщень

1. Стійкість і міцність

Приміщення повинні мати конструкцію і міцність, що відповідають характеру їх використання.

2. Двері аварійних виходів

Двері аварійних виходів повинні відкриватись у напрямку евакуації.

Двері аварійних виходів повинні закриватись так, щоб кожна особа у випадку аварії могла їх відкрити легко і без затримки.

Не дозволяється використовувати у якості аварійних розсувні і обертові двері.

3. Вентиляція

При застосуванні кондиціонерів і механічних вентиляційних пристроїв необхідно, щоб працівники не підпадали під дію шкідливих протягів.

Нашарування і забруднення, які безпосередньо можуть привести до загрози здоров'ю працівників через забруднення повітря, яким вони дихають, повинні швидко видалятися.

4. Температура

4.1. У приміщеннях для відпочинку під час перерв, готовності до роботи, санітарного призначення, їдальнях, приміщеннях для надання першої допомоги температура повинна відповідати специфічному призначенню цих приміщень.

4.2. Вікна, дахові ліхтарі і скляні стінки повинні мати пристосування для затінення їх від надмірного сонячного світла відповідно до характеру робіт і призначення приміщення.

5. Природне і штучне освітлення

Робочі зони повинні, наскільки це можливо, мати достатньо денного світла і бути обладнаними пристроями для належного штучного освітлення, необхідного для безпеки і захисту здоров'я працівників.

6. Підлоги, стінки стелі приміщень

6.1. Підлоги приміщень не повинні мати нерівностей, отворів або небезпечних ухилів, вони повинні бути міцними, такими, щоб працівники не могли спіткнутись або послизнутись.

6.2. Поверхня підлог, стель і стінок приміщень повинна бути такою, щоб забезпечувалась можливість їх очищення і оновлення відповідно до вимог гігієни.

6.3. Прозорі і світлопропускні стінки, особливо, суцільноскляні у приміщеннях, або поблизу робочих місць і шляхів пересування, повинні мати чіткі позначення і виготовлятися з безпечного матеріалу, або бути відмороженими від робочих місць і шляхів пересування таким чином, щоб уникнути контакту працівників з цими стінками, можливого руйнування цих стінок і поранення осколками.

7. Вікна і дахові ліхтарі приміщень

7.1. Вікна, дахові ліхтарі і вентиляційні пристосування повинні бути такими, щоб працівники могли не наражаючись на небезпеку, відкривати їх, закривати, регулювати і встановлювати у певні положення.

У відкритому стані вони не повинні являти небезпеку для працівників.

7.2. Вікна і дахові ліхтарі повинні проектуватись у комплексі з обладнанням, або бути оснащені пристроями, які б дозволяли проводити їх очищення без створення небезпеки для працівників, що проводять очищення, а також інших присутніх працівників.

8. Двері й ворота

8.1. Розміщення, матеріал і розміри дверей і воріт повинні відповідати типу і призначенню приміщення.

8.2. Прозорі двері повинні мати позначення на рівні очей.

8.3. Обертові двері і ворота повинні бути прозорими, або мати віконця на рівні очей.

8.4. Якщо прозорі або світлопропускні елементи дверей і воріт виготовлені не з безпечного матеріалу і існує небезпека, що працівники можуть бути травмовані осколками цих елементів, останні мають бути захищені від доторкання до них.

9. Шляхи пересування

Якщо цього вимагає характер використання приміщень і їх обладнання, межі шляхів пересування повинні бути позначені.

10. Особливі вимоги до ескалаторів і рухомих тротуарів

Ескалатори і рухомі тротуари мають функціонувати безпечно.

Вони повинні бути устатковані необхідними захисними пристосуваннями.

Вони повинні мати добре видимі і легко досяжні пристрої для екстреної зупинки.

11. Розміри приміщень і обсяг повітря в них

11. Робочі приміщення повинні мати достатню площу і висоту, для того, щоб працівники могли виконувати свою роботу без шкідливого впливу на їх безпеку, здоров'я і самопочуття.

Секція II

Робочі місця поза приміщеннями

1. Стійкість і міцність

1.1. Розміщені на підвищенні або у заглибленні робочі місця, як стаціонарні, так і мобільні повинні бути стійкими і стабільними; при цьому слід враховувати:

- чисельність працівників, зайнятих на цих робочих місцях;
- максимально можливе навантаження, а також розподіл навантажень;
- будь-які інші впливи.

Якщо несучі та інші деталі таких робочих місць самі по собі не є стійкими, слід забезпечити їх стійкість з застосуванням відповідних і надійних закріплюючих пристосувань з тим, щоб запобігти будь-якому випадковому або ненавмисному зміщенню всього робочого місця або його частини.

1.2. Перевірки

Стійкість і міцність повинні належним чином перевірятись, особливо, після будь-яких змін висоти чи глибини робочих місць.

2. Установки для розподілу енергії

2.1. Енергорозподільчі установки на будівельних майданчиках, особливо, ті, що піддаються впливам зовнішнього середовища, повинні регулярно перевірятись і підтримуватись у робочому стані.

2.2. Установки, встановлені на будівельному майданчику до початку робіт на ньому, повинні бути ідентифіковані, перевірені і мати чіткі позначення.

2.3. Якщо наявні повітряні лінії електропередачі, їх треба, по можливості, відвести за межі території будівельного майданчика або знеструмити.

Якщо це неможливо, слід встановити огорожі або відповідні щити з попередженнями, щоб транспортні засоби і обладнання не наближатись до цих ліній електропередачі.

Слід передбачити належні попереджувальні написи і підвісні захисні пристрої, якщо транспортні засоби, що діють на будівельному майданчику, проїздять під лініями електропередачі.

3. Погодні впливи

Працівники повинні бути захищені від впливів погоди, які можуть вплинути на їх безпеку і здоров'я.

4. Падіння предметів

Працівники повинні бути захищені засобами колективного захисту від падіння предметів, якщо це є технічно можливим.

Матеріали і обладнання повинні бути так встановлені або закріплені, щоб вони не могли зсунутись або перекинутись.

За необхідності на будівельному майданчику слід передбачити криті переходи, або забезпечити неможливість доступу до небезпечних зон.

5. Падіння

5.1. Для запобігання падінню необхідне облаштування належними пристроями, особливо, надійними огорожами, що мають достатню висоту і мають принаймні плінтус, основні і проміжні перила, або обладнані рівноцінним чином.

5.2. Роботи на підвищених робочих місцях допускається проводити, в основному, лише з використанням відповідних пристосувань або засобів колективного захисту, таких, як огорожі, платформи або запобіжні сітки.

Якщо характер робіт виключає можливість застосування цих пристроїв, слід передбачити відповідні обмеження доступу і застосовувати паси безпеки або інші закріплені захисні засоби.

6. Помости і сходи

6.1. Всі помости повинні бути належним чином спроектовані, побудовані і підтримуватись у необхідному стані, щоб забезпечити неможливість їх падіння або непередбачених рухів.

6.2. Робочі платформи, підмостки, сходи на помостах повинні бути так збудовані, захищені і застосовуватись таким чином, щоб ніхто не міг з них впасти, або потрапити під падаючі предмети.

6.3. Помости повинні перевірятись професійно компетентними особами:

- a) перед введенням у експлуатацію;
- b) після цього – через регулярні проміжки часу;

с) після перебудови, після тимчасового невикористання, після впливу погодних явищ, землетрусів, або будь-яких інших подій, які здатні вплинути на їх міцність і стійкість.

6.4. Драбини повинні мати достатню міцність і належним чином підтримуватись у робочому стані. Вони повинні застосовуватись згідно з своїм призначенням і у відповідних місцях

(*) Ця точка зору викладена у ще не ухваленій рамковій Директиві, яка змінює Директиву 89/655/ЄЕС, зокрема доповнюючи пункт 3 її Додатку.

6.5. Помости на колесах повинні мати пристосування для запобігання непередбаченому переміщенню.

7. Підймальне обладнання (*)

7.1. Підймальне обладнання і приналежності до нього, включаючи суттєві складові частини, кріплення, та підпори повинні:

а) бути належним чином спроектовані і виготовлені і мати міцність, відповідну до їх призначення.

б) бути належним чином встановлені і застосовані;

с) підтримуватись у робочому стані;

д) випробувані відповідно до чинних правових приписів і регулярно піддаватись перевіркам і контролю.

е) обслуговуватись кваліфікованими працівниками, що пройшли відповідне навчання.

7.2. На підйимальному обладнанні і приладдя до нього повинно бути чітко на видному місці зазначене максимально допустиме навантаження.

7.3. Підймальне обладнання і приналежності до нього повинні використовуватись тільки за призначенням.

8. Транспортні засоби, землерийні машини і транспортери (*)

8.1. Всі транспортні засоби, землерийні машини і транспортери повинні:

а) проектуватись і виготовлятись належним чином з максимальним урахуванням положень ергономіки;

б) підтримуватись у робочому стані;

с) належним чином використовуватись.

8.2. Водії і оператори, що обслуговують транспортні засоби, землерийні машини і транспортери повинні пройти спеціальне навчання.

8.3. Повинні бути вжиті запобіжні заходи для запобігання падінню транспортних засобів, землерийних машин і транспортерів у заглиблення або у воду.

8.4. За необхідності землерийні машини і транспортери повинні бути оснащені пристроями, які захищали б водія у випадку перекидання машини і від падаючих зверху предметів.

9. Установки, машини, обладнання (*)

9.1. Установки, машини, обладнання, включаючи ручний інструмент з двигуном або без нього, повинні:

а) проектуватись і виготовлятись, наскільки це можливо, з максимальним урахуванням основних положень ергономіки ;

б) утримуватись у робочому стані;

с) застосовуватись виключно за призначенням;

д) обслуговуватись належним чином навченими працівниками.

9.2. Установки і прилади, що працюють під тиском, повинні бути відповідно до чинних правових приписів випробуванні і підлягати регулярним перевіркам і контролю.

10. Земляні роботи, буріння свердловин, підземні роботи, спорудження тунелів, риття котлованів

10.1. Під час риття котлованів, буріння свердловин, проведенні підземних робіт або при спорудженні тунелів необхідно вживати належних запобіжних заходів, які:

а) полягають в застосуванні опалубки або створенні належних кутів укосу

(*) Ця точка зору викладена у ще не ухваленій рамковій Директиві, яка змінює Директиву 89/655/ЄЕС, зокрема доповнюючи пункт 3 її Додатку.

б) запобігають небезпекам, пов'язаним з падінням людей, падінням на них матеріалів чи предметів або проникненням води;

с) забезпечують достатню вентиляцію на всіх робочих місцях з метою забезпечення людей безпечним і нешкідливим для здоров'я повітрям для дихання;

д) забезпечують можливість виходу працівників у безпечне місце у випадках виникнення пожежі, проникнення води чи обвалу інших матеріалів.

10.2. Перед початком земляних робіт необхідно провести відповідні вимірювання з тим, щоб визначити небезпеку, яку можуть спричинити прикладені під землею кабелі, або інші комунікації, і обмежити її до мінімуму.

10.3. Повинна бути забезпечена можливість безпечного доступу і виходу з заглиблених місць (котлованів тощо).

10.4. Вийнятий ґрунт, матеріали і транспортні засоби, що рухаються, повинні розміщуватись на відстані від заглиблених місць; за необхідності слід застосовувати відповідні огорожі.

11. Роботи з знесення споруд

Якщо знесення будівель або споруд може спричинити небезпеку,

а) необхідно вжити належних заходів безпеки і застосовувати належні методи роботи;

б) роботи повинні плануватись і проводитись тільки під наглядом професійно підготовлених осіб.

12. Металеві або бетонні конструкції, опалубка, важкі готові блоки

12.1. Металеві або бетонні конструкції і їх компоненти, опалубка, готові будівельні блоки або тимчасові опори і несучі деталі повинні монтуватись і демонтуватись тільки під наглядом професійно підготовлених осіб.

12.2. Для захисту працівників від небезпеки, обумовленої недостатньою міцністю або початковою нестабільністю будівельної конструкції повинні бути вжиті достатні заходи безпеки

12.3. Опалубки, конструкції, що використовуються на початковій стадії, підпори повинні таким чином проектуватись, розраховуватись, виготовлятись і підтримуватись в робочому стані, щоб вони, наскільки це можливо, надійно протистояли навантаженням, які діють на них.

13. Шпунтові перемички і кесони

13.1. Шпунтові перемички і кесони повинні:

а) виготовлятись з відповідного призначенню стійкого матеріалу належної міцності;

b) бути устаткованими належними пристроями з тим, щоб працівники могли врятуватись у випадку прориву води чи обвалу матеріалу.

13.2. Спорудження, встановлення, перебудова або демонтаж шпунтової перемички чи кесона можуть проводитись тільки під наглядом професійно компетентної особи.

13.3. Шпунтові перемички і кесони повинні через регулярні проміжки часу перевірятись професійно компетентною особою.

14. Роботи на покрівлях

14.1. У випадках, коли виконання цих робіт потребує запобігання небезпеці, або коли висота покрівлі або кут її нахилу перевищують встановлені державами-членами значення, повинні застосовуватись засоби колективного захисту проти падіння працівників, інструментів та інших предметів і будівельних матеріалів.

14.2. Якщо працівники змушені працювати на покрівлях або інших поверхнях, виготовлених з матеріалу, що має недостатню міцність, або поблизу від таких поверхонь, необхідно вжити запобіжних заходів, щоб уникнути непередбаченого ходіння людей по недостатньо міцним поверхням і їх падіння.